

6/2018

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE
JUNIJ - ROŽNIK

SLOVARMs

Lovska trgovina SloVArms d.o.o.

www.slovarms.si

DIVAČA, Kraška cesta 67, Pon.-Pet.: 14:00 - 19:00

Tel.: 05 620 2208, 041 403 656 Sobota: 09:00 - 13:00

E-naslov: info@slovarms.si

ULTRA-ŠIROKOKOTNA OPTIKA

ENDURANCE 30 WA

30mm | Illumination | 2.5-10x50

akcijska cena 525,00 €

Niggeloh

Blaser

PRODAJNI PROGRAM:

- vse za lov z lokom
- vse za tarčno streljanje
- lovske preže
- lovska oblačila
- 3D makete živali
- daljnogledi, daljinomeri
- nočna optika

LOKOSTRELSKA TRGOVINA RAVNJAK

Dunajska cesta 61, 1000 Ljubljana

e-naslov: trgovina.ravnjak@amis.net

tel/faks: +386 1 620 08 57, gsm: +386 40 121 306

HÄRKILA

Seeland

NOVO
V
SLOVENIJI

GORE-TEX

Obutev HÄRKILA TRAPPER MASTER GTX® 6"
CENA 249 EUR

barve: dark brown/olive in optifade camo

velikost: 38-48

teža čevlja: 571 g

www.lokostrelska-trgovina.si

pon-pet: od 10:00-13:00 in od 14:00-18:00

Aktualne premovlečne repetirke na enem mestu!

MERKEL

Markel Helix

Najhitrejša premovlečna puška

Blaser
Blaser R8

Heym SR30

Premovlečna puška z možnostjo naprožila ("šnelarja") in
brez doplačila levo kopito in zaklep!

HAENEL

Haenel Jaeger 9

Lahka, elegantna in natančna
enocevna prelamačal!

SAMO
2,4kg

Prodaja vrhunskih izdelkov

- Optike: Swarovski, Kahles, Zeiss, Delta, Aimpoint, MTC
- Puške: Merkel, Haenel, Blaser, Sauer, Steyr Mannlicher, CZ, Heym, FX Airguns in Mauser
- Strelivo: RWS, Geco, Blaser, KJG, Sellier & Bellot, Rottweil, Sax, LFB, Nobel Sport Italia, Fox
- Oblačila: Chevalier

Izvajamo vsa puškarska dela.

Puškarnstvo Špendal

Gramozna pot 9, 1000 Ljubljana

gsm: 041 399 307, 031 393 64 email: puskarstvo@siol.net

Nova spletna trgovina:

<http://guns-spendal.com/shop/>

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik CI., št. 6
junij – rožnik

Lovec je z odločbo Ministrstva za kulturo RS, št. 61510-129-2009/8, od 6. 7. 2011 vpisan v razvid medijev pod zap. št. 1633.

ISSN 0024-7014

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

riprava in tisk
Tiskarna Evrografis, d. o. o., Maribor
Poština je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik dr. Arpad Köveš

Odgovorna urednica

Jasna Kováčik Siuka

Bojan Avbar, Franc Černigoj,
Leo Fabiani, dr. Boštjan Pokorny

Lektorica in korektorica

Marjetka Šivic

Tehnični urednik Milan Samar

Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovec izhaja v začetku vsakega meseca, razen poletne številke 7–8, ki je združena in izide v začetku julija.

Ta številka je izšla v 23.000 izvodih.

Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC obdavčeno po 9,5% stopnji.

Besedila za objavo obvezno pošljite po e-pošti v Wordovem formatu, uradne dopise pa podpisane in žigosane naknadno tudi po navadni pošti. Fotografije sprejemamo v formatu jpg, in sicer v nezmanjšani resoluciji (velikost 1–2 MB; 300 dpi); lahko tudi na CD. Pošiljatelj naj pripíše tudi svojo telefonsko številko.

Uredništvo glasila Lovec

Župančičeva 9 – p. p. 505

1001 Ljubljana

e-naslov: lovec@lovska-zveza.si

Tel.: (01) 24-10-922

Faks: (01) 24-10-927

Predstavitvene strani LZS:

http://www.lovska-zveza.si

Mali oglasi

Male oglase (besedilo in dokazilo o vplačilu) sprejemamo na e-naslov: lovec@lovska-zveza.si ali na naslov uredništva revije.

Cene malih oglasov: do 15 besed 4 €, od 15 do 25 besed 5 €, od 25 do 30 besed 6 €, za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.

Male oglase je treba plačati vnaprej.

Položnic ne pošiljamo. Preštejte besede in ustrezno vsoto nakažite na TRR Lovske zveze Slovenije: Nova Ljubljanska banka, d. d., št.: SI56 02010-0015687097;

SWIFT oz. BIC koda: LJBASL2X.

Sklic naj se glasi: SI 00 in zraven datum

plačila. Primer za nakazilo 18. 9. 2015:

SI 00 18092015.

Pod namen plačila morate obvezno napisati:

MALI OGLAS.

Foto: Milan Vogrin

IZ VSEBINE:

L. Bradač:	Sprememba lovske zakonodaje ali korak bliže na poti k ureditvi položaja lovcev v Sloveniji	268
IZ DNEVNEGA TISKA		270
OBVESTILO UVHVV		272
MNENJA IN PREDLOGI		274
N. Oven:	Nepodaljšanje in preklık veljavnosti lovske izkaznice v prihodnje	274
LOVSTVO		277
H. Potočnik, B. Pokorny, K. Flajšman, I. Kos:	Lovci in raziskovalci na Krasu z GPS-telemetrično ovratnico opremili prvega šakala v Sloveniji	277
R. Bernik:	Sprememba kmetijskega prostora in mala poljska divjad	281
PO LOVSKEM SVETU		286
S. Žerjav:	Lovci in kmetje z roko v roki	286
B. Leskovic:	In vazivne tujerodne vrste kot eden glavnih vzrokov za izgubo biotske raznovrstnosti	289
NA KRATKO IZ TUJEGA TISKA ...		290
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		291
Č. Vučič:	Pripoved o sokolu	291
LOVSKA ORGANIZACIJA		293
G. Bolčina:	Letos tečaj za lovske čuvaje v Novem mestu	293
M. Janc:	Liga LZS v kombinacijskem streljanju 2018	295
M. Brunskole:	Prvo delovno srečanje vseh predsednikov komisij za delo z mladimi oziroma predstavnikov usposobljenih članic, zadolženih za delo z mladimi	295
B. Kunej:	Četrți Lovski tabor mladih Lovske zveze Maribor	296
B. Avbar:	Lovčeva suverenost je v znanju	297
D. Adler:	70 let LD Marezige	298
JUBILANTI		299
MLADI IN LOVSTVO		300
M. Ošlak:	V LD Peca - Mežica svoje znanje delijo z najmlajšimi	300
	Alpski kozorog (<i>Capra ibex</i>)	301
LOVSKI OPRNIK		302
S. Žerjav:	Potrjen primer afriške prašičje kuge na Madžarskem	302
M. Toš:	V Pesniški dolini spet padale mejice, grmišča in remize ...	303
F. Steffe:	Tradicionalna 19. lovska čistilna akcija LD Rižana	303
	Gozd ni kanta za smeti	303
B. Leskovic:	Osemdeset let od odkritja okostja neveljskega mamuta	303
M. Freitag:	Lovec Tone praznoval 90 let	304
O. Bakal:	Kozača si je poškodovala glavo in poginila	304
D. Žižek:	Štirideset let pobratenja treh lovskih družin	305
S. Grl:	Nova preža LD Peca - Mežica	306
Žan, Eva:	Divjačinski lonec z zelenjavo in bananin kolač z borovnicami	306
V SPOMIN		307
LOVSKA KINOLOGIJA		308
V. Pirher:	Vsestranska uporabnostna preizkušnja ptičarjev – CACT 2017	308
V. Pirher:	Vzrejni pregled ptičarjev 2017	308
J. Šumak:	Troboj LKD v delu gonilcev je bil nazadnje le dvoboj	309
B. Grošelj:	Zasavčani zagnani pri šolanju lovskih psov	310
M. Likar:	Avtonomija lovske kinologije	311
KZS:	Predvidena legla lovskih psov	312

SLIKA NA NASLOVNICI:

Gams – *Rupicapra rupicapra*

Foto: Miha Krofel

LOVNE DOBE:

Ur. list, št. 101/17. 9. 2004
in št. 81/14. 11. 2014

Srna	srnjak, lanščak: 1. 5.–31. 10. srna, mladici obeh spolov: 1. 9.–31. 12. mladica: 1. 5.–31. 12.
Navadni jelen	jelen: 16. 8.–31. 12. košuta: 1. 9.–31. 12. teleta: 1. 9.–31. 12.
Damjak	junica, lanščak: 1. 7.–31. 12. damjak: 16. 8.–31. 12. košuta: 1. 9.–31. 12. teleta: 1. 9.–31. 12.
Muflon	junica, lanščak: 1. 7.–31. 12. oven, lanščaki obeh spolov in jagnjeta obeh spolov: 1. 8.–28. 2. ovca: 1. 8.–31. 12.
Gams	kozel, koza, kozlički obeh spolov, enoletni obeh spolov: 1. 8.–31. 12.
Kozorog	kozel, koza, kozlički obeh spolov, enoletni obeh spolov: 1. 8.–31. 12.
Divji prašič	merjasec: 1. 1.–31. 12. svinja: 1. 7.–31. 12.
Poljski zajec	ozirni in lanščaki obeh spolov: 1. 1.–31. 12. 1. 10.–15. 12.
Kuna belica, kuna zlatica	1. 11.–28. 2.
Jazbec	1. 8.–31. 12.
Lisica	1. 7.–15. 3.
Sakal*	1. 7.–15. 3.
Rakunasti pes (enok)	1. 8.–31. 3.
Navadni polh	1. 10.–30. 11.
Alpski svizec	1. 9.–30. 10.
Pižmovka	1. 1.–31. 12.
Nutrija	1. 1.–31. 12.
Fazan	1. 9.–28. 2.
Poljska jerebica (gojena)	1. 9.–15. 11.
Raca mlakarica	1. 9.–15. 11.
Soja	1. 8.–28. 2.
Sraka	1. 8.–28. 2.
Siva vrana	1. 8.–28. 2.
Medved in volk	Po veljavnem Pravilniku in Odločbi o odvzemu osebkov vrst rjavega medveda (<i>Ursus arctos</i>) in volka (<i>Canis lupus</i>) iz narave * Po monitoringu

Sprememba lovske zakonodaje ali korak bliže na poti k ureditvi položaja lovcev v Sloveniji

Državni zbor Republike Slovenije (RS) je na svoji 60. izredni seji 19. aprila 2018 sprejel spremembo Zakona o divjadi in lovstvu (ZDLov-1). Spremenjen je bil 63. člen, tako da ne bo več nesorazmernih ukrepov, kakršen je bil na primer ukrep odvzema pravice do lova za dobo treh let zgolj zaradi opomina, ki ga je izrekel lovski inšpektor. Tak ukrep bo poslej mogoč le, če bo lovec pravnomočno obsojen zaradi storitve kaznivih dejanj in nikakor ne več samo zaradi prekrška! Vendar nezadovoljnejši takoj postavijo vprašanje: »Kaj pa ste delali od leta 2004 do danes? Kaj ste delali 14 let?« V slogu lovskih šal rad odgovorim, da sem bil takrat tudi sam več na preži oziroma v lovišču in čakal, da bi se odgovorni ukvarjali s tem vprašanjem. Zdaj, po vseh letih prostovoljnega dela na Lovski zvezi Slovenije (LZS) vem, da posamezni lovci nikoli ne bodo zadovoljni, so pa zato toliko bolj zadovoljni vsi tisti, ki jim je bila odvzeta pravica do lova.

Dejansko je težava nastala šele po spremembi Zakona o prekrških in prenosu pristojnosti na prekrškovne organe. Ministrstvo za pravosodje je pojem pravnomočne sodbe razlagalo zelo široko. Če poenostavim – takšne sodbe je lahko izdal tudi inšpektor in nastajala so tolmačenja v škodo lovcem. Ko je pred tremi leti temu pritrdilo tudi sodišče, je bil položaj precej brezupen. Takrat je dejansko nastala na prvi pogled nerešljiva težava. Lovci so v zadnjih letih začeli izgubljati pravico do lova zaradi opominov. Neuspeli poskusi spreminjanja 63. člena prek raznih pobud so obstali na Odboru za kmetijstvo in gozdarstvo v Državnem zboru. Čeprav že od leta 2008 poslušam opozorila, naj NE odpiramo lovskega zakona, ker da je zalogaj prevelik in ga ne bomo zmogli, nismo vrgli puške v koruzo. Dokazali smo, da zmoremo uskladiti različne interese in uveljaviti naš skupni interes. V Sloveniji nekaterim ni prav, da je način ureditve lovstva v Sloveniji ustrezen. Še več, da je naša obstoječa ureditev lovstva ustrezna, je v preteklosti odločilo Ustavno sodišče RS in tudi Evropsko sodišče je pritrdilo temu.

Letos pa je glasovanje poslancev državnega zbora, ki presega ustavno večino, ponovno dokazalo, da nas ni treba biti strah različnih interesov. Zagotovo pa moramo mi lovci nadaljevati z gradnjo pozitivne podobe in naše vloge oziroma predstavitve pomena našega dela za naravno okolje kot tudi celotne družbe. Zato moramo ostati organizacija, ki se uči in raste skupaj s spremembami v okolju in družbi. Skratka, biti moramo v koraku s časom ter pravočasno prepoznati nevarnosti in priložnosti, ki nam jih prinaša prihodnost. Po 111 letih od nastanka Slovenskega lovskega društva vsem dokazujemo, da smo ne glede na vse spremembe, ki so nastale v več kot stoletju delovanja slovenske krovne lovske organizacije, še vedno trajnostno naravnana organizacija z jasno vizijo in poslanstvom, ki uresničuje postavljene cilje. Nekateri naloge pa seveda potrebujejo svoj čas. Tako je bilo tudi tokrat s spremembo lovskega zakona. Ker ni bilo mogoče drugače, smo skušali doseči ustavno presojo tega člena in Državni svet Republike Slovenije je že 8. novembra 2017 sprejel pobudo za ustavno

presojo 63. člena ZDLov-1 brez glasu proti, kar je že takrat dokazovalo, da je bil velik nesmisel v ZDLov-1, ki ga je treba nujno popraviti. Ustavna presoja sedaj ne bo več potrebna, saj je zakon spremenjen in nesorazmernost odpravljena.

Kljub nasprotovanju nekaterih na 70. nujni seji Odbora za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano 12. aprila 2018, npr. Združene levice in poslanca Luke Mesca, ki je zahteval dodatne strožje pogoje za odvzem izkaznice od predloga MKGP. Na podlagi spremembe zakona bo mogoče veljavno lovsko izkaznico preklicati le, če bo lovec pravnomočno obsojen na nepogojno kazen zapora za kazniva dejanja s področja mučenja živali, nezakonitega lova in ribolova, nezakonitega ravnanja z zavarovanimi živalmi, onesnaževanja živil ali krme, uničenja gozdov, proizvodnje ter prometa z orožjem. Obrazložitve poslancev so razvidne iz zapisnika 70. seje odbora in 60. izredne seje Državnega zbora.

Sprejetje spremembe v 63. členu in odprava nesorazmerne kazni je ključnega pomena za pravično obravnavo lovcev; po novem so vnaprej natančno določeni pogoji. Ni več nesorazmerne triletno prepovedi na podlagi prekrškov oziroma je nabor kaznivih dejanj, kljub prej omenjeni širitvi, omejen. Se je pa v nekaterih neformalnih pogovorih ob seji odbora izkazalo, da nekateri ne razumejo, da je lov še vedno NUJNO potreben zaradi uravnavanja populacij divjadi. Upam, da rezultat glasovanja (op. p.: vsi člani odbora, tudi Mesec, so na koncu glasovali za spremembo; zanimivo, poslanci Nove Slovenije predloga niso podprli, nekaj poslancev Državnega zbora pa na seji ni bilo prisotnih) dokazuje, da velika večina razume pomen ustrezne ureditve lovstva v Sloveniji, ki je naravnana naravovarstveno, a kljub temu brez lova v zdajšnji kulturni krajini še dolgo ne bo šlo. Posebna težava je tudi odnos Ministrstva za okolje in prostor do lovcev in favoriziranje zavarovanih vrst, vendar sem prepričan, da tudi pri upravljanju z medvedi in šakali lovci še nismo rekli zadnje besede.

Zato je pomembno, da bomo lahko spodbujali izobraževanje in druge pomembne naloge. Dodatno je namreč v zakon sedaj vnesena tudi možnost, da se iz proračuna financira naloge LZS, ki jih le-ta opravlja na podlagi javnega pooblastila. LZS bo lahko, podobno kot druge sorodstvene organizacije (verjetno imajo najbolj podprto izvajanje javnih nalog čebelarji), sfinancirala izobraževanje (npr. lovskih pripravnikov) in tako na eni strani povečala možnosti (manj stroškov) za vstop lovcev v lovske vrste ter ohranila oziroma še dodatno povečala znanje lovcev na vseh področjih – ne samo pri lovu, temveč tudi v komuniciranju z lastniki gozdov ali pri ocenjevanju škode. Veliko je torej zahtevnih nalog, ki jih mora na podlagi 21. člena ZDLov-1 izvajati LZS in tovrstna pomoč Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) bo vsekakor zelo dobrodošla. Obstoječi lovski zakon z zadnjo spremembo vse to omogoča, na LZS pa se bomo potrudili, da bodo sredstva prišla do lovskih pripravnikov in vseh, ki v lovstvu izvajajo te pomembne naloge. Mednje sodi tudi izgradnja sodobnega nacionalnega lovskega centra. Skratka – dela ne bo zmanjkalo.

Žal je iz predloga zakona izpadel del, ki ureja varstvo osebnih podatkov. Razlogi, zakaj se je to zgodilo, niso bili javno izpostavljeni. Dejstvo pa je, da niso bili povezani s stroko. Predlog spremembe zakona, ki ga je MGKP posredovala v koalicijsko usklajevanje, je vseboval celovito rešitev in je jasno določal, katere osebne podatke je mogoče zbirati in kje ter posledično tudi, kako jih je treba varovati. Predlog je bil vsebinsko in formalno usklajen tudi z informacijsko pooblaščenko! Toda v postopku koalicijskega usklajevanja je bila ureditev tega področja v celoti črtana iz predloga sprememb lovskega zakona. Nasprotovanje tej rešitvi je bilo zaznati na pogovorih, ki jih je vodil poslanec Simon Zajc o vsebini zakona v prostorih poslanske skupine SMC. Dejstvo pa je, da dokler ni bil črtani del povezan z ureditvijo osebnih podatkov, predloga sprememb zakona več mesecev ni bilo mogoče koalicijsko uskladiti. LZS bo še naprej zahtevala, da bi to področje zakonsko uredili in tako na ustreznem nivoju zagotovili pogoje za izvajanje javnih nalog iz 21. člena ZDlov-1. Neresno je pričakovanje, da bo LZS lahko zgolj s pomočjo podpisovanja izjav, da posameznik dovoli zbiranje osebnih podatkov, izvajala javne naloge. ZDlov-1 že sedaj v svojem 22. členu podeljuje javno pooblastilo LZS za opravljanje nekaterih nalog (kamor sodi tudi izdaja lovske izkaznice) in menim, da bi morali v zakonu celovito urediti tudi področje zbiranja osebnih podatkov, kar ne nazadnje določa GDPR (General Data Protection Regulation: www.eugdpr.org). Trenutno lovski zakon tega ne bo urejal, zato bomo morali še naprej iskati zapletene rešitve, ki nas lovce dodatno stanejo oziroma moramo veliko časa porabiti za izpolnjevanje obrazcev in zbiranje podpisov vsakega posameznika, da soglašajo z

obdelavo osebnih podatkov. Zato upam, da bodo vsi spoznali, da moramo področje obravnave osebnih podatkov v celoti urediti v zakonu. MKGP in informacijska pooblaščenka nas bosta pri tem zagotovo podprla.

Ob koncu se v imenu LZS zahvaljujem še ministru za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano mag. Dejanu Židanu, državnemu sekretarju mag. Marjanu Podgoršku in vsem strokovnim sodelavcem, ki so pripravljali predlog sprememb. Prav tako hvala kolegiju predsednika Državnega zbora RS in predsedniku Državnega zbora RS dr. Milanu Brglezu za uvrstitev gradiva na 60. nujno sejo ter vsem poslancem, ki so glasovali za spremembo zakona.

Vsem lovcem, še posebno tistim, ki ponovno lahko lovite, pa želim dober pogled!

Mag. Lado Bradač,
predsednik LZS

Seznam glasovanja je dostopen na spletni strani <http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/seje/glasovanje?mandat=VII&seja=60.%20I:redna&uid=C1257A70003EE753C1258274003CC7B6>

Čeprav že od leta 2008 poslušam opozorila, naj NE odpiramo lovskega zakona, ker da je zalogaj prevelik in ga ne bomo zmogli, nismo vrgli puške v koruzo. Dokazali smo, da zmoremo uskladiti različne interese in uveljaviti naš skupni interes.

Foto: Marjan Artnak

KLJUB VEČJEMU ODSTRELU DIVJADI SE ŠKODA VEČJA

VEČER, 11. 4. 2018 (Janko Votek) – Območna enota Zavoda za gozdove Murska Sobota je predstavila letni načrt gospodarjenja z divjadjo, pri čemer so sodelovali predstavniki lovskih družin in štirje predstavniki občin. Pomursko lovskoupravljavsko območje je razdeljeno na 27 lovišč, ki jih upravljajo lovske družine; od tega sta dve lovišči posebnega pomena (Peskovci in Beltinci), ki ju upravlja Zavod za gozdove. Načrt zajema vse ukrepe na področju gospodarjenja z divjadjo. Za širšo javnost, predvsem kmete, je pomembno, ali so bili opravljeni načrtovani odstrel divjadi ter ocenjena in izplačana škoda, ki jo je povzročila divjad. Lani je bilo v Pomurju priznane in izplačane škode, ki jo je povzročila divjad, za 210.000 evrov, s tem, da dve tretjini škode izplača lovišče posebnega pomena v Peskovcih. To je prijavljena škoda na njihovih površinah. Veliko škode pa je še vedno neprijavljene. Gozdarji ugotavljajo, da divjad

povzroča škodo na gozdnem mladju, a lastniki tega za zdaj še ne prijavljajo. Očitno bodo tudi tu spremembe, saj so predstavniki državnega podjetja za gozdove že napovedali, da bodo v prihodnje začeli prijavljati povzročeno škodo. V zadnjih petih letih škoda niha iz leta v leto. Tako je v letu 2013 jelenjad povzročila za nekaj več kot 105.000 evrov škode, lani pa že za več kot 150.000 evrov. Škoda zaradi jelenjadi je tudi edina, ki je iz leta v leto večja, medtem ko pri divjih prašičih niha; lani je bila na primer za skoraj 20.000 evrov manjša kot leta 2013, ko je znašala 71.000 evrov. Lani so lovske družine izplačale le 51.000 evrov odškodnine, lovišče posebnega pomena v Peskovcih pa okrog 160.000 evrov. Ob tem je zanimivo, da so lani lovske družine realizirale načrtovani odstrel, škoda pa se kljub vsemu povečuje. Dokaj visoko je načrtovano število živali za odstrel letos.

UPRAVLJANJE Z VELIKIMI ZVERMI

KMEČKI GLAS, 19. 4. 2018 (Franc Fortuna) – Državni svet Republike Slovenije (DS RS)

in Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) sta 18. aprila 2018 pripravila posvet z naslovom *Upravljanje z velikimi zvermi v prihodnje*. Posvet je bil namenjen soočenju različnih pogledov na težave z divjimi zvermi in oblikovanju smernic za upravljanje z njimi v prihodnje. Težo problematike sta že v uvodnem nagovoru osvetlila predsednik DS RS Alojz Kovšca in predsednik KGZS ter hkrati predsednik Komisije DS RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Cvetko Zupančič. Podrobneje je stališča KGZS v povezavi s to problematiko v referatu predstavil Branko Ravnik, KGZS. O preprečevanju nastajanja škode in upravljanju z zvermi je spregovoril Rok Černe z Zavoda za gozdove Slovenije. Stane Bergant iz Zveze lastnikov gozdov Slovenije je spregovoril o »tihih negativnih procesih, ki tečejo na podeželju zaradi preštevilčne divjadi in zveri«. Da »zveri ogrožajo obstoj družinskih kmetij«, pa je v svojem referatu povedal Florjan Paternejl iz Sindikata kmetov Slovenije. Poglede na to tematiko so v referatih predstavili še predstavniki Lovske zveze Slovenije, Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter

Ministrstva za okolje in prostor. Sledila je razprava, na podlagi katere bo Komisija DS RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pripravila ustrezne zaključke. Po podatkih Oddelka za gozdarstvo na Biotehniški fakulteti se je populacija medvedov od leta 2010 do danes povečala za več kot tretjino. Trenutno sicer govorimo o okoli 750 medvedih. To število se nanaša na jesenski čas, pomladno število, ki vključuje tudi mladiče, pa se giblje skoraj pri tisoč osebkih.

POGIN PTIC NA PTUJSKEM JEZERU VERJETNO POSLEDICA ZAUŽITJA STRUPENE SNOVI

STA, 18. 4. 2018 – Pogin rečnih galebcev, ki so jih v aprilu našli na območju Ptujkega jezera, je posledica odpovedi vitalnih organov, ki je verjetno posledica zaužitja strupene snovi, je sporočila Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin. Katere snovi so bile, še ni znano, zaenkrat pa je izključeno, da bi

bila fitofarmaceutska sredstva. Na območju Ptujskega jezera so 7. aprila našli okoli 130 poginulih rečnih galebov, nekaj 8. aprila in 20 poginulih ptic še okoli 11. aprila. V Društvu za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije so ob najdbi novih poginulih ptic ocenjevali, da je bil neprepoznani strup še vedno v okolju.

V TNP POZIVAJO LJUDI, NAJ NE OBISKUJEJO RASTIŠČ DIVJEGA PETELINA

STA, 28. 4. 2018 – Javni zavod Triglavski narodni park opozarja na vse pogostejše vznemirjanje divjega petelina in ruševca na rastiščih v parku. Omenjene živali so v spomladanskih mesecih posebno privlačne za opazovanje in fotografiranje, vendar so tudi zelo občutljive za prisotnost človeka. Zato v zavodu pozivajo ljudi, naj ne obiskujejo rastišč. Divji petelin in ruševca sta značilna prebivalca gorskih gozdov in območij tik nad gornjo gozdno

mejo v Triglavskem narodnem parku (TNP). Še posebno privlačna za opazovanje in fotografiranje sta v obdobju parjenja, ki poteka spomladi od aprila do junija na posebej določenih stalnih mestih – rastiščih. Tam se teritorialni samci spopadajo z vsiljivci in tako branijo izbrani prostor. V tem času so živali tudi najbolj občutljive za človekovo prisotnost in vznemirjanje, ki ga povzročajo posamezniki z namernim in nepredvidljivim obiskovanjem nekaterih rastišč ter dolgotrajnim, pogosto tudi večdnevnim zadrževanjem v njihovi neposredni bližini. Tako se lahko zmanjša uspešnost gnezdenja, vznemirjene živali pa trošijo prepotrebno energijo, ki je v tem času zaradi omejenih virov hrane ne morejo nadomestiti. To še posebno velja za letošnjo zimo, ki je živalim z zajetno in dolgotrajno snežno odejo še dodatno zaostri razmere za preživetje, opozarjajo v javnem zavodu. Ob tem dodajajo, da se na nekaterih rastiščih divjega petelina in ruševca povzročanje nemira zaradi želje po opazovanju ali fotografiranju živali stopnjuje iz leta v leto. Da bi živalim zagotovili kar najbolj

nemoteno opravljanje osnovnih življenjskih funkcij, ljudi prosijo, naj ne obiskujejo območij rastišč. V obdobju razmnoževanja divjega petelina in ruševca, valjenja ter vodenja mladičev bo na najbolj obiskanih rastiščih poostren nadzor naravovarstvenih nadzornikov TNP, ki bodo ukrepali skladno s pooblastili. »Ohranitev obeh značilnih predstavnikov iglastih gozdov je namreč odgovornost nas vseh in je mogoča le ob zavedanju, da je mir za prenekatero živali prostoživečih vrst življenjskega pomena,« poudarjajo v parku.

V POL STOLETJA SMO POLJSKE JEREVICE SPRAVILI NA ROB IZUMRTJA

ŠTAJERSKI TEDNIK, 13. 4. 2018 (Eva Milošič) – Lovci po vsej državi, tudi na Ptujskem in Ormoškem, v zadnjih letih opažajo zmanjšanje števila male poljske divjadi. Poljske jerebice so v Spodnjem Podravju na robu izumrtja, zato jih lovci praktično sploh ne lovijo več. Zakaj se je to zgodilo in kaj lahko storimo?

Po Zakonu o divjadi in lovstvu med malo poljsko divjad uvrščamo poljske zajce, fazane, poljske jerebice in rase mlakarice. Kljub veliki reproduktivni sposobnosti te divjadi je dejanski prirastek zaradi velikih izgub izredno majhen, število živali pa dodatno desetkajo človekovi vplivi. Predsednik Komisije za gospodarjenje in gojitev divjadi Območnega združenja upravljalcev lovišč (OZUL) Ptujsko-Ormoškega lovskoupravljalškega območja Peter Kovačec je povedal, da imajo pri nas lovci največ težav s poljskimi jerebicami, poljskimi zajci in fazani: »Ocenjujemo, da so poljske jerebice na robu izumrtja. Ker jih v naravnem okolju praktično ni več, jih seveda tudi ne lovimo.« Po podatkih Lovske zveze Slovenije so bile poljske jerebice do nedavnega razširjene po celotnem ravninskem obdelanem svetu v precejšnjem številu, po letu 1960 pa se je številčnost zelo zmanjšala: »Jerebice danes najdemo v nekaj večjem številu le še v manjšem delu Slovenije, zlasti v Pomurju, Podravju in spodnjem Posavju.«

Pripravil: dr. Marjan Toš

Foto: Milan Vogrin

Afriška prašičja kuga, ki se v zadnjih letih vse bolj širi tudi na območju Evropske unije, je bila konec aprila letos ugotovljena tudi pri divjih prašičih na Madžarskem. Bolezen se tako nezadržno približuje Sloveniji. Zgodnje odkrivanje bolezni in pravočasno ter učinkovito ukrepanje je ključnega pomena v boju zoper APK, zato vas seznanjamo z obveznim navodilom o obvezni prijavi najdbe vsakega poginulega divjega prašiča ter o postopkih ob ugotovitvi sprememb zdravstvenega stanja v populaciji divjih prašičev, na podlagi katerih bi lahko posumili na možno prisotnost afriške prašičje kuge, ki ga je v ta namen izdala Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO

UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

T: 01 300 13 00

F: 01 300 13 56

E: gp.uvhvvr@gov.si

www.uvhvvr.gov.si

Številka: U3440-47/2018/10

Datum: 7. maj 2018

Zaradi enotnega izvajanja 17. člena in v povezavi s tretjim in petim odstavkom 6. člena Zakona o veterinarskih merilih skladnosti (Uradni list RS, št. 93/05, 90/12 in 23/13) ter tretjim odstavkom 21. člena Zakona o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 in 17/08), izdaja Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin naslednje

OBVEZNO NAVODILO

o obvezni prijavi najdbe vsakega poginulega divjega prašiča ter o postopkih ob ugotovitvi sprememb zdravstvenega stanja v populaciji divjih prašičev, na podlagi katerih bi lahko posumili na možno prisotnost afriške prašičje kuge (APK)

A. PRIJAVA POGINOV DIVJIH PRAŠIČEV

I. Obvezna prijava najdbe poginulega divjega prašiča

1. Lovec, ki v naravi najde poginulega divjega prašiča, mora o tem obvestiti Center za obveščanje na telefonsko številko 112.
2. Informacija o najdbi poginulega divjega prašiča mora vsebovati najmanj naslednje podatke:
 - a. ime in priimek prijavitelja ter kontaktni podatki;
 - b. lokacija (opis mesta, najbližji kraj, koordinate x, y);
 - c. kategorija najdene poginule živali;
 - č. morebitne vidne spremembe;
 - d. čas najdbe;
 - e. možnost dostopa do najdenega poginulega divjega prašiča (opis lokacije, dostopnih poti...).
3. Prijavitelj pogina, ki je podal prijavo preko telefona, mora v roku 24 ur podatke o prijavi najdbe poginulega divjega prašiča posredovati tudi v pisni obliki na elektronski naslov Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (v nadaljnjem besedilu: Uprava): gp.uvhvvr@gov.si ali po faksu na številko 01 300 13 57.

B. SUM NA PRISOTNOST AFRIŠKE PRAŠIČJE KUGE V POPULACIJI DIVJIH PRAŠIČEV

I. Spremembe zdravstvenega stanja v populaciji divjih prašičev

Lovec lahko na podlagi spodaj navedenih sprememb zdravstvenega stanja v populaciji divjih prašičev posumi na prisotnost APK:

- najdba več poginulih divjih prašičev na določenem območju v kratkem časovnem obdobju;
- najdba poginjenega (ali več) divjega prašiča na območju, kjer je tveganje za pojav APK zaradi epizootiološke situacije v sosednjih državah ali območjih, veliko (v skladu z opravljeno analizo tveganja);
- ugotovitev sprememb, ki kažejo na možnost okužbe z APK pri rednem odstreli divjih prašičev (npr. krvavitve v koži, podkožju in bezgavkah, povečana in polnokrvna vranica in pljuča);
- ugotovitev kliničnih znakov pri divjih prašičih, na podlagi katerih bi lahko posumili na APK (nenavadno obnašanje divjih prašičev, neboječ, zaostaja za tropom, leži...).

II. Prijava sprememb

1. Lovec, ki ugotovi spremembe zdravstvenega stanja v populaciji divjih prašičev, na podlagi katerih bi lahko posumil na prisotnost APK ali upravljavec lovišča/lovišča s posebnim namenom, na območju katerega so bile spremembe ugotovljene (v nadaljnjem besedilu: prijavitelj), mora to takoj sporočiti Upravi na dežurno telefonsko številko Državnega središča za nadzor bolezni (DSNB) 01 300 13 59 ali na Center za obveščanje (112).

Nepodaljšanje in preklic veljavnosti lovske izkaznice v prihodnje

O lovske izkaznice je bilo napisanih in izrečenih že veliko besed. V letošnji februarški številki Lovca sta bila na primer objavljena prispevka **Danijela Veharja** *Še nekaj o pravni državi in nepoznavanju prava državnih organov* ter **Gorana Šulerja** *Prelom na področju lovske izkaznice?* Da je bilo mnenj veliko in da so se vsi tisti, ki jim *Zakon o divjadi in lovstvu (ZDLov-1)*¹ nalaga obveznosti tako pri izdaji in podaljšanju veljavnosti lovske izkaznice kot tudi pri preklicu njene veljavnosti srečevali s težavami pri izpolnjevanju svojih obveznosti, moramo pripisati določbam 63. člena ZDLov-1. Navedene določbe so bile vsaj do sprejema *Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o divjadi in lovstvu (ZDLov-1B)*, ki je začel veljati pred nedavnim, 19. maja 2018², vse prej kot jasne in določne.

Ko si poskušamo pri uporabi nejasnih in nedoločnih pravnih pojmov pomagati z metodami razlage pravnih norm, nam je najprej v pomoč *gramatikalna (jezikovna) razlaga*. Če je pravna norma še vedno nejasna, uporabimo *teleološko razlago*, s katero poskušamo ugotoviti, kakšen namen je s pravno normo zasledoval zakonodajalec. V splošnem pogovornem jeziku se tako vprašamo, kaj je pravzaprav zakonodajalec mislil s tem, ko je takšno normo zapisal. Odgovor na navedeno vprašanje je kar na dlani: v primeru, da bi zakonodajalec res kaj mislil, bi to tudi jasno zapisal. To velja tudi za določbe 63. člena ZDLov-1, ki so do 19. maja 2018 določale pogoje za

Foto: Jasna Kovarčič Štuka

V primeru, da je član, ki mu lovska družina ni izdala hologramske nalepke za podaljšanje veljavnosti lovske izkaznice, zahteval sodno varstvo, je sodišče v nekaterih primerih odločitev lovske družine potrđilo, v drugih pa je tožbenemu zahtevku ugodilo in odločilo, da mora lovska družina tožniku izdati hologramsko nalepko.

izdajo in podaljšanje veljavnosti lovske izkaznice ter tudi preklic njene veljavnosti.

Pri pisanju pravnih predpisov so nam v veliko pomoč *Nomotehnične smernice*³, saj

³ Nomotehnične smernice so dostopne na spletni strani Službe Vlade

so vsebinsko ustrezni, pravno pravilni in nomotehnično urejeni predpisi nepogrešljiv pogoj za učinkovitost prava

Republike Slovenije za zakonodajo http://www.svz.gov.si/fileadmin/svz.gov.si/pageuploads/Dokumenti/Nomotehnicne_smer.pdf.

in delovanje države kot pravne države. Vsebina predpisa pa mora biti razumljiva, nedvoumna, uporabna in izvršljiva. Taka raven predpisov je lahko dosežena samo, če so predpisi tudi nomotehnično ustrezno pripravljene. Predpisi mora-

¹ Zakon o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 – odl. US, 17/08 in 46/14-ZON; v nadaljevanju ZDLov-1).

² Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 31/18; v nadaljevanju: ZDLov-1B).

jo biti oblikovani po pravilih vede o izdelavi pravnih predpisov (nomotehnike). Predpisi morajo biti tudi pravno pravilni, kar pomeni, da so v skladu z ustavo in zakonom ter da jih izdajo pristojni organi in po predpisanem postopku. Slabo pripravljen predpis povzroča pri izvrševanju v praksi vrsto težav tako pri izvajanju kot tudi pri razlagi, zmanjšuje pa tudi pravno varnost in zaupanje v pravo, kar sodi med sestavine pravne države.⁴

Kot je v uvodu Nomotehničnih smernic zapisal dr. Janez Pogorelec, direktor Službe Vlade Republike Slovenije za zakonodajo: »*Nomotehnika je prej kot veda ali znanost – obrt. Obrt pisanja kvalitetnih predpisov. Kvaliteta predpisa je v prvi vrsti odvisna od njegove vsebine, od tega, ali predpis normira prava vprašanja, ali država (ali drug normodajalec) skozi predpisovanje in prepovedovanje različnih ravnanj uspešno usmerja družbeni razvoj in uveljavlja pravila poštenega in pravičnega sožitja med ljudmi, ne da bi jim postavljala nepotrebne zahteve in povzročala težave pri njihovem vsakdanjem življenju in delu. Predpisi ustvarjajo pravno okolje za sproščeno in mirno reševanje nasprotij, ki jih prinašajo različni interesi v družbi. Urejen, jasen in konsistenten pravni red države je pogoj njenega dobrega funkcioniranja, državljanom razumljivi, brez težav izvršljivi in čim bolj trajni predpisi pa krepitja zaupanje v pravni red in zagotavljajo spoštovanje in varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin.*«⁵

Čeprav ni namen mojega pisanja analiza zakonskih določil, ki urejajo izdajo in podaljšanje veljavnosti lovske izkaznice ter preklic njene veljavnosti, še manj pa analiza sodnih odločitev, ki so bile vsaj doslej vse prej kot enotne, se na kratko seznanimo z normativno ureditvijo izdaje in podaljšanjem veljavnosti lovske izkaznice, s preklicem veljavnosti lovske izkaznice in s spremembami 63. člena

ZDLov-1, ki jih je prinesel ZDLov-1B.

Izdajo lovske izkaznice ureja ZDLov-1 v 6. točki tretjega odstavka 21. člena, ki določa, da lovske izkaznice izdaja **Lovska zveza Slovenije** (LZS). Prav tako ZDLov-1 za izdajo lovske izkaznice podeljuje v tretjem odstavku 22. člena LZS javno pooblastilo. Ker ZDLov-1 posebnega postopka za izdajo lovske izkaznice ne ureja, se v postopku izdaje lovske izkaznice uporabljajo določila *Zakona o splošnem upravnem postopku*.⁶

Pravico do pridobitve lovske izkaznice ima po določbah 62. člena ZDLov-1 oseba, ki izpolnjuje s tem zakonom določene pogoje.⁷ Pogoje za izdajo in podaljšanje veljavnosti lovske izkaznice predpisuje 63. člen ZDLov-1, ki je do 19. maja 2018 v prvem odstavku določal, da se lovske izkaznice ne izda oziroma podaljša osebi, ki:

- ni dopolnila 18 let starosti;
- je duševno zbolela in je pod skrbništvom;
- ni uspešno opravila lovskega izpita ali s spričevalom oziroma ustreznim dokumentom dokazala, da je s šolanjem in dodatnim praktičnim usposabljanjem pridobila znanje, ki po določilih tega zakona šteje za enakovredno lovskemu izpitu;
- je pravnomočno obsojena za kaznivo dejanje, ki ga je storila v povezavi z lovskim udejstvom;
- je bila pravnomočno obsojena zaradi kršenja določil tega zakona in na njegovi podlagi izdanih predpisov;
- je pravnomočno obsojena zaradi kršenja predpisov s področja varstva narave, zaščitne živali in zlorabe orožja.

⁶ Zakon o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13).

⁷ Prvi odstavek 62. člena ZDLov-1 določa: (1) Oseba, ki izpolnjuje s tem zakonom določene pogoje, ima pravico do pridobitve lovske izkaznice. Pravico pridobitve lovske izkaznice ima tudi oseba, ki izpolnjuje s tem zakonom določene pogoje, pa ni član oziroma članica lovske družine oziroma delavec oziroma delavka upravljavca lovišč s posebnimi nameni.

Na podlagi tretjega odstavka 62. člena ZDLov-1 izdaja lovske izkaznice za svoje člane oziroma članice LZS njihovo veljavnost letno podaljšuje upravljavec lovišča. Veljavnost lovske izkaznice lahko izdajatelj na predlog upravljavca lovišča prekliche oziroma le-ta lovske izkaznice odvzame v skladu z določili tega zakona.

Ker so obstajale različne pravne razlage določil pete in šeste alineje prvega odstavka 63. člena ZDLov-1, je v letu 2014 na zaprosilo **Ministrstva za kmetijstvo in okolje** podalo **Ministrstvo za pravosodje** svoje stališče, »*da določila pete in šeste alineje 63. člena ZDLov-1 (še) niso usklajena z (ZP-1) (op. ur.: Zakonom o prekrških) in da bi bilo potrebno dikcijo 'pravnomočno obsojena' do uskladitve ZDLov-1 z ZP-1 razlagati v duhu ZP-1 kot 'pravnomočno kaznovana'. Na ta način lahko pristojni organ za izdajo/podaljšanje lovske izkaznice svojo odločitev o preklicu lovske izkaznice opre tako na odločitve prekrškovnih organov (ti v postopku lahko odločijo s pisno odločbo – 56. člen ZP-1 ali s plačilnim nalogom – 57. člen ZP-1) kot tudi sodbe sodišč ... S (strogo) formalnega vidika ni pomembno, v kakšni vlogi je nekdo kršil ZDLov-1 ali predpise s področja varstva narave, zaščitne živali in zlorabe orožja, zato bi morali osebi, ne glede na to, v katero kategorijo kršiteljev po 17. členu ZP-1 spada, v vsakem primeru preklicati veljavnost lovske izkaznice ali odkloniti podaljšanje le-te. Tako stališče pa je zelo togo, zato se postavlja vprašanje, ali je zakonodajalec pri sprejemanju zakona zasledoval tak (strog) namen ... Omenjena problematika kaže na to, da bi bilo treba v ZDLov-1 določeno zapisati pravne posledice storitve prekrškov, ki so po vsebini tako 'zavržne narave', da terjajo preklic lovske izkaznice, pravne posledice teh prekrškov pa v skladu z načelom sorazmernosti tudi časovno omejiti. Veljavna ureditev po ZDLov-1 je namreč po našem mnenju taka, da kdor*

*stori prekršek, ki je zajet v peti in šesti alineji prvega odstavka 63. člena ZDLov-1, lahko za novo lovske izkaznice zaprosi šele, ko je pravnomočna odločba ali sodišča izbrisana iz evidence prekrškovnega organa ali evidence pravnomočnih odločb sodišč, to pa se zgodi po preteku treh let od dneva pravnomočnosti odločbe ..., kar po našem mnenju ni v skladu s prej omenjenim načelom sorazmernosti.*⁸

Glede na navedeno stališče se je izoblikovala praksa, da lovec, ki je bil kaznovan za prekršek po določilih ZDLov-1 in je vpisan v prekrškovno evidenco, ne izpolnjuje pogojev za podaljšanje lovske izkaznice, zato mu lovska družina, upravljavka lovišča, ne sme izdati hologramske nalepke za podaljšanje veljavnosti, sicer tudi sama stori prekršek iz 20. točke prvega odstavka 75. člena ZDLov-1.⁹ Nekatero lovske družine¹⁰ so svojemu članu v primeru, da je bil vpisan v evidenco prekrškovnega organa, izdale sklep o nepodaljšanju veljavnosti lovske izkaznice, v katerem so pojasnile razloge za svojo odločitev, druge pa enostavno članu niso izdale hologramske nalepke.

Čeprav se je v primeru preklica veljavnosti lovske izkaznice zaradi vpisa v evidenco prekrškovnega organa izoblikovala praksa, da o pritožbi lovca, ki se ne strinja z odločitvijo LZS, odloča **Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano**, zoper odločitev ministrstva pa

⁸ Stališče Ministrstva za pravosodje v povezavi z izvajanjem določb Zakona o divjadi in lovstvu v povezavi z Zakonom o prekrških, št. 007-35/2014 (09309A), z dne 2. 10. 2014.

⁹ Pri odločenju o vloženih zahtevah za sodno varstvo zoper prekrškovne odločbe so sodišča v primerih, če je lovska družina članu, ki je bil vpisan v evidenco prekrškovnega organa, izdala hologramsko nalepko, potrdila odločitev prekrškovnega organa, ki je lovske družino kaznoval za prekršek iz 20. točke prvega odstavka 75. člena ZDLov-1, npr. sodba Okrajnega sodišča na Jesenicah pod opr. št. ZSV 91/2017 z dne 28. 2. 2018.

¹⁰ V praksi je sklep o nepodaljšanju veljavnosti lovske izkaznice sprejel Upravni odbor LD.

je dopusten upravni spor¹¹, se je v primeru nepodaljšanja veljavnosti lovske izkaznice izoblikovala praksa, da sodno varstvo pravic zagotavljajo redna sodišča. V primeru, da je član, ki mu lovska družina ni izdala hologramske nalepke za podaljšanje veljavnosti lovske izkaznice, zahteval sodno varstvo, je sodišče v nekaterih primerih odločitev lovske družine potrdilo¹², v drugih pa je tožbenemu zahtevku ugodilo in odločilo, da mora lovska družina tožniku izdati hologramsko nalepko¹³. Ker bo o slednji odločitvi sodišča odločalo tudi **Vrhovno sodišče Republike Slovenije**, saj je zoper pravnomočno sodbo vložena zahteva za varstvo zakonitosti, zaključek v prispevku z naslovom *Še nekaj o pravni državi in nepoznavanju prava državnih organov*, da državni organi (lovski inšpektor) ne poznajo prava in da se LZS temu nezakonitemu ravnanju ne postavi po robu, vsekakor ni na mestu.

Kot je bilo že omenjeno, je različna stališča v povezavi z nepodaljšanjem veljavnosti lovske izkaznice oziroma preklicem njene veljavnosti iz razlogov, določenih v peti in šesti alineji 63. člena ZDLov-1¹⁴, odpravil ZDLov-1B¹⁵. Poleg prvih treh pogojev, določenih v prvi alineji 63.

¹¹ Sodba Upravnega sodišča Republike Slovenije, Oddelek v Celju, pod opr. št. U 217/2008-9 z dne 11. 11. 2009, odločbe Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, št. 3412-4/2017/22, z dne 26. 1. 2018, št. 3412-3/2017/2, z dne 30. 11. 2017, št. 3412-38/2017/2, z dne 18. 5. 2017.

¹² Sklep Okrajnega sodišča v Tolminu pod opr. št. P 12/2013 z dne 17. 9. 2013 in sklep Višjega sodišča v Kopru pod opr. št. Cp 888/2013 z dne 25. 4. 2014.

¹³ Sodba Okrajnega sodišča v Cerknici pod opr. št. P 21/2017 z dne 6. 10. 2017.

¹⁴ Prvi odstavek 63. člena ZDLov-1 je v peti in šesti alineji določal: (1) *Lovske izkaznice se ne izda oziroma podaljša osebi, ki je bila pravnomočno obsojena zaradi kršenja določil tega zakona in na njegovi podlagi izdanih predpisov; ki je bila pravnomočno obsojena zaradi kršenja predpisov s področja varstva narave, zaščite živali in zlorabe orožja.*

¹⁵ Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 31/18).

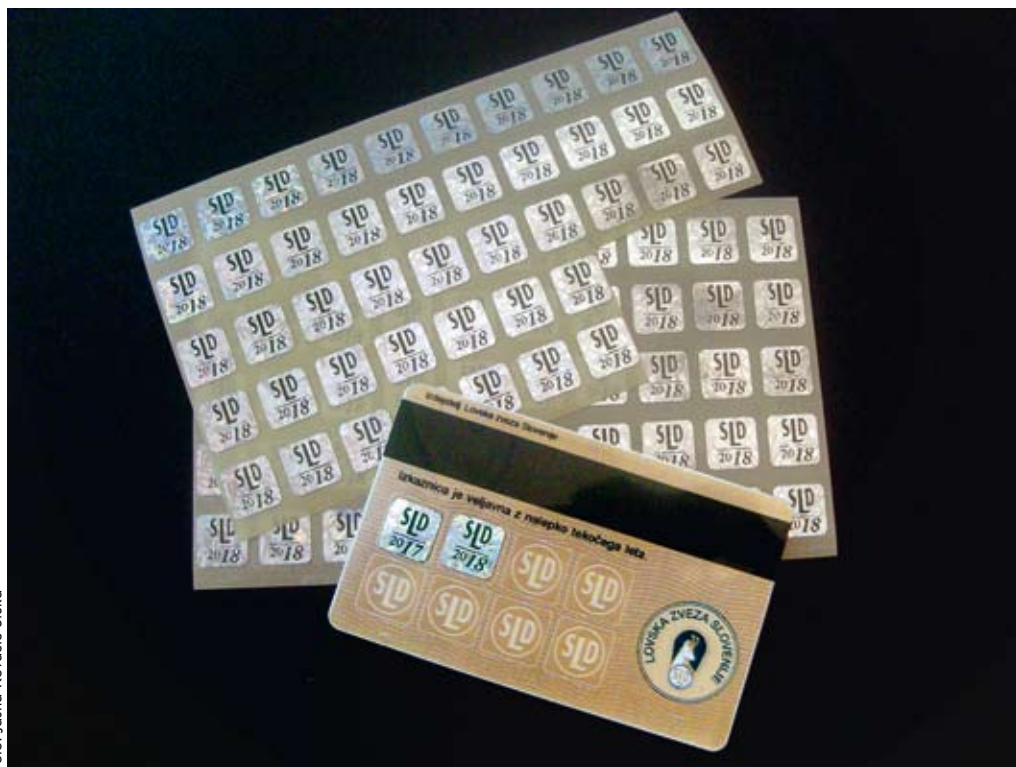

Foto: Jasna Kovarčič Štuka

Različna stališča v povezavi z nepodaljšanjem veljavnosti lovske izkaznice oziroma preklicem njene veljavnosti iz razlogov, določenih v peti in šesti alineji 63. člena Zakona o divjadi in lovstvu (ZDLov-1), je odpravil Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o divjadi in lovstvu (ZDLov-1B), ki velja od 19. maja 2018.

člena ZDLov-1¹⁶, ki ostajajo nespremenjeni, pa v prihodnje lovske izkaznice ne bo mogoče podaljšati lovcu, ki je bil pravnomočno obsojen na nepogojno kazen zopora za kaznivo dejanje onesnaženja živil ali krme, uničevanja gozdov, mučenja živali, nezakonitega lova, nezakonitega ribolova ali nezakonitega ravnanja z zaščitnimi živalmi ter za kaznivo dejanje izdelovanja in pridobivanja orožja ali nedovoljene proizvodnje in prometa orožja ali eksploziva.¹⁷ Zaradi

¹⁶ Prvi odstavek 63. člena ZDLov-1 v prvi, drugi in tretji alineji določa: (1) *Lovske izkaznice se ne izda oziroma podaljša osebi, ki ni dopolnila 18 let starosti; je duševno zbolela in je pod skrbništvom; ni uspešno opravila lovskega izpita ali s pričevalom oziroma ustreznim dokumentom dokazala, da je s šolanjem in dodatnim praktičnim usposabljanjem pridobila znanje, ki po določilih tega zakona šteje za enakovredno lovske mu izpitu.*

¹⁷ ZDLov-1B v 2. členu določa: V prvem odstavku 63. člena se četrta in peta alineja spremenita tako, da se glasita: – je pravnomočno obsojena na nepogojno kazen zopora za kaznivo dejanje onesnaženja živil ali krme, uničevanja gozdov, mučenja živali, nezakonitega lova, nezakonitega ribolova ali nezakonitega ravnanja z zaščitnimi živalmi, – je

navedenih razlogov bo LZS imetniku tudi preklcala veljavnost lovske izkaznice.¹⁸ ZDLov-1B je odpravil tudi manjšo redakcijsko napako v tretjem odstavku 63. člena ZDLov-1.¹⁹ Prav tako je sedaj v četrtem odstavku 63. člena ZDLov-1 jasno določeno, da za namen preklica ali odklonitve podaljšanja veljavnosti lovske izkaznice upravljavec kazenske evidence lovskega inšpektorja ali LZS na njuno zahtevo posreduje podatek o pravnomočni obsodbi imetnika lovske izkaznice iz četrte ali pete alineje prvega odstavka 63. člena ZDLov-1.²⁰

Od uveljavitve ZDLov-1, ki pravnomočno obsojena na nepogojno kazen zopora za kaznivo dejanje izdelovanja in pridobivanja orožja ali nedovoljene proizvodnje in prometa orožja ali eksploziva. Šesta alineja se črta.

¹⁸ ZDLov-1B v 2. členu določa: Drugi odstavek se spremeni tako, da se glasi: (2) *Lovcu, ki je bil pravnomočno obsojen na nepogojno kazen zopora za kaznivo dejanje iz četrte ali pete alineje prejšnjega odstavka, izdajatelj preklicke veljavnost lovske izkaznice.*

¹⁹ ZDLov-1B v 2. členu določa: V tretjem odstavku se beseda »zaprositi« nadomesti z besedo »zaprostiti«.

²⁰ 2. člen ZDLov-1B.

je za samostojen lov²¹ predpisal veljavno lovsko izkaznico, prav tako pa tudi pogoje za odklonitev izdaje, nepodaljšanje in preklic veljavnosti lovske izkaznice, je moralo do jasnejše opredelitve teh pogojev miniti dolgih 14 let.²² Tudi za nekatera druga vprašanja, ki jih ureja ZDLov-1, npr. načrtovanje, odmera koncesijske dajatve, status območnega združenja upravljavcev lovišč, kot tudi za tista področja, ki niso urejena z ZDLov-1, zlasti lastninjenje nepremičnin, pri katerih je (bila) v zemljiški knjigi vpisana družbena lastnina s pravico uporabe v korist lovske družine, bi moralo biti soglasje tako na ravni stroke kot tudi politike, da se pomanjkljivosti, ki so se pokazale v praksi, čim prej odpravijo. Seveda pa bo čas pokazal, kaj smo lovci in lovstvo z ZDLov-1B resnično pridobili.

Mag. Nataša Oven

²¹ ... v lovišču, s katerim upravlja lovska družina, katere član je imetnik lovske izkaznice.

²² ZDLov-1 je bil objavljen v Uradnem listu RS, št. 46/04 20. 2. 2004 in začel v skladu z določbo 85. člena veljati 90. dan po objavi, t.j. 20. 4. 2004.

Lovci in raziskovalci na Krasu z GPS-telemetrično ovratnico opremili prvega šakala v Sloveniji

Ciljni raziskovalni projekt, namenjen spremljanju stanja in širjenja (populacije) šakala (*Canis aureus*) v Sloveniji, poteka v tesnem sodelovanju med Lovsko zvezo Slovenije (LZS), območnimi lovskimi zvezami in združenji, njenimi članicami in številnimi lovci ter ob podpori Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS). Eden glavnih ciljev projekta je, poleg pridobitve temeljnih podatkov o biologiji in populacijskih značilnostih vrste, vzpostaviti *sistematičen monitoring (spremljanje) šakala v Sloveniji* ter pripraviti predloge ukrepov za upravljanje z vrsto, kar bo podlaga za sprejemanje ustreznih ciljev in načrtov upravljanja s to vrsto v prihodnje.

Kot nadgradnjo naštetih ciljev smo se člani projektne skupine zaradi velikega zanimanja in pripravljenosti lovcev za sodelovanje odločili, da začnemo tudi s spremljanjem prostorskega vedenja vrste. Tako je Območno združenje upravljalcev lovišč Primorskega lovskoupravljavskega območja sredi februarja 2018 pozvalo zainteresirane lovske družine k sodelovanju in pomoči pri odlovu šakalov za nameščanje GPS-telemetričnih ovratnic. Med lovskimi družinami je med prvimi pomoč ponudila LD Gaberk Divača; še posebej sta bila za sodelovanje zainteresirana njena člana Luka in Milivoj Ravbar.

za nameščanje GPS-telemetričnih ovratnic. Med lovskimi družinami je med prvimi pomoč ponudila LD Gaberk Divača; še posebej sta bila za sodelovanje zainteresirana njena člana Luka in Milivoj Ravbar. V začetku marca smo začeli s skupnimi pripravami za odlov šakalov. Pri tem smo si pomagali s fotopastmi, ki so nam bile v neprecenljivo pomoč pri spoznavanju vedenja šakalov, saj so se izkazali za izjemno previdne in nezaupljive živali, kar je sicer značilno za večino predstavnikov družine psov. Izkušenj o odlovu šakalov s pastmi (lovkami) praktično ni,

Območno združenje upravljalcev lovišč Primorskega lovskoupravljavskega območja je sredi februarja 2018 pozvalo zainteresirane lovske družine k sodelovanju in pomoči pri odlovu šakalov za nameščanje GPS-telemetričnih ovratnic. Med lovskimi družinami je med prvimi pomoč ponudila LD Gaberk Divača; še posebej sta bila za sodelovanje zainteresirana njena člana Luka in Milivoj Ravbar.

saj je bilo doslej v Evropi, pa tudi širše, odlovljenih le nekaj osebkov. Ker gre za vrsto, ki je v bližnjem sorodstvu z volkom, so se za uspešen odlov kot ključne izkazale dragocene izkušnje, ki smo jih v Sloveniji v minulih letih pridobili pri odlovu volkov.

Ujeli smo Luka

V noči z 8. na 9. april nam je na območju Čebulovice uspelo ujeti mlajšega šakaljšega samca, ki smo ga poimenovali Luka. Namestili smo mu telemetrično ovratnico, ki bo s pomočjo GPS-sistema predvidoma eno leto spremljala njegovo gibanje. Poleg zajemanja lokacij senzorji v ovratnici merijo tudi njegovo aktivnost, temperaturo okolice in zaznavajo morebitno smrt osebkov. Ovratnica pošilja podatke raziskovalcem preko GSM-modema v obliki SMS-sporočil in tako omogoča časovno skoraj neposredno spremljanje živali.

Prvi mesec in pol po odlovu se je šakal Luka gibal na območju, velikosti okoli 600 ha (točna velikost t. i. najmanjšega

V noči z 8. na 9. april nam je na območju Čebulovice uspelo ujeti mlajšega šakaljšega samca, ki smo ga poimenovali Luka. Namestili smo mu telemetrično ovratnico, ki bo s pomočjo GPS-sistema predvidoma eno leto spremljala njegovo gibanje. Poleg zajemanja lokacij senzorji v ovratnici merijo tudi njegovo aktivnost, temperaturo okolice in zaznavajo morebitno smrt osebka.

Luka je prvi šakal, ki smo ga odlovili in mu namestili telemetrično ovratnico. V prihodnjih mesecih bomo z njimi poskusili opremiti še več živali. Tako se že dogovarjamo in pripravljamo na odlov z nekaterimi drugimi lovskimi družinami in njihovimi člani na Krasu ter na območju Ljubljanskega barja, kjer je šakalov največ.

Foto: Hubert Poločnik

Luka je prvi šakal, ki smo ga odlovili in mu namestili telemetrično ovratnico. V prihodnjih mesecih bomo z njimi poskusili opremiti še več živali.

Foto: Hubert Poločnik

Vsak nov podatek o šakalu kot »novi« vrsti za slovensko živalstvo bo pripomogel tudi k oblikovanju ustreznih upravljaljskih izhodišč v prihodnje.

konveksnega poligona, MCP (površina, ki obkroža zunanji rob lokacij gibanja): 5,98 km²). Šakal se je v dnevnem času pogosto vračal na priljubljeno dnevno počivališče v gosti vegetaciji, kjer se očitno počuti varno. Na podlagi vzorcev gibanja smo našli tudi več mest, kjer se je hranil (npr. kadavri poginule in povožene divjadi, klavniški odpadki).

Luka je prvi šakal, ki smo ga odlovili in mu namestili telemetrično ovratnico. V prihodnjih mesecih bomo z ovratnicami poskusili opremiti še več živali. Tako se že dogovarjamo in pripravljamo na odlov z nekaterimi drugimi lovskimi družinami in njihovimi člani na Krasu ter na območju Ljubljanskega barja, kjer je šakalov največ.

Raziskave so ključne za upravljanje

V Sloveniji se je šakal v večjem številu začel pojavljati šele v zadnjem desetletju, zaradi česar nam v celoti primanjkuje znanja o tej vrsti, njeni ekosistemski vlogi, medvrstnih odnosih, vplivih na druge vrste, populacijski dinamiki, prostorskem vedenju, sposobnosti širjenja ter primerem prostoru zanjo. Zato so raziskave, s

V Sloveniji se je šakal v večjem številu začel pojavljati šele v zadnjem desetletju, zaradi česar nam v celoti primanjkuje znanja o tej vrsti, njeni ekosistemski vlogi, medvrstnih odnosih, vplivih na druge vrste, populacijski dinamiki, prostorskem vedenju, sposobnosti širjenja ter primerem prostoru zanjo. Zato so raziskave, s katerimi bomo bolj spoznali biologijo vrste, ključne za oblikovanje primerne upravljaljske strategije v prihodnje.

Foto: Hubert Poločnik

Ekipe raziskovalcev in lovcev ob uspavanem, s telemetrično ovratnico opremljenem šakalu

predvsem podatke o njegovi prehrani iz obdobja poleganja mladičev srnjadi, ki jih verjetno najlažje uplenijo le v prvih mesecih njihovega življenja. A teh podatkov trenutno nimamo ne v Sloveniji ne drugod. Dragocene in zanesljive podatke o prehranskih navadah šakalov lahko pridobimo tudi/predvsem s spremljanjem njihove aktivnosti skozi daljše časovno obdobje, npr. s telemetrijo. Slednja je pomembna tudi zato, ker ni domala nič znanega o prostorskem vedenju šakalov, kar so na družbenih omrežjih, ob čestitkah za odlovljenega šakala, potrdili tudi kolegi iz tujine.

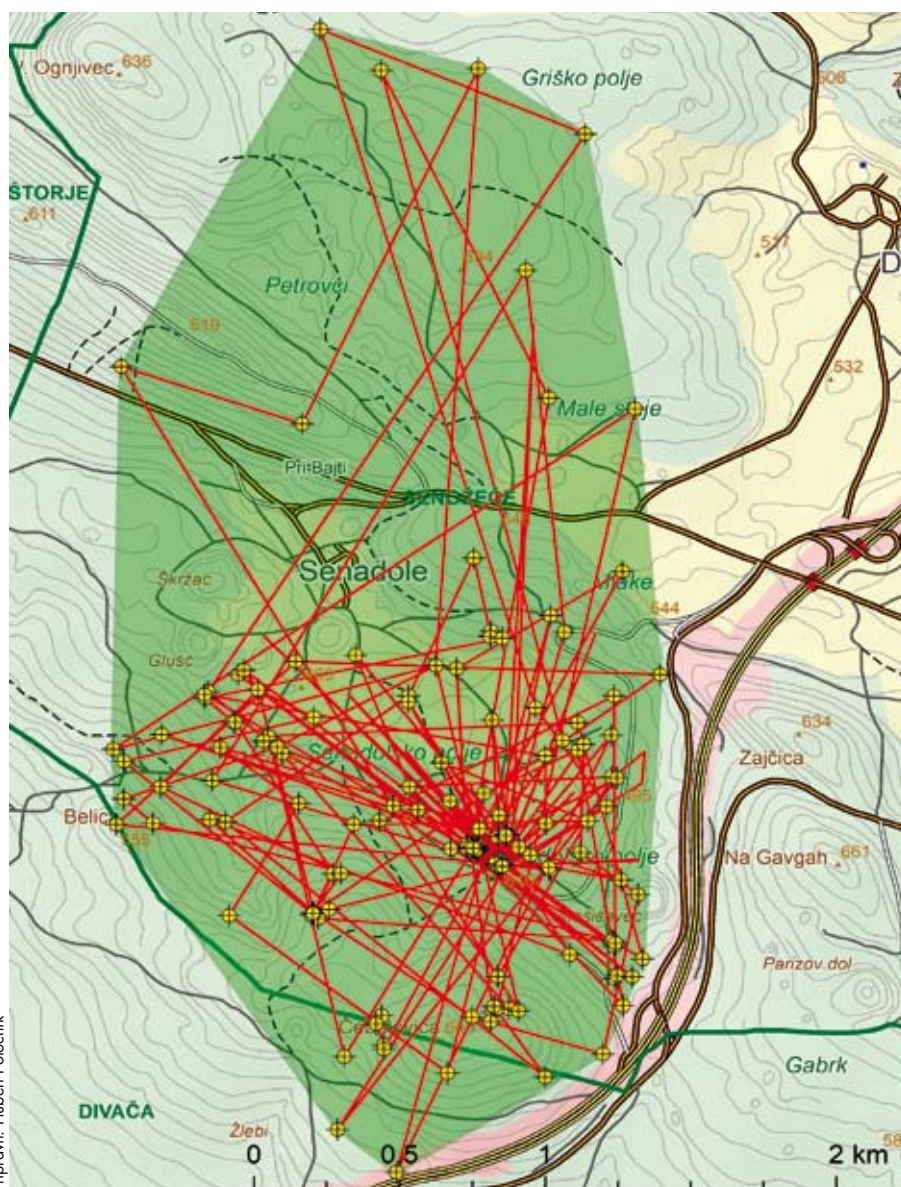
Kaj vendarle že vemo o prostorskem vedenju šakalov od drugod?

Šakali so socialne in teritorialne živali z zelo izraženim oportunističnim vedenjem. Osnovna enota njihovega social-

katerimi bomo bolje spoznali biologijo vrste, ključne za oblikovanje primerne upravljalvske strategije v prihodnje.

Med posameznimi, k sreči res redkimi, a zato zelo glasnimi slovenskimi lovci žal velja prepričanje, da je o šakalu že veliko znanega in je pridobivanje novega znanja s sistematičnimi raziskovalnimi projekti pa tudi samoiniciativnimi raziskovalnimi aktivnostmi, v katere so vključeni tudi lovci, v Sloveniji povsem nepotrebno. Res so potekale in še potekajo raziskave o šakalu tudi v sosednjih državah, npr. na Hrvaškem, Madžarskem in v Srbiji. Večinoma so se tam raziskovalci osredotočali na proučevanje prehrane oziroma plenjenja šakalov. Tako so Bošković in sod. (2013) na Hrvaškem analizirali 238 želodcev šakalov, ki so jih lovci večinoma uplenili v hladni polovici leta (pozno jeseni in pozimi). Izkazalo se je, da so bili takrat največji delež v prehrani šakalov kadavri, prebavila, drobovina in drugi ostanki iztrebljanja divjadi ter klavniški odpadki domačih živali. Ostankov srnjadi, ki bi kazali na plenjenje mladičev ali odraslih srn/srnjakov, je bilo izjemno malo. Podobno so Čirović in sod. (2016) v Srbiji na podlagi analize 606 želodcev našli ostanke prostoživečih parkljarjev le v 5,8 odstotka vzorcev, pa še to večinoma prebavil in drugih ostankov iztrebljanja.

Takšni rezultati marsikaterega slovenskega lovca ne bodo povsem prepričali, kar je pravzaprav tudi razumljivo, saj so razmere, v katerih živijo šakali v Slavoniji (Posavina, Podravina, Baranja), na Hrvaškem ter v Vojvodini oziroma severnem delu Srbije bistveno drugačne od razmer v Sloveniji. V prvi vrsti je za vsa omenjena območja značilna precej manjša številčnost srnjadi. Če bi želeli ugotoviti vpliv šakala nanjo, bi potrebovali

Pripravil: Hubert Poločnik

Ovratnica, ki že skoraj dva meseca večkrat na dan posname lokacijo, na kateri je šakalji samec Luka, je registrirala, da je območje aktivnosti veliko 598 ha. Časovni in prostorski vzorec gibanja šakala sporoča še številne druge podatke o aktivnosti v njegovem domačem okolišu.

Prepričani smo, da bomo v Sloveniji s telemetrijo šakalov pomembno prispevali k boljšemu poznavanju biologije vrste. O najzanimivejših ugotovitvah vas bomo sproti obveščali na spletni strani projekta (<http://sakal.gozdis.si/>), občasno pa tudi v glasilu Lovec in drugih publikacijah LZS.

nega sistema je par oz. družina, za kar uporabljamo tudi izraz teritorialna skupina (Giannatos in sod., 2005). Pogosto trop sestavlja zgolj par odraslih šakalov. Svoj teritorij aktivno branijo pred šakali iz drugih družin. Pogosto ga označujejo z urinom in iztrebki, najintenzivneje v okolici brloga in ob stečinah (Jhala in Moehlman, 2004).

V Evropi so velikost domačih okolišev šakalov ocenjevali v Grčiji, kjer so teritoriji treh živali, ki so jih spremljali z radiotelemetričnimi ovraticami, merili 2–15 km². Leta 2017 so s prvimi GPS-telemetričnimi ovraticami opremili dva šakala (samca in samico) v Srbiji ter enega na Madžarskem, a podrobnejših rezultatov spremljanja še niso objavili. Večina raziskav velikosti teritorijev in domačih okolišev šakalov je bila sicer narejena na našem (zlatem) šakalu najbolj sorodni vrsti, tj. afriškem zlatem volku (*Canis anthus*). V Indiji in Bangladešu so z radiotelemetričnimi študijami ugotovili,

da je velikost njihovih domačih okolišev znašala 0,6–29,8 km², osrednje območje pa je bilo v povprečju veliko 4 km². Domači okoliši spremljanih šakalov so se povprečno prekrivali v 15 odstotkih, medtem ko je bilo osrednje območje v uporabi izključno ene živali (Poche in sod., 1987; Aiyadurai in Jhala, 2006). V Izraelu so ugotovili, da so bili domači okoliši šakalov v neurbanih predelih bistveno večji od okolišev šakalov, ki živijo v bližini naselij (21,2 ± 9,3 km² vs. 6,6 ± 5,5 km²) (Rotem in sod., 2011).

Prepričani smo, da bomo s telemetričnim spremljanjem šakalov v Sloveniji pomembno prispevali k boljšemu poznavanju biologije vrste. O najzanimivejših ugotovitvah vas bomo sproti obveščali na spletni strani projekta (<http://sakal.gozdis.si/>), občasno pa tudi v glasilu Lovec in drugih publikacijah LZS.

Dr. Hubert Potočnik (Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani, Oddelek za biologijo),

dr. Boštjan Pokorny (Gozdarski inštitut Slovenije, Visoka šola za varstvo okolja),

dr. Katarina Flajšman

(Gozdarski inštitut Slovenije),

dr. Ivan Kos (Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani, Oddelek za biologijo)

Seznam virov je na voljo pri avtorjih prispevka.

Lovska zveza Slovenije

Univerza
v Ljubljani

Biotehniška
fakulteta

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE
SLOVENIAN FORESTRY INSTITUTE

VISOKA ŠOLA
za varstvo okolja

Sprememba kmetijskega prostora in mala poljska divjad

Kmetijski prostor in sočasno prostor za prostoživeče živali se je v desetletjih zelo spremenil. V prostoru, ki je prvinsko namenjen kmetu in živalim, se dandanes dogaja veliko več dejavnosti. Sedanji čas, ljudje in različne človekove potrebe spreminjajo kmetijski prostor. Prostoživeče živali ga zanesljivo ne bi; če bi ga, pa ga ne bi v tako obliko, kakršna je zdaj. Temeljno spremembo oblike prostora je povzročila kmetijska dejavnost. Kmet na to spremembo ni mogel vplivati, ampak je bil prisiljen v spremembo oblike obdelovalnih površin.

Pred stoletjem je kmet lahko zoral z dvema konjema in ves dan (10 ur oranja) največ 0,56 ha; površinska storilnost oranja kmeta in konja je bila torej 0,56 ha/dan. Več živali in kmet niso zmogli. V tistih časih je bila površina enega hektarja njive razdeljena na štiri dele, res da ne na vseh njivah, vendar je bilo to splošno pravilo. Vzrok temu je bila nepredvidena sprememba vremena, kar zdaj imenujemo okoljske spremembe. Njivo so dopoldan zorali, pripravili za setev, popoldan pa posejali. Vse delo na njivi so opravili v enem dnevu. Med njivami so bile široke

meje in na koncu ozare. Ob večjih njivah je vsaka domačija imela še lipo. Celotna kmetijska krajina je bila vsako leto nov in neponovljiv raznobarven pejsaž. Lipa pri ozarah ni pomenila smerokaza za ptice (lahko pa tudi?), kot zdaj v akademskih krogih napačno predavajo, temveč prostor

za počitek in senco za utrujene živali in ljudi (*slika 1*). Vse stvari v krajini so imele svoj namen in so se prilagajale tedanjim opravilom na polju. Pridelava hrane je potekala v sozvočju s prostoživečimi živalmi. Vsakodnevno poletno jutro je predstavljalo vsakdanje ponovljive do-

Pripravil: Igor Pičulin

Slika 1: Kmetijska krajina pred stoletjem

godke, kot so: srnjak v žitu, kita jerebic, rezek fazanji klic pri vzletu, poljski zajec na ozarah ali deteljšču, oglašanje prepelice v žitu v zgodnjih urah. Za oračem in svežo brazdo pa so neutrudno preletavale in prepevale pastirice.

Z uporabo traktorja, predvsem za najtežje kmetijsko delo, kot je oranje, je kmetijska krajina začela dobivati novo podobo (slika 2). Mejjice in grmovje so odstranjevali. Lipova drevesa so bila samo še ovire in ozare so se zmanjšale. Toplotni stroj – motor je potreboval samo kemično energijo goriva, ki jo je neutrudno pretvarjal preko ročičnega mehanizma v mehansko delo vlečne sile traktorja ob sočasno velikem okoljskem hrupu. Začel se je prvi odmik prostoživečih živali od kmeta v varno zavetje gozda ali drugega zastora poljščin.

Površinska storilnost kmeta se je povečala za najmanj trikratni faktor (slika 3). V celotnem dnevu je takratni traktor z dvobrazdnim plugom zoral okoli 1,6 ha. Zvečer konji niso bili izmučeni in prepoteni, orač pa je imel čez dan lažje delo na traktorskem sedežu. Pridelki na globoko oranih njivah so se povečali, porabnik pridelkov pa je imel lažji dostop do hrane, boljše in cenejšo izbiro. Navidezno se je začelo blagostanje v dostopnosti do hrane. S postopnim uvajanjem strojev v pridelavo hrane sta se postopoma spreminjala tudi krajina in življenjski prostor za prostoživeče živali. Tehnika je od prvih začetkov pri obdelavi tal omogočala nadaljnje postopke pri oskrbi, negi in spravilu pridelka. Mehansko uničevanje plevela – okopavanja okopavin (krompir, koruza) – so nadomestila fitofarmacevtska sredstva. Začelo se je neselektivno ubijanje škodljivcev in sočasno male poljske divjadi, neodporna proti fitofarmacevtskim sredstvom, nanje nista bili odporni niti srnjad in druga divjad. Površinska storilnost pri oranju je bila že 1 ha/uro, pri žetvi podobno. Njive so postajale vse večje, polja brez ozar, mejic in drevja.

Strojna žetev je bil drugi korak pri zmanjšanju števila male poljske divjadi. Žetev, ki je potekala ročno in nato s konji in kosilnico, je bila zelo prizanesljiva do gnezdenja jerebice, fazana ali prepelice. Konj ni nikoli pohodil gnezda: ali se je ustavil ali pa ga je previdno prestopil. Žanjec je gnezdo označil, da se ni poškodovalo pri nadaljnjih opravilih, povezanih z žetvijo. Če je bila na kmetiji valeča koklja, so ji podtaknili jajca pregnane ptice in čez čas so za kokljo že stopali piščančki: kebčki jerebice, fazana ali prepelice. Zdajšnji način žetve tega ne omogoča. Žanjec gnezda ne vidi, hitrost žetve je okoli 6 km/h, površinska storilnost žetvenika pa več kot 1 ha/uro. V taki naglici žival komaj zbeži, če je še slučajno v žitu. Gnezdo povozijo ali pa ostane

Pripravi: Igor Pičulin

Slika 2: Začetek traktorizacije kmetijstva

Pripravi: Igor Pičulin

Slika 3: Začetek popolne mehaniziranosti

Pripravi: Igor Pičulin

Slika 4: Popolna mehaniziranost kmetijskih opravil

Pred stoletjem je kmet lahko zoral z dvema konjema in v vsem dnevu (10 ur oranja) največ 0,56 ha, površinska storilnost oranja kmeta in konja je bila torej 0,56 ha/dan. Več živali in kmet niso zmogli.

Z uporabo traktorja, predvsem za najtežje kmetijsko delo, kot je oranje, je kmetijska krajina začela dobivati novo podobo. Začel se je prvi odmik prostoživečih živali od kmeta v varno zavetje gozda ali drugega zastora poljščin. Površinska storilnost kmeta se je povečala za najmanj trikratni faktor. V celotnem dnevu je takratni traktor z dvobrazdnim plugom zoral okoli 1,6 ha.

nezaščiten in tako na voljo plenilcem ali drugim roparskim pticam. S tehnično možnostjo vnosa neomejene moči motorja v kmetijske stroje in posledično kmetijska opravila se del kmetijske krajine spreminja v eno samo njivo ali travnik (*slika 4*). Pogled na polje ne nudi več pejzaža majhnih skrbno obdelanih površin z različnimi kulturnimi rastlinami. Površinska storilnost strojev se je povečala in se lahko še neomejeno povečuje.

Traktor in plug lahko v eni uri preorjeta okoli 3 ha njiv, kosilnica pokosi 10 ha travnikov v eni uri, sorazmerno s temi zmogljivostmi pa tudi drugi kmetijski stroji. V prihajajočem kmetijstvu, imenovanem 4.0, bo zmogljivost strojev še večja. Sposobni bodo delati brez prekinitve podnevi in ponoči. Upravljal jih ne bo človek, ampak računalniški program, ki se ne utruje in ne potrebuje počitka. Kje tedaj v kmetijskem prostoru poiskati prostor za malo poljsko divjad in druge prostoživeče živali?

Kriviti kmeta za splošno opisano spremembo v postopku pridelave hrane je nedostojno in nepravilno. Kmet se mora prilagoditi usmeritvi v svetu in biti usmerjen k napredku v pridelavi hrane ali pa izstopiti iz te panoge. Kmetijstvo prideluje »energijo« za življenje in predstavlja vrsto opravil, ki so nujno potrebna za obstoj človeštva. Je zadnja panoga dela, ki jo človek lahko ukine. Dandanes se s kmetijstvom v Evropski uniji ukvarja povprečno okoli 3 % prebivalstva, odstotek aktivnega prebivalstva v kmetijstvu pa

Osiromašenje poljedelskih površin z zmanjšanjem pestrosti rastlinja povzroči večkratni negativni vpliv na obstoj poljskega zajca. Zanj se zmanjša zaščita v neugodnih podnebnih razmerah in sočasno postane lažji plen plenilcev.

Slika 5: Njiva po žetvi pšenice – strnišče

Slika 6: Podoba iste njive po kemični obdelavi

se postopoma zmanjšuje. Na drugi strani se nenehno povečujejo potrebe uporabnikov pridelkov kmetijstva. Raznovrstnost pridelkov, svežost in že barvni izbor določenih pridelkov narekuje potrošnik in sočasno s tem tudi tehnologijo pridelave. Množičnost preobila pridelkov in želja pa kmetu neposredno nakazujeta sprejem tehnologij, ki obstajajo in ki bodo šele prišle. Prostor za prostoživeče živali ostaja geometrično enak, vendar neprimeren za življenje, še manj za preživetje. Prvi znanilci teh dejanj so že vidni. S kmetijskega prostora se umika ali se je umaknila žlahtna mala poljska divjad. Upajmo, da za ukrepanje še ni prepozno.

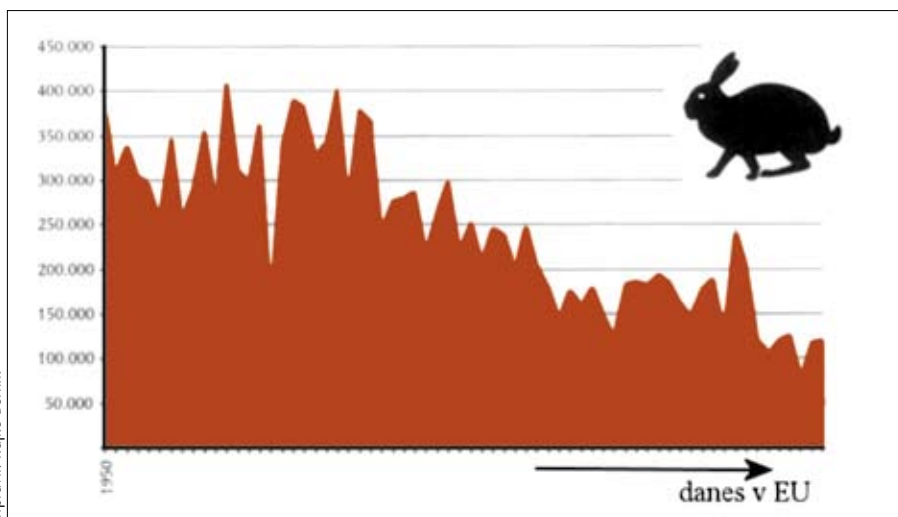
Pri prikazani spremembi pokrajine na slikah od 1 do 4 so ornitologi, proučevalci življenja ptic, ugotovili, da se je v desetletju število vrst ptic od začetnih 80 zmanjšalo na sedanjih 40 še obstoječih različnih vrst.

Neprijazna raba kmetijskih površin v domači okolici – Sorško polje

S kmetijsko površino, ki jo imamo na voljo za obdelavo in pridelavo, lahko delamo različno: imamo jo v lasti ali zakupu z namenom ustvarjati dohodek in posledično dobiček pri pridelavi hrane.

Strojna žetev je bil drugi korak pri zmanjšanju števila male poljske divjadi. Žanjec gnezda ne vidi, hitrost žetve je okoli 6 km/h, površinska storilnost žetvenika pa več kot 1 ha/uro. V taki naglici žival komaj zbeži, če je še slučajno v žitu.

Dandanes lahko traktor in plug v eni uri preorjeta okoli 3 ha njive, kosilnica pokosi 10 ha travnikov v eni uri, sorazmerno s temi zmogljivostmi pa tudi drugi kmetijski stroji. V prihajajočem kmetijstvu, imenovanem 4.0, bo zmogljivost strojev še večja.

Pripravil: Rajko Bernik

Slika 7: Zmanjšanje številčnosti poljskega zajca (*Lepus europaeus*)

Čustvena navezanost človeka na domačo zemljo se je izgubila oziroma ne vpliva na gospodarstvo, prej nasprotno, vpliva negativno; imenovano *zastarelo kmetovanje*. Kmetje na domačih njivah (vsaj starejša generacija) še spoštljivo obdelujejo zemljo prednikov z neko miselnostjo, da tako mora biti in da je tako delo tudi pravilno. Najemniki večjih površin zemljišč njivo obravnavajo samo kot poligon za pridobivanje dobička. Sredstva in poti do dobička so neomejena, zaželeno je celo kruto ravnanje z rodno zemljo, ker le s takimi postopki dela dosežemo zaželeni cilj gospodarjenja s kmetijsko zemljo.

Slika 5 prikazuje večjo površino njive nekaj tednov po žetvi. Površina njive se je lepo obrasla z izpadlimi semeni pri žetvi in pleveli, ki jih kemična obdelava med rastjo ni uspela popolnoma pokončati. Slika prikazuje tudi idealen primer za življenje in preživetje prostoživečih živali. Kmetijska površina nudi hrano in zaščito male poljske divjadi pred plenilci.

Slika 6 predstavlja popolnoma drugačno podobo njive: ustvarja videz zaščite male poljske divjadi, vendar na njej ni hrane za preživetje. Če pa že je, so semena uničujoča za divjad. Krivca za prikazane površine ne smemo iskati v kmetih in podjetjih za pridelavo hrane, ampak povsem drugje. Celotna družba prisili in od kmeta zahteva najcenejše in enostavnejše postopke obdelave njivskih površin, ki povzročijo rezultate, kakršne lahko vidimo na fotografijah. Zunanja podoba njive, prikazane na sliki 6, ne daje možnosti preživetja prostoživečim živalim.

Primer ogroženosti poljskega zajca (*Lepus europaeus*)

Poljski zajec je že več desetletij ogrožen v svojem okolju. Kot vzrok zmanjšanja njegovega števila raziskave navajajo spremembo življenjskega okolja, podnebnih razmer in preveč plenilcev. Osiromašenje poljedelskih površin z zmanjšanjem pestrosti rastlinja povzroči večkratni nega-

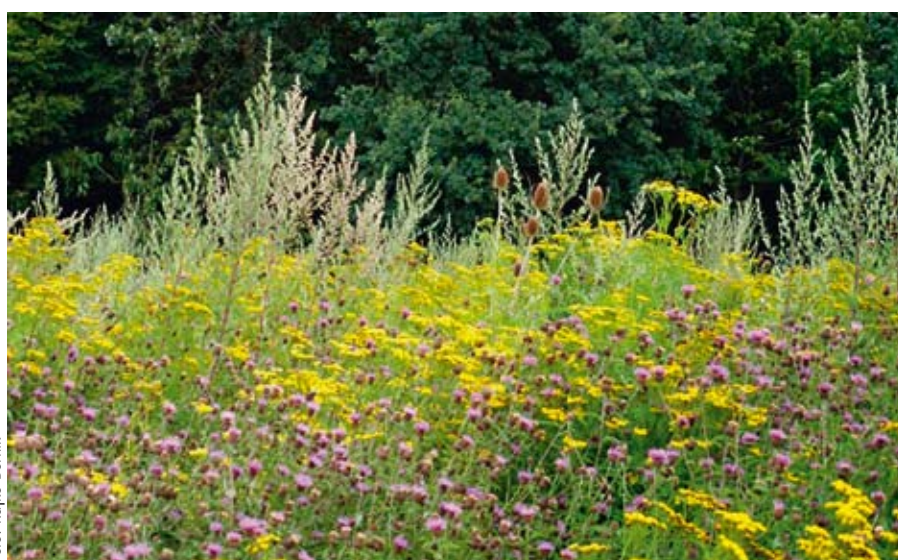

Foto: Rajko Bernik

Slika 8: Primer krmne površine

Foto: Rajko Bernik

Slika 9: Dejanska postavitev krmne njive v kmetijsko krajino

tiven vpliv na obstoj poljskega zajca. Zanj se zmanjša zaščita v neugodnih podnebnih razmerah in sočasno postane lažji plen plenilcev. Prehranjuje se predvsem s travami, deteljami in zelišči, česar pa zaradi intenzivnega kmetijstva

ni v zadostni količini. Slika 7 prikazuje zmanjšanje številčnosti poljskega zajca. Povečanje kmetijskih površin je obratno sorazmerno z njegovo številčnostjo. Z večanjem obdelovalnih površin se sočasno zmanjšuje številčnost poljskega zajca

povsod v Evropski uniji, razen na posebnih gojitvenih območjih, načrtno prirejenih za povečanje številčnosti.

Različni raziskovalci s področja biologije in veterine prihajajo do enakih spoznanj in vzrokov za zmanjševanje številčnosti. Sprememba podnebnih razmer je eden od začetnih vplivov. Deževne pomladi in deževen zimski čas povzročajo bolezni in uničenje prvih legel mladih zajčkov. Zmanjšan dostop do hrane in posledično nezdravo mleko zajklje enako negativno vplivata na obstoj in povečanje številčnosti. Za mlade zajčke so tako največkrat usodni prvi tedni življenja. Raziskovalci uvajajo pojem *Bermudski trikotnik negativnih vplivov na populacijo poljskega zajca*, ki obsega *klimatske razmere, uporabo kmetijskih površin in plenilce*.

Za zmanjšanje negativnih vplivov v literaturi pogosto uporabljajo izraza: biotska pestrost in kulturna krajina. V splošnem pomenu in preprosteje lahko rečemo, da poljski zajec potrebuje predvsem površine, ki bi izničile prej navedene negativne vplive na zmanjšanje njegove številčnosti. Preprosto jih lahko imenujemo krmne njive za malo poljsko divjad. Sočasno z namensko ureditvijo površin bi lahko vzpostavili tudi primernejšo življenjsko okolje za jerebico, fazana in prepelico.

Primer ogroženosti poljske jerebice (*Perdix perdix*)

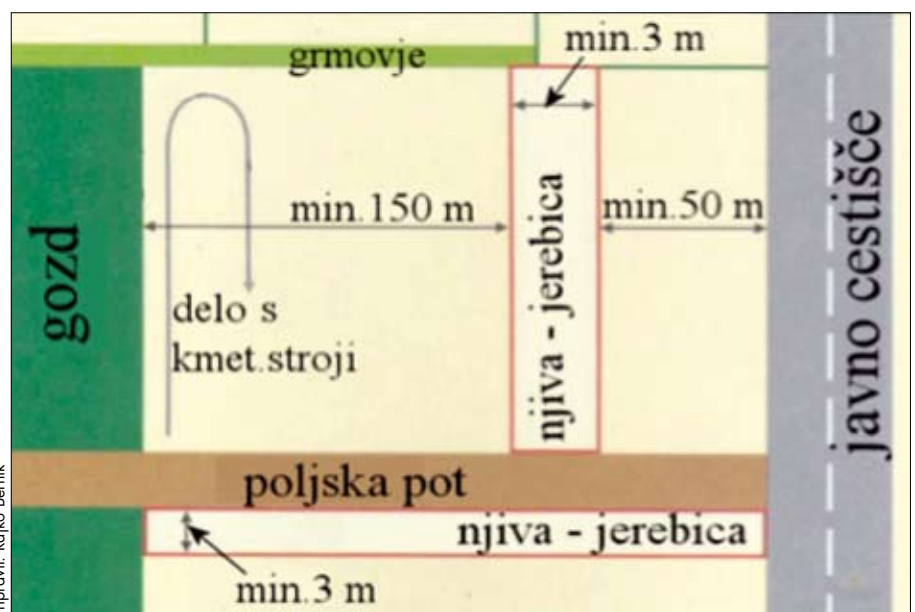
Poljska jerebica je v življenjskem okolju ogrožena zaradi podobnih pomanjkljivosti kot druga mala poljska divjad. Prvi vzrok je povečanje njivskih površin. V desetletjih se je obdelovalna površina iz nekaj 1000 m² povečala na najmanj hektar in več obdelovalne površine. Pestrost rastlinstva na poljedelskih površinah se je strnila v tri vrste rastlin: kuzuza, žito in oljna ogrščica. Pridelava navedenih rastlin temelji predvsem na kemični obdelavi posevkov s fitofarmaceutskimi sredstvi. Osnova so selektivni herbicidi, ki po spravi pridelka njivo spremenijo v popolno »puščavo«. Na taki površini ni požetih semen plevelov in ne zaščite živali pred plenilci. Drugo uporabljeno kemično sredstvo so selektivni insekticidi, ki uničijo vse žuželke oziroma le-te postanejo strupene za malo pernato divjad na polju.

Za preživetje kebkov po izvalitvi so nujno potrebne beljakovine. Živalce jih

Najmanjša širina površine, namenjene poljski jerebici, naj bi bila 3 m. Če bomo hoteli obdržati malo poljsko divjad na naših poljih še naprej, bo treba za krmne površine male poljske divjadi nameniti okoli 7 % vseh njivskih površin.

Slika 10: Primer krmne površine

Slika 11: Ureditev krmne njive za jerebice in njena postavitve med njivske površine

lahko največ najdejo v ličinkah mravelj. Priporočljiv je tudi drugi mrčes, vendar ga v kemično obdelani krajini – na primernih njivah za hrano – ni več. Preprečevati kmetovanje v skladu z obstoječimi tehnologijami in omejevati uporabo fitofarmaceutskih sredstev je s pogleda gospodarnega kmetovanja nerazumno. Gospodarna pridelava hrane je temeljni namen kmetijstva. Vsake omejitve in prepovedi določenih postopkov vodijo k še večjemu neredu in želji po kršenju priporočil ali navodil. Rešitev težav preživetja male poljske pernate divjadi je samo v postavitvi krmnih površin ob že obstoječih večjih površinah gospodarne rastlinske kulture (slika 9). Primer krmne površine prikazuje slika 10. Obseg in način postavitve sta prikazana na sliki 11.

Najmanjša širina površine, namenjene poljski jerebici, naj bi bila 3 m. Če bomo hoteli obdržati malo poljsko divjad na naših poljih še naprej, bo treba za krmne površine male poljske divjadi nameniti okoli 7 % vseh njivskih površin.

Mogoče rešitve opisane problematike

– Krmne njive med večjimi površinami enakih kultur so nujno potrebne.

– Kmetu je treba zagotoviti finančni nadomestek zaradi izgube pridelka in poskrbeti za več opravil na kmetijskih površinah, ki vključujejo krmne njive.

– Denarni nadomestek zaradi izgube pridelka naj prispevajo drugi uporabniki kmetijskega prostora: promet, ki ni povezan s kmetijsko dejavnostjo, turizem in uporabniki polj, ki jih uporabljajo za rekreacijo.

– Dejavnosti v kmetijskem prostoru, ki niso povezane s kmetijstvom, naj bodo časovno omejene.

– Učečo mladino je treba z učnimi programi izobraževati, da sta vzdrževanje in postavitve površin za preživetje divjadi nujna, potrebna in plemenita.

Prof. dr. Rajko Bernik,
LD Križna gora

Foto: Olon Naglest

Skupna evropska kmetijska politika in biotska raznovrstnost

Lovci in kmetje z roko v roki

Načrti za obdobje 2021–2026 že v pripravi

Kmetijstvo je ena najpomembnejših dejavnosti, ki ljudem omogoča preživetje, a sta hkrati preživetje in kakovost življenja ljudi zelo odvisna tudi od **biotske raznovrstnosti**, katere sestavni del so tudi lovne vrste. Na biotsko raznovrstnost zaradi posegov v prostor zelo vpliva prav kmetijstvo, ki ga opredeljuje in usmerja **skupna (evropska) kmetijska politika (SKP)**.

SKP je bila uvedena leta 1962, njen glavni namen pa je pomagati evropskim kmetom izpolniti prehranske potrebe več kot 500 milijonov Evropejcev. Njena glavna cilja sta zagotoviti stabilno oskrbo z varno in cenovno dostopno hrano ter dostojen življenjski standard za kmete. Če je bil ob uvedbi poudarek na količinah, je kasneje Evropska unija (EU) posebno pozornost namenila ukrepom za okrepitev tržne usmerjenosti kmetijstva, izboljšanje kakovosti, varnosti in sledljivosti hrane, zagotovitvi dobrobiti živali ter uveljavitvi

okoljskih vidikov in trajnosti kmetijstva.

Že ob uvedbi je SKP začela spreminjati dotedanje prakse kmetijskih proizvajalcev in lastnikov zemlje. Zaradi posledic teh praks in podnebnih sprememb so se pojavili novi izzivi, kot so zmanjšanje biotske raznovrstnosti, pomanjkanje vode in manjša rodovitnost tal. Zato je že s prvo reformo uvedla neposredna ekološka plačila prav za zagotavljanje okoljskih javnih dobrin, konkurenčno pridelavo hrane, trajnostno upravljanje kmetijskih površin in okolju prijaznih praks. Dandanes SKP predstavlja kar 38 % celotnega letnega proračuna EU, in sicer 58 milijard evrov. Stoji na dveh stebrih, ki sta *neposredna letna plačila kmetom*, ki vsebujejo tudi neposredna ekološka plačila, in *večletna plačila za razvoj podeželja*, ki jih oblikujejo države članice in temeljijo na šestih prednostnih nalogah (dve, pomembni za lovce, sta navedeni v nadaljevanju).

Evropska kmetijska krajina postaja puščava

Ob izvajanju dosedanje SKP se je pokazalo, da je bila realizacija v *Strategiji EU za ohranitev biotske raznovrstnosti do leta 2010* postavljenih ciljev neuspešna in na podlagi analize iz leta 2015 je povsem jasno, da bo brez bistveno večjih naporov neuspešna tudi strategija do leta 2020. Tako je v zadnjem poročilu o stanju glede na habitatno direktivo le 23 odstotkov spremljanih vrst in 16 odstotkov habitatov v ugodnem stanju. **Odbor Evropskega parlamenta za okolje, javno zdravje in varnost hrane** (European Parliament Committee on Environment, Public Health and Food Safety – ENVI) sicer ocenjuje, da so cilji še dosegljivi in da so »ogromne« možnosti za izboljšanje. Podatki v omenjenem poročilu kažejo, da je k izgubi biotske raznovrstnosti ptičjih vrst skoraj 25 odstotkov prispevalo kmetij-

stvo, sprememba naravnih razmer pa pri »neptičjih« vrstah več kot 20 odstotkov. Kako pomemben je vpliv kmetijstva, dokazuje podatek, da so naravni procesi (brez katastrof) prispevali manj kot 10 odstotkov in motnje zaradi človekovih posegov le približno 7 odstotkov. Zato ni nobenega dvoma, da je bodisi okrepitev ali opustitev trajnostne kmetijske proizvodnje privedla do zmanjševanja za ptice in druge živalske vrste primernih habitatov ter količine hrane. Na ravni EU uradno sprejeti kazalnik sprememb, indeks

Skupna kmetijska politika je bila uvedena leta 1962, njen glavni namen pa je pomagati evropskim kmetom izpolniti prehranske potrebe za več kot 500 milijonov Evropejcev. Njena glavna cilja sta zagotoviti stabilno oskrbo z varno in cenovno dostopno hrano ter dostojen življenjski standard za kmete.

Biotska raznovrstnost, tudi biološka pestrost ali s tujko biodiverzitetata, je relativno nov pojem, ki so ga prvič uporabili šele leta 1986, pomeni pa stopnjo raznolikosti vseh oblik življenja v nekem okolju, bodisi ekosistemu, biomu ali na celotni Zemlji. Biotska raznovrstnost se nanaša na vrste, njihove genetske lastnosti in ekosisteme. Poenostavljeno gledano gre za število različnih vrst organizmov, ki živijo v določenem prostoru in raznolikost ekosistemov nekega območja. Gre za živi del narave, ki je nepredstavljivo pestra in dinamična združba vrst z vsemi njihovimi neposrednimi in posrednimi odnosi. Velika vrstna biotska raznovrstnost v kmetijski krajini pomeni, da tam živi veliko različnih rastlinskih in živalskih vrst, kar pa pomeni, da krajina tam prisotnim vrstam zagotavlja vse od skrivališč, gnezdišč, bivališč in zadostne raznolike hrane. Zato so zanjo enako pomembne rastlinske in tudi nižje živalske vrste, kot so žuželke.

Na ravni EU uradno sprejeti kazalnik sprememb, indeks ptic kmetijske krajine, se je od leta 1990 do leta 2014 zmanjšal za več kot 20 odstotkov in se še zmanjšuje. Zato so avtorji poročila o zmanjševanju številčnosti ptic zapisali, da »lahko kmetijstvo in pesticidi spreminjajo evropsko kmetijsko krajino v puščavo, ki bo ogrozila tudi vse ljudi«.

ptic kmetijske krajine, se je od leta 1990 do 2014 zmanjšal za več kot 20 odstotkov in se še zmanjšuje. Zato so avtorji poročila o zmanjševanju številčnosti ptic zapisali, da »lahko kmetijstvo in pesticidi spreminjajo evropsko kmetijsko krajino v puščavo, ki bo ogrozila tudi vse ljudi«.

Neposredni razlogi za izgubo biotske raznovrstnosti so

povečanje velikosti kmetij, in sicer za 27 odstotkov v zahodni Evropi in več kot 30 odstotkov v novih članicah, zmanjšano število zaposlenih v kmetijstvu za več kot 15 odstotkov in bistveno povečana poraba gnojil v novih članicah. Poleg omenjenih razlogov je še vrsta drugih specifičnih, kot so odstranjevanje vmesnih

predelov med polji, odstranjevanje polnaravnih habitatov, sejanje vedno večjih površin z zimskimi posevki, vedno večja uporaba herbicidov in pesticidov, oranje trajnih pašnikov in uporaba mehanizacije (z delovnim razponom celo do 12 m), ki povzročajo izginjanje območij gnezdenja, uničevanje gnezd, zmanjšujejo pestrost in

količino hrane ter povečujejo izpostavljenost plenjenju. Na biotsko raznovrstnost pomembno negativno vpliva tudi uporaba obdelovalne zemlje za izdelavo biogoriv. Če je bila leta 2010 skupna, temu namenjena površina že 5,7 milijona hektarjev, pa napovedi za leto 2030 predvidevajo kar 12 milijonov hektarjev. Dobra ponazoritev dejanske velikosti teh površin je, da je to skoraj šestkratna površina Slovenije.

Prednostne naloge EU za politiko razvoja podeželja

Taki trendi so prispevali k uvedbi spremembe SKP v letu 2003 in še pomembneje v letu 2013, ko je bilo kar 94 odstotkov vseh evropskih kmetijskih površin podvrženih pogodbenim obveznostim. Prav neposredne spodbude kmetom za kmetijske prakse, ki koristijo okolju in podnebnju, naj bi izboljšale stanje. Neposredne spodbude dobijo kmetje za večletne aktivnosti, kot so sejanje več različnih poljščin, vzdrževanje določenega odstotka trajnih travnikov in če namenijo vsaj pet odstotkov obdelovalne zemlje za ekološko koristne elemente, kot so mejice, robovi polj, žive meje z drevesi in varovalni pasovi. Tako je drugi steber SKP namenjen razvoju podeželja in obsega 30 odstotkov razpoložljivih sredstev. Namenjen je podeželskim območjem v EU pri »spopadanju z ekonomskimi, okoljskimi in družbenimi izzivi 21. stoletja«. Znotraj tega je opredeljenih šest prednostnih nalog EU za politiko razvoja podeželja, med njimi je prva spodbujanje prenosa

Foto: Jonez Popež

Na ravni EU uradno sprejeti kazalnik sprememb, indeks ptic kmetijske krajine, se je od leta 1990 do leta 2014 zmanjšal za več kot 20 odstotkov in se še zmanjšuje (fotografija je simbolična).

Foto: Michael Migas

Biotsko raznovrstnost med drugim zmanjšujeta tudi oranje trajnih pašnikov in uporaba mehanizacije (fotografija je simbolična).

Foto: Olen Naglost

Kmetje v okviru skupne kmetijske politike dobijo neposredne spodbude za večletne aktivnosti, kot so sejanje več različnih poljščin, vzdrževanje določenega odstotka trajnih travnikov in če namenijo vsaj pet odstotkov obdelovalne zemlje za ekološko koristne elemente, kot so mejice, robovi polj, žive meje z drevesi in varovalni pasovi (fotografija je simbolična).

Neposredni razlogi za izgubo biotske raznovrstnosti so povečanje velikosti kmetij, in sicer za 27 odstotkov v zahodni Evropi in več kot 30 odstotkov v novih članicah, zmanjšano število zaposlenih v kmetijstvu za več kot 15 odstotkov in bistveno povečana poraba gnojil v novih članicah.

znanja v kmetijstvo, gozdarstvo in na podeželska območja, četrta pa obnova, ohranjanje in izboljševanje ekosistemov, odvisnih od kmetijstva in gozdarstva. Države članice pri pripravi svojih programov razvoja podeželja upoštevajo potrebe svojih ozemelj in vanje vključijo najmanj štiri od šestih prednostnih nalog. Dvajset držav članic izvaja samo po en program, osem držav članic pa dva ali več regionalnih programov. Med prvimi je tudi Slovenija, ki bo iz tega naslova v obdobju 2014–2020 prejela 838 milijonov evrov.

Spremljanje stanja vrstne pestrosti v državah članicah **Evropske okoljske agencije** se prikazuje z *biodiverzitetnim indeksom*, po katerem je Slovenija na četrtem mestu od 41 evropskih držav. V Sloveniji je na seznamu biotske raznovrstnosti približno 15.000 živalskih vrst, 6.000 rastlin in 5.000 vrst gliv. Spreminjanje biotske raznovrstnosti je v

Sloveniji slabo raziskano, saj sistematično spremljamo manj kot en odstotek vseh vrst. Tudi pri nas je največ podatkov za ptice kmetijske krajine, katerih število se je po podatkih monitoringov (spremljanj) v zadnjih osmih letih zmanjšalo skoraj za polovico, kar je precej več od povprečja EU.

Tudi rezultati v Bolgariji opravljenih raziskav habitatov in indikativnih živalskih vrst kmetijske krajine, kot sta prepelica in poljska jerebica, potrjujejo izgubo biotske raznovrstnosti in tudi hrane. Tako rezultati raziskave vsebnosti želodcev prepelic pred selitvijo kažejo, da je bilo leta 1990 kar 70 odstotkov njihove hrane različnih plevelov, 27 odstotkov kmetijskih pridelkov in okoli 3 odstotke žuželk. Leta 2017, ko so bili tudi tam že uveljavljeni ukrepi skupne kmetijske politike, pa je delež plevelov znašal le 34 odstotkov, pridelkov 65 odstotkov in žuželk manj kot odstotek.

Raziskava velikosti gnezd prepelic je pokazala, da se je povprečno število mladičev v gnezdu s 5,46 v letu 1990 zmanjšalo na lansko 4,04, pri čemer je bilo največ mladičev pred uvedbo politike 11, lani pa le osem. Prav tako je dejstvo, da po žetvi žit v juliju že po nekaj tednih ponovno preorjejo vsa polja in tako uničijo vso njihovo hrano in skrivališča. Zelo nazoren je podatek o koncentraciji lastništva obdelovalnih polj, saj 3,85 odstotka kmetov obdela več kot 80 odstotkov vseh polj. Podobno kot v drugih državah se je v Bolgariji letni odstrel zajcev iz 230.000 v letu 1970 zmanjšal na 60.000 v letu 2000 in na le 7.000 lani.

Sodelovanje lovcev in kmetov pri načrtovanju

Združenje zvez za lov in varstvo divjadi v EU

(Federation of Associations for Hunting and Conservation of the EU – FACE) je s svojim *Manifestom za biodiverzitetno* do leta 2010 in nato do l. 2020 postavilo cilje in tudi predvidelo konkretne aktivnosti za ohranitev habitatov in posledično biotske raznovrstnosti. Letos so izdali tretje poročilo o izvajanju, v katerem so povzeti ukrepi in rezultati kar 300 projektov evropskih lovcev, ki so namenjeni upravljanju z vrstami, upravljanju habitatov, raziskavam, monitoringu (spremljanju), komuniciranju in širjenju znanja ter zavesti, večina pa jih temelji na prej navedenih prednostnih nalogah razvoja podeželja. Veliko sredstev so porabili za kar 134 projektov za izboljšanje habitatov v kmetijski krajini, ki so bili ciljno namenjeni poljski jerebici, poljskemu zajcu in rdeči škotski jerebici, koristi od tega pa imajo tudi številne druge vrste. Kar 120 projektov poteka znotraj območja **Natura 2000**, še nekaj več pa je namenjenih zavarovanim vrstam. Pri tem lovci sodelujejo s kmeti in drugimi uporabniki prostora, kar krepi njihovo prepoznavnost kot naravovarstvenikov.

Glede na vse navedeno je izredno pomembno, da FACE na ravni EU in lovci v svojih državah aktivno sodelujemo pri sooblikovanju SKP 2021–2026, ki je že v pripravi. Ta bo morala preko neposrednih plačil in tudi sredstev za razvoj podeželja neposredno spodbuditi obnovo za povečanje biotske raznovrstnosti primernih habitatov na kmetijskih površinah. Posebno pomembno je, da poiščemo načine in motivacijo, da bi lovci in kmetje skupaj pripravili projekte s konkretnimi ukrepi in posegi, ki bodo ponovno vzpostavili primerne habitate in prispevali k ponovnemu povečanju biotske raznovrstnosti naše kmetijske krajine. K temu lahko največ prispevajo na območjih intenzivnega kmetovanja delujoče območne zveze in lovske družine s svojim neposrednim sodelovanjem pri pripravi programov razvoja podeželja za naslednje obdobje.

Srečko Žerjav

Spremljanje stanja vrstne pestrosti v državah članicah Evropske okoljske agencije se prikazuje z *biodiverzitetnim indeksom*, po katerem je Slovenija na četrtem mestu od 41 evropskih držav. V Sloveniji je na seznamu biotske raznovrstnosti približno 15.000 živalskih vrst, 6.000 rastlin in 5.000 vrst gliv.

Foto: Marjan Artnak

Spreminjanje biotske raznovrstnosti je v Sloveniji slabo raziskano, saj sistematično spremljamo manj kot en odstotek vseh vrst (fotografija je simbolična).

Posebno pomembno je, da poiščemo načine in motivacijo, da lovci in kmetje skupaj pripravimo projekte s konkretnimi ukrepi in posegi, ki bodo ponovno vzpostavili primerne habitate in prispevali k ponovnemu povečanju biotske raznovrstnosti naše kmetijske krajine. K temu lahko največ prispevajo na območjih intenzivnega kmetovanja delujoče območne zveze in lovske družine s svojim neposrednim sodelovanjem pri pripravi programov razvoja podeželja za naslednje obdobje.

Foto: Milan Vogrin

Zelo nazoren je podatek o koncentraciji lastništva obdelovalnih polj v Bolgariji, kjer 3,85 odstotka kmetov obdela več kot 80 odstotkov vseh polj (fotografija je simbolična).

Konferenca v Evropskem parlamentu

Invazivne tujerodne vrste kot eden glavnih vzrokov za izgubo biotske raznovrstnosti

Še posebej je bila izpostavljena problematika nutrije

Konferenca z naslovom *Invazivne tujerodne vrste: povečati čezmejno sodelovanje pri upravljanju z nutrijo* je bila v Evropskem parlamentu v Bruslju 13. aprila 2018, gostila sta jo člana Evropskega parlamenta **Annie Schreijer-Pierik** in **Karl-Heinz Florenz**, organiziralo pa jo je **Združenje**

predstavljajo tudi čezmejno grožnjo,« je med drugim dejal **Stefan Leiner**, predstavnik **Evropske komisije**.

Konferenca je bila priložnost, da so problematiko s tem južnoameriškim glodavcem, ki se je razširil ponekod v Evropi, predstavili strokovnjaki za vode, kmetovalci in lovci, ki so razkrili tudi svoje izkuš-

raznovrstnost poudaril stališče Evropske komisije, da nutrija ni samo grožnja ohranjanju domorodne vrstne raznolikosti, pač pa ta velik glodavec povzroča tudi veliko gospodarsko škodo. **Andre Westerkamp**, strokovnjak za izkoreninjanje nutrije, je menil, da je nujno treba razširiti in dopolniti učinkovite metode lova s pastmi z novostmi, kot so spletni poročevalski sistemi. Prav tako se je zavzel za pravilno uporabo pasti in ustrezno znanje uporabnikov pasti. Ekolog **Daan Boos** pa je povedal: »Invazivne tujerodne vrste imajo velik in predvsem negativen vpliv na

habitate in domorodne vrste, na varnost prebivalstva in gospodarstvo; mnoge dežele v Evropi so soočene s tem problemom.«

Udeleženci razprave so zato Evropsko komisijo pozvali, naj problematiko z nutrijo vsakakor usmeri v reševanje in sodelovanje na čezmejni ravni. Vsi udeleženci konference so poudarili, da je treba razširiti najprimernejše in najboljše načine za reševanje te težave še na druga območja in države, kjer se soočajo z njo. *Povzeto po: FACE – sporočilo za javnost, 15. 4. 2018*

Pripravil: **Boris Leskovic**

Foto: FACE

Žarišče razprave je bilo usmerjeno v resno problematiko na območju ob nizozemsko-nemški meji. Nutrije so v Evropski uniji na spisku invazivnih tujerodnih vrst in veljajo za resno grožnjo domorodni vrstni pestrosti. Povzročajo lahko težave, povezane z varstvom voda, in negativno vplivajo na kmetijsko pridelavo v mnogih predelih Evropske unije. Udeleženci razprave so Evropsko komisijo pozvali, naj problematiko z nutrijo usmeri v reševanje in sodelovanje na čezmejni ravni.

evropskih lovskih zvez (Federation of Associations for Hunting and Conservation of the EU – **FACE**) v sodelovanju s predstavniki **nizozemskih izvedencev za vode**. Žarišče razprave je bilo usmerjeno v resno problematiko na območju ob nizozemsko-nemški meji. V Evropski uniji so nutrije na spisku invazivnih tujerodnih vrst in veljajo za resno grožnjo domorodni vrstni pestrosti. Lahko povzročajo težave, povezane z varstvom voda, in negativno vplivajo na kmetijsko pridelavo v mnogih predelih Evropske unije. »Invazivne tujerodne vrste so eden glavnih vzrokov za izgubo biotske raznovrstnosti in

nje, strategije in predloge za reševanje pretirane namnožitve in hitrega razširjanja. Predstavili so tudi, kako je čezmejno sodelovanje med odgovornimi nepristranskimi osebami lahko odločilno za uspešen način upravljanja s to invazivno živalsko vrsto, da bi preprečili nadaljnje večanje njenih populacij v Evropi.

Razpravljalci z območja ob nizozemsko-nemški meji, kjer nutrije povzročajo precejšnje težave, so se strinjali, da je za uspešno reševanje problematike nujno potrebno čezmejno sodelovanje prizadetih predstavnikov, vključno s kmetovalci in lovci. Leiner je kot strokovnjak za biotsko

Nutrija (*Myocastor coypus*)

- Lovna doba: 1. januar–31. december.
- Tujerodna ali alohtona vrsta.
- Glodavec.
- Domovina: južna Brazilija, Paragvaj, Urugvaj, Argentina in Čile.
- Prvič so jo opazili v Sloveniji leta 1937 v okolici Maribora.
- Teža: 7–10 kg.
- Življenjska doba: 6–8 let.
- Brejost: štiri mesece in pol.
- Povprečna velikost legla: 5,3 mladiča.
- V ugodnih razmerah se pari vse leto.
- Skoraj izključno se hrani z rastlinsko hrano, le občasno tudi z mehkužci.
- V naših krajih nutrije najbolj prizadenejo hude zime.
- Plenilci: hermelini, psi, lunji, lisice, šakali. Plenilci plenijo predvsem mladiče.
- Nutrija ima zelo učinkovito orožje – kot nož ostre dletaste oranžne glodače, s katerimi lahko tudi smrtno rani napadalca.

Foto: JANEZ POPEŽ

Na kratko iz tujega tiska ...

Nemčija: V zvezni deželi Schleswig-Holstein je deželna vlada sprejela spremembo lovskega zakona, s katero spreminja nekatera določila glede škode zaradi divjadi. Tako je po novem najemnik lovišča odgovoren za povračilo škode na koruznih njivah samo v primeru, če lastnik koruzne njive požanje ustrezno široke in dolge pasove na njivi iz smeri lovskih prež. Tako bosta lovem dejansko omogočena čakanje in uspešnejši lov divjih prašičev z namenom preprečevanja škode. Zveze lastnikov in kmetov s tem določilom seveda niso zadovoljne, deželna lovska zveza pa predlaga enako določilo tudi za druge kmetijske površine in kulture, kjer je vidljivost v času vegetacije prešlaba za učinkovit lov z namenom preprečevanja škode.

(Wild und Hund, 6/2018)

Češka republika: 12. avgusta 2016 so v majhnem revirju v bližini kraja Sedlice uplenili merjasca, katerega čakani so bili ocenjeni s 149 CIC-točkami. Medtem ko dolžini obeh čekanov nista nič izjemnega (24,7 cm in 23,8 cm), pa sta predvsem širini obeh čekanov izjemni, in sicer 37 mm ter 33,3 mm. Starost uplenjenega merjasca je bila ocenjena na devet let, omenjena trofeja pa je preseгла dotodanj najvišje ocenjeno v državi kar za 14,65 CIC-točke.

(Jagen Weltweit, 1/2018)

Nemčija: Državna delegacija CIC je sprejela cenik uradnega ocenjevanja trofej po metodologiji CIC. Tako je po novem treba za vsako uradno oceno trofeje po tej metodologiji plačati 20 evrov, če pa želi lastnik trofeje, ki sicer dosega vrednosti kakovostnih razredov I, II ali III, tudi uradno diplomu in medaljo CIC za svojo trofejo, to stane dodatnih 50 evrov.

(Deutsche Jagd Zeitung, 3/2018)

Nemčija: Trendi podnebnih, vegetacijskih in drugih okoljskih sprememb, vključno z družbenimi, se kažejo tudi v spremembah prisotnosti in predvsem številčnosti različnih vrst divjadi v prostoru, kar opazamo tudi pri nas. V zadnjih desetletjih se je v Nemčiji izrazito zmanjšala številčnost male poljske divjadi ter povečala številčnost nekaterih velikih rastlinojedov in zlasti divjih prašičev. Tako se je odstrel fazanov v Nemčiji od leta

Foto: Jaroslav Pep

1971/72, ko je bilo uplenjenih največ fazanov (približno 1,4 milijona), zmanjšal na vsega 86.000 ptic v zadnjem lovskem letu. Podobni trendi so tudi pri poljskem zajcu (zmanjšanje iz več kot 1,1 milijona v 50. letih minulega stoletja na 210.000 zajcev), poljski jerebici (zmanjšanje iz skoraj 600.000 ptic iz konca 30. let minulega stoletja na vsega 2.200 ptic). Na drugi strani pa so tudi obratni trendi, in sicer se je predvsem odstrel divjih prašičev povečal iz približno 10.000 živali v 30. letih minulega stoletja na skoraj 580.000 v zadnjem letu, odstrel jelenjadi se je v enakem obdobju povečal iz približno 17.000 živali na 77.000 ter odstrel srnjadi iz približno 375.000 živali na 1,2 milijona živali. V prostoru se pojavljajo tudi nove živalske vrste, ki prej niso živele tod, kot so rakuni, rakunasti psi, nutrije ...

(Deutsche Jagd Zeitung, 3/2018)

Nemčija: V tej državi se številčnost lovcev še vedno veča. Tako je v lovskem letu 2016/17 kar 383.828 oseb pridobilo veljavno lovsko karto, kar je 2.000 oseb več kot leto poprej. Številka se je od leta 1989/90 povečala kar za 23,3 %. Po uradnih podatkih nemške lovske zveze je med njimi

približno 7 % lovč, medtem ko njihov delež na izobraževanjih za bodoče lovce znaša kar 25 %.

(Deutsche Jagd Zeitung, 3/2018)

Nemčija: Tudi zvezna dežela Hamburg se je aktivno vključila v priprave na prihajajočo afriško prašičjo kugo. Tako med drugim sofinancirajo oddajanje vzorcev pristojnim veterinarskim organom, in sicer v višini 30 evrov za »zdrave živali«, 40 evrov za živali, ki se sumljivo obnašajo ali so obbolele, in 100 evrov za cele živali (z mesom vred). Omenjena finančna vzpodbuda je zaenkrat v veljavi do 31. maja 2019. Poleg tega so ukinjene vse lovne dobe na divje prašiče, prepovedan ostaja odstrel svinj, ki vodijo še progaste mladiče, prav tako je pri lovu na divje prašiče dovoljena uporaba umetnih virov svetlobe.

(Deutsche Jagd Zeitung, 3/2018)

ZDA: Po letu 1973 je v ameriški zvezni državi Severni Karolini ponovno dovoljen lov na aligatorje. Njihova številčnost se je namreč v tem času precej povečala, povečalo pa se je tudi število konfliktov in napadov na ljudi ter njihove domače živali, še posebno na jugu države. Lovna doba je omejena na čas med 1.

septembrom in 1. oktobrom, vsak lovec pa lahko dobi licenco za odstrel enega aligatorja. Dovoljen je zgolj lov z lokom, pri čemer mora biti puščica navezana na ustrezno močno vrstico, in lov s posebnimi ostmi.

(Jagen Weltweit internet)

Tanzanija: Afriška prašičja kuga je endemična bolezen za kraje v Afriki, ki ležijo južno od Sahare. Tako so jo prvič odkrili leta 1909 v Keniji in od tedaj so redni lokalni izbruhi te bolezni, pri čemer so poleg domačih prašičev prizadete tudi vse vrste divjih prašičev, še zlasti svinje bradavičarke. Pred nedavnim je izbruh te bolezni nastal tudi na jugu Tanzanije, kjer je poginilo več kot 900 domačih prašičev, pristojni organi pa se bojijo, da je obseg izbruha bistveno večji, kar pa je v redno poseljenih predelih in ob visokih temperaturah težko potrditi. Prav tako se bojijo, da se je bolezen, podobno kot v preteklosti, že razširila na sosednja območja. Na okuženem območju sicer velja prepoved prodaje prašičjega mesa.

(Jagen Weltweit internet)

Pripravil:
mag. Janko Mehle

» **S**okol! Sokol!
Sokol!« se zasliši
izza vogala hiše.
Naključni mimoido-
či se ozirajo v nebo.
»Sokol! Sokol!«
se ponovno zasliši klic, a na nebu ni
nobenega ptiča. Po cesti pa priteče
lep zlato rjav pes ... »Kako lep koker
španjel!« reče eden od dveh mimoido-
čih. – »Kokr kaj?« ne razume drugi.
– »Ne kokr kaj, temveč koker španjel.
Te pasme je pes, ki je priteknel mimo.
Verjetno mu je ime Sokol,« pravi prvi.
– »To je pa čudno,« reče drugi, »pes pa
sokol, kako gre pa to skupaj ...«

Res je, pripoved ne pripoveduje o
ptici ujedi, kot bi morda kdo sklepal
iz naslova, temveč o ljubkem koker

Foto: Čedomir Vučič

Mama Megi z mladiči v Hotedršici

ČEDOMIR VUČIČ

Pripoved o sokolu

španjelu, po imenu Sokol. Ime Sokol je
dobil, ker je lastnik rodovniškega legla
imel možnost izbire imena na črko 's'.
Vzgojili naj bi ga v delovnega lovskega
psa, zato se mu, na primer, ime Snoopy
ali podobno nekako ne bi podalo. Zakaj
sem se odločil za lovskega psa? Zato,
ker sem imel namen vstopiti med ze-
leno bratovščino. Vsi, ki poznajo to
dejavnost, vedo, da je pes brez lovca
samo pol psa. No, mislim, da je pravil-
no: lovec brez psa je samo pol psa ...
Tudi to mislim, da ni prav ... Saj res,
lovec brez psa je samo pol lovca. Ja,
tako ta zadeva pelje.

Kako izbrati pravo pasmo lovskega
psa? Prvotno sem se odločil za bernar-
dinca, vendar so mi bodoči lovski ko-
legi rekli, da bernardinec ni lovski pes.
Sam bi se zanj odločil predvsem zato,
ker bi me, glede na mojo konstitucijo,
samo on lahko privlekel domov; nekje
v spominu imam tudi, da nosi okoli
vratu po navadi sodček, ki po vsej ver-
jetnosti ni prazen. Najboljši človekov
prijatelj, pa še lep pes ga nosi ... A po
posvetovanju in nasvetu prijatelj jev
sem se s sinom in ženo odločili za koker
španjela.

Domovina te pasme psov je Velika
Britanija. Angleški koker španjel spada
med zelo stare pasme, saj je omenjen že
v 14. stoletju. Uporabljali so ga za lov
in kot delovnega psa na kmetijah.

Naš Sokol izhaja iz Hotedršice. V
njegovem leglu se je skotilo pet čudovi-
tih kužkov: dva zlatorjava in trije črni z
rjavimi ožigi. Rjava sestra Sara je bila
kasneje v lovski kinologiji zelo uspeš-
na, za druge ne vem. Našega Sokola,
malo kepico, so pričakale ljubeče roke
naše družine. V novem domu je bil
deležer kar malo preveč pozornosti.
Čeprav je postal velik hišni ljubljencek,

Foto: Čedomir Vučič

Moja žena in Sokol sta bile nerazdružljiva.

smo ga kmalu, še v puberteti, poslali v
šolo; z namenom, da bi osvojil temeljno
znanje pravega lovskega psa.

Prve učne ure je prejel od strokov-
njaka na področju pasje vzgoje, Jureta
Pagona, v pasji šoli v Godoviču. Želeli
smo, da bi kar najbolje spoznal, kako
se je treba obnašati v družini, na lovu
in tudi drugače. K prvi šolski uri smo
prišli vsi štirje. Jure je z vso resnostjo
pristopil k nam, kot bi bili stari znanci,
čeprav smo se videli prvič. »Takole pa
ne bo šlo,« je rekel. »Čigav je pes?«
Na naše pojasnilo, da je naš, je odločno
dejal, da mora imeti pes samo enega
gospodarja in naj v prihodnje na ure šo-
lanja hodi izključno samo z vodnikom.
Malo smo se ustrašili resnega pogleda,
vendar z vsem spoštovanjem vzeli na
znanje njegov nasvet, bolje rečeno zah-
tevo.

Tako sva s Sokolom sama nadaljevala
šolanje. Izkazalo se je, da sva slaba za
tovrstno učenje. Sokol se je obnašal
zelo samosvoje. Lahko rečem, da mu je
bilo za učenje malo mar. Skozi šolanje
sem vse bolj spoznaval, da je Sokol
bolj ljubitelj žametne strani lovstva.
Bolj od lova samega in s tem poveza-
nega dela sta ga navduševali lovska
kultura in kulinarika ... Z odraščanjem
je postal pravi lepoteč. Natančen, mika-
ven, diplomatski – vedno je dal vedeti,
da je lovski pes, a hkrati je bil aristo-

Foto: Čedomir Vučić

Sokol je bil velik ljubitelj narave, predvsem voda, pa naj je bila to reka, potok, jezero ali morje.

kratsko samozavesten. Za lovske 'neumnosti' mu ni bilo preveč mar; kakor da je to zadeva nižjega pasjega sloja. Kot bi imel že končano osnovno dunajsko šolo. Temu primerno se je obnašal doma in med ljudmi. V šoli je vaje sicer obvladoval, a kmalu po pouku je živel po svoji naravi. Utrujen po prihodu iz službe sem ga naložil v avto in nadaljeval pot v Godovič na učne ure. V poletni vročini, ko se je Sokol zamislil nad Juretovim ukazom – Prostor!, sem mu dejal: »Ubogaj! Prostor, sicer bom sedel ali celo legel jaz!« Večinoma je bil zelo ubogljiv, a pretiranih ponavljanj se je kmalu naveličal. Kot bi se mu zdelo brez pomena – saj znam!

Iz spomina se mi je prikradel zanimiv dogodek iz časa njegovega šolanja. Na začetku tedna, po ogrevanju in predredno vadbo, je kinolog vse prisotne seznanil, da je konec tedna doživel zanimivo predstavo. S svojo lado nivo se je peljal po avtocesti proti Logatcu. Kmalu po odcepu proti industrijski coni je zagledal gospo in rjavega koker španjela, kako vlečeta drug drugega. Pravzaprav kako na povodcu pes vleče za sabo gospodarico. To sta bila namreč moja žena in naš Sokol. Malo sem zardel, kajti ne jaz ne žena nisva vedela, da se je mimo peljal Jure Pagon, ki mi je tako dal vedeti, kdo mora biti vodnik psa.

Naš koker španjel je bil močnejše postave, kot lev z grivo, aristokratski že na pogled in prijetnega videza. Tako so bili mimoidoči na sprehodih pozorni nanj. Večkrat, ko sva izvajala vaje po mestu, ki nam jih je priporočil Jure, se je posebno nežni spol rad ustavljal poleg psa in ga čohal in božal, da je pes legel ter užival. Moram reči, da je to tudi meni godilo ... Da je bil urejen, so poskrbeli v frizerskem pasjem salonu

v Ljubljani v Polju. 'Tretma' je trajal kar dobre tri ure. Še vedno se spomnim nekakšnih hlač, v katere so ga namestili. Bil je priden, če pa se je hotel malo premikati, so ga dvignili, da se je sprehodil v prazno in se umiril. Nato so nadaljevali s striženjem. Spomnim se tudi dogodka, ko sva se sprehajala po Tolminu. Priletna gospa je stopila k Sokolu in rekla: »O, kako lep, krassen kuža! Kaj pa je to za ena pasma?« Odgovoril sem ji, da je bernardinec, mladič. Gospa pa začudeno: »A tako! Sem mislila, da je koker španjel ...« No, zdaj pa vedi! Zardel sem in v naglici odšel naprej, da je moj 'bernardinec' kar po zraku poletel za mano.

Kljub strogim navodilom in vzgoji vodnika lovca je bil pretirano navezan

Foto: Čedomir Vučić

Sokol je bil izreden naravovarstvenik, saj ni prenesel smeti v naravi. Tako je vse odpadke pobral in prinesel iz vode na določeno mesto ter tako nakazal, da je treba odloženo pospraviti.

na vodnikovo ženo, gospodarja hiše. Bila sta praktično nerazdružljiva, celo lovske dejavnosti sta opravljala.

Bilo je v času mojega pripravništva. Mentor Andrej me je vprašal, ali imam morda čas. Seveda me je zanimalo, ali je razlog kaj nevarnega. In res! Lovski tovariš je v Lovrečevih Vodicaх pozabil daljnogled na preži, ko jo je v naglici zapuščal zaradi medveda, ki se je pojavil v neposredni bližini. Informacijo sem posredoval ženi. Glej ga, zlomka, ne boste verjeli! Žena in Sokol sta bila brez oklevanja pripravljena za akcijo in prinesla pozabljeni daljnogled ...

Napisal sem že, da mu lov in lovske zadeve niso najbolj šle od tac. Je pa bil velik ljubitelj narave, predvsem voda, pa naj je bila to reka, potok, jezero ali morje. Poudariti moram, da je bil tudi izreden naravovarstvenik, saj ni prenesel smeti v naravi. Tako je vse odpadke pobral in prinesel iz vode na določeno mesto ter tako nakazal, da je treba odloženo pospraviti. Radi smo zahajali tudi v hribe. Iz Tolmina smo se skozi Ljubinj podali na planino Stador. Tam smo se po krajšem počitku podali na daljšo pot, preko planine Lom in Podkuka na planino Razor. Sokol je veselo tekal z nami, nas prehitel in hitel naprej; nato je spet počakal, da smo ga dohiteli. Ko smo prispeli pred planinski dom, smo posedli na klopi. Malico smo imeli s seboj. Posebej tudi za Sokola; v posodi smo imeli kuhane testenine in klobaso. Začeli smo malicati, ko se je družčina naokrog začela smeјati. Ozrli smo se proti Sokolu, ki je s taco zamahnil po robu posode, da se je s testeninami in klobaso prevrnila. Nato je pojedel samo klobaso, testenine pa so ležale okoli posode. Bo kdo rekel: 'Dunajska šola!' Vendar to sodi na področje inteligence, ki jo je kazal na vsakem koraku. Po vrnitvi v Poljubinj je sedel na zaboj za drva. Zibal se je naprej, zdaj nazaj, kinkal ..., nato pa preutrujen zaspal in padel na tla.

Povest o našem Sokolu ni povest o prvaku na kinoloških prireditvah. Je pripoved o ljubkem psu, ki je lepšal trenutke nam in ljudem okoli nas. S svojo pojavo in inteligenco je bil v ponos nam in v zabavo vsakomur, ki ga je poznal ali samo srečal. Žal je bil žrtev prometa ...

Sokol, zahvaljujem se ti za lepe trenutke, ki smo jih preživeli s tabo. Opravičujem se ti, da sem te v času tvojega šolanja včasih oštel povsem po nepotrebem. Bil si super, bil si zvezda – bil si Sokol ...

Foto: Janez Papež

Letos tečaj za lovske čuvaje v Novem mestu

Strokovna služba Lovske zveze Slovenije (LZS) je že 12. oktobra 2017 ob pošiljanju *razpisa za izobraževanje v letu 2018* vse usposobljene članice pozvala, naj med svojim članstvom ugotovijo zanimanje glede udeležbe na tečaju za lovske čuvaje, 17. januarja 2018 pa je pozivu sledil tudi uradni razpis za kandidaturu za izvedbo tečaja za lovske čuvaje v letu 2018. Na razpis sta v predpisanem roku prispeli kandidaturi **Zveze lovskih družin (ZLD) Prekmurje** in **ZLD Novo mesto**. Prednosti obeh kandidatki za izvedbo tečaja je tokrat prvič tehtala novoustanovljena **Komisija za lovskočuvajsko službo** na svoji ustanovni seji 22. februarja 2018. Obe usposobljeni članici sta pri informativnem zbiranju kandidatov za izvedbo tečaja zbrali informacijo o približno 40 zainteresiranih posameznikih za udeležbo na izobraževanju.

Komisija je ugotovila, da je ZLD Novo mesto organizirala te-

čaj v letu 2010, ZLD Prekmurje v letu 2011, **Lovska zveza Maribor** pa je organizirala tečaj, na katerem so sodelovali tudi čuvaji iz Lendave, Ptuja in Koroške leta 2017. ZLD Novo mesto ima 154 lovskih čuvajev na 1.179 lovcev, ZLD Prekmurje pa 164 lovskih čuvajev na 837 lovcev. Komisija je tako ugotovila, da ima po navedenih merilih prednost usposobljena članica ZLD Novo mesto. Leta 2019 bo tečaj predvidoma organizirala ZLD Prekmurje.

Predavanja so potekala v Sevnem pri Novem mestu na **Grmu Novo mesto – Centru biotehnike in turizma**, kjer imata prostore **Kmetijska šola Grm in biotehniška gimnazija**. Začela so se 15. marca in ob tradicionalnih terminih tovrstnega usposabljanja – torkih, petkih in sobotah – potekala vse do 20. aprila 2018. Predavateljska ekipa je bila stalna – potrdil jo je **Upravni odbor LZS** skladno z določili *Navodil za opravljanje izpita za lovskega čuvaja* iz leta 2009. Že prvi dan je predsednik izpitne komisije za lovske čuvaje dr. **Srečko Felix Kroppe** tečajnikom predstavil

merila in vsebine, ki jih morajo izpolnjevati oziroma vsebovati seminarske naloge, ki štejejo kot obvezni pisni del usposabljanja za lovskega čuvaja. Glavni usklajevalec sprotnih zadev s tečajniki je bil tajnik ZLD Novo mesto **Stanislav Gabrijel**. Predavanja so dokaj nemoteno potekala in 51 uram v predavalnici je sledila strokovna ekskurzija. Le-ta je bila v soboto, 5. maja, po tradicionalni trasi tovrstnih ekskurzij. Avtobus je navsezgodaj krenil iz Sevnega mimo Ljubljane in Postojne na Mašun. Nadmorska višina nad tisoč metri in nekoliko krmežljivo, a suho vreme sta tečajnike sprejela z obilico svežega zraka. Ker pa za lovce ni prerane ure in s primerno opremo ne slabega vremena, vedrim tečajnikom to ni skazilo razpoloženja. Tako so se seznanili s samim nastankom in razvojem Mašuna, kar se je ves čas prepletalo z lovstvom. Poučili so se o iztrebitvi jelenjadi na Kranjskem po davnem letu 1848, varovanju medveda in medvedovih spomenikih na Snežniku, o naselitvi jelenjadi leta 1899 in naselitvah gamsov.

Anton Marinčič, vodja **Lovišča s posebnim namenom Jelen**, je predstavil upravljanje z divjadjo ter predvsem skrb za ohranitev in izboljšanje življenjskih razmer in sočasno razbremenitev pritiska jelenjadi na jelovo-bukove gozdove visokega krasa na Snežniku. Tečajniki so se seznanili s specifičnimi razmerami suhega kraškega sveta in pomanjkanjem pašnih površin ter skrbjo lovcev, da bi omilili neugodne razmere. Marinčič je v nadaljevanju predstavil projekte, povezane z odlovom in spremljanjem rjavega medveda, volka in risa, ki so potekali v tamkajšnjem delu Slovenije. Precej zanimanja je bilo tudi za projekt odlova in preselitve medvedov v Francijo in Španijo.

Nato je sledila predstavitev pripomočkov (rukal) in tehnik oponašanja jelenjega rukanja v izvedbi staroste te večšine **Jožeta Grila**. Prihodnji lovski čuvaji so pozorno prisluhnili Grilovemu predavanju in si z zanimanjem ogledali bogato paleto rupal. Poleg tradicionalnega in najbolj znanega govejega roga so bili tam tudi sodobnejši pripomočki iz umetnih

mas, lesa pa do razvpite školjke (pravilno polža) iz rodu Triton, manjkal ni niti kozarec petrolejke. Zanimivo predavanje, dopolnjeno s številnimi izkušnjami, je v marsikateri lovski duši zbudilo nostalgijo po obdobju ženitovanja jelenov.

Nato je legenda slovenskih vodnikov psov krvosledcev **Jurij Pagon**, ki slovi po izkušnjah, znanju in brezmejni predanosti iskanju obstreljene divjadi, slušatelje seznanil z osnovnimi, predvsem pa pravilnimi postopki po strelu, ko divjad ne obleži v ognju. Z izvirnostjo, iz katere vsak lovec zazna številne izkušnje desetletij dela v loviščih, je prisotnim najprej ustno prenesel temeljna pravila, nato pa ob pomoči enega od tečajnikov in glavni vlogi svoje dveletne bavarske barvarke tudi praktično pokazal pravilne postopke dela na krvnem sledu.

Po hitrem kosilu v **Gostišču Mašun** je pot udeležence ekscurzije vodila čez Leskovo dolino do gradu Snežnik v Loški dolini. Tam je bil najprej na vrsti ogled rogovij jelenov, ki so jih v letu 2017 uplenili v **Notranjskem lovskoupravljalnem območju** (LUO). Odgovorni za razstavo so tudi letos ugodili strokovni službi LZS in zaradi ekscurzije zadržali pospravljanje razstave, ki se je uradno končala nekaj dni prej. Za to se jim še enkrat iskreno zahvaljujemo. Razstava, na kateri so zbrana vsa rogovja jelenov, uplenjenih v minulem letu, je poleg paše za lovske oči tudi lep primer dobre prakse. Tovrstne razstave so na Notranjskem namreč neprekinjeno organizirane vse od leta 1975 (lovsko leto 1974/75).

Za zaključek strokovnega dela letošnje ekscurzije so si prihodnji čuvaji ogledali še grad Snežnik. Temelji gradu segajo v 11. stoletje, dandanašnja podoba pa so mu dali predvsem zadnji (zasebni) lastniki, **nemška plemiška rodbina Schönburg Waldenburg**, ki je bila lastnica posestva in gradu Snežnik od leta 1853 do (uradno) 1948. Ker Snežnik še zdaleč ni bil njihov edini grad, so ga z obnovo, dozidavami in predvsem notranjo opremo spremenili v nekakšno počitniško graščino. Lovska zgodovina med upravljanjem zadnjih lastnikov se v gradu zrcali v številnih trofejah. Grad, ki je bil desetletja po vojni protokolarni objekt, so pred desetletjem lepo obnovili, dandanes pa z njim upravlja **Narodni muzej Slovenije**. Družabni tečajniki so se brez postankov vrnili v Novo mesto, kjer

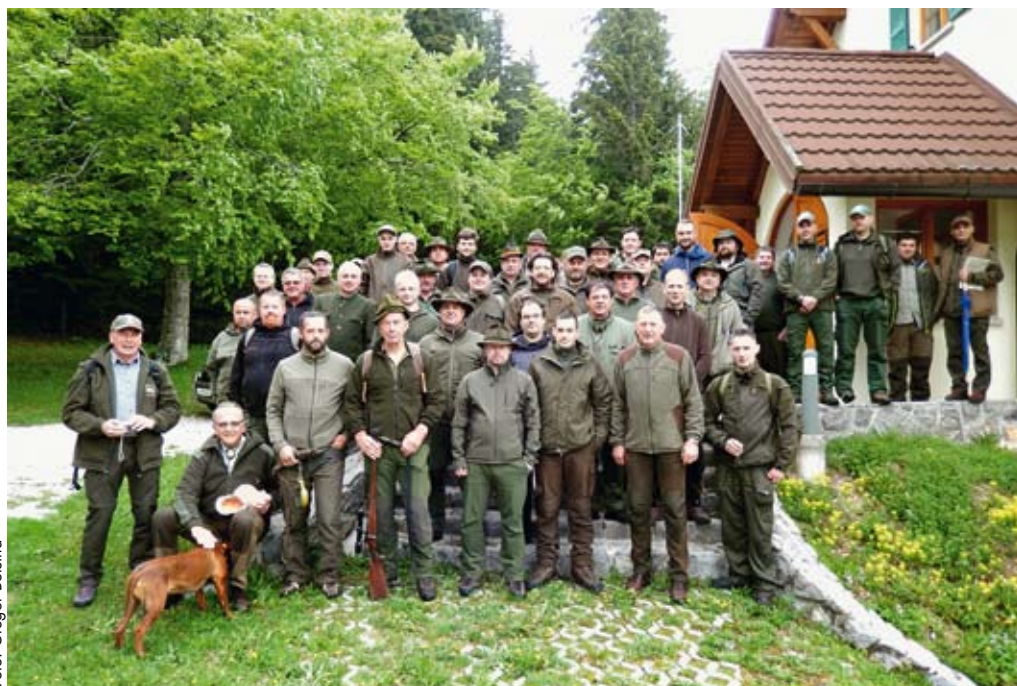

Foto: Gregor Bolčina

Utrinek z ekscurzije izpred Gozdne hiše Mašun

so z avtobusa stopili po dobrih 13 urah od začetka poti.

Dva dni kasneje, v ponedeljek, 7. maja, so pred izpitno komisijo, ki jo je za izpite lovskih čuvajev imenoval pristojni minister, že sedli prvi udeleženci letošnjega tečaja. Komisijo, ki ji predseduje

dr. Srečko F. Kropce kot predstavnik LZS (drugi predstavnik LZS je **Igor Simšič**), so sestavljali še **Sašo Novinec** z Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, **Alojz Marn** (7. maja) in dr. **Peter Skoberne** z Ministrstva za okolje in prostor (8. maja), dr.

Andrej Bidovec z Veterinarske fakultete, mag. **Janko Mehle** in **Marko Jonozovič** z Zavoda za gozdove Slovenije ter dr. **Klemen Jerina** z Oddelka za gozdarstvo Biotehniške fakultete v Ljubljani (8. maja).

Na tečaj se je prek spletne aplikacije Lisjak prijavilo sicer 65 kandidatov, vendar jih je kasneje tečaj obiskovalo le 55. Večji del udeležencev tečaja je sicer prihajal iz novomeške ZLD (33), a so gostoljubni Dolenjci gostili tudi tečajnike iz drugih delov Slovenije: ZLD Posavja (LD Sevnica: 3, LD Raka: 2, LD Podbočje: 2), ZLD Ljubljana (LD Grosuplje: 6, LD Stahovica: 2, LD Kamnik: 2), ZLD Zasavje (LD Pugled: 1, LD Gabrovka: 1), ZLD Kočevje (LD Ribnica: 1), LPN Medved Kočevje (1) in celo ZLD Prekmurje (LD Murska Sobota: 1).

Komisija je dva dni gostovala na sedežu ZLD Novo mesto, na Seidlovi cesti 6. Gabrijel, sicer tajnik ZLD Novo mesto, je kot glavni zapisnikar na izpitih komisiji nudil tehnično pomoč, tečajnikom pa moralno z bodrenjem in spodbujanjem. Trije tečajniki so predčasno opravičili udeležbo na izpitu in bodo svoje znanje prišli potrditi na prvi popravni rok. V prvem poskusu je tečaj uspešno končalo 43 tečajnikov. Na popravnem izpitu, ki bo predvidoma v prvi polovici junija na sedežu LZS v Ljubljani, bo moralo ponovno potrditi osvojeno znanje devet tečajnikov.

Gregor Bolčina

Foto: Gregor Bolčina

Jurij Pagon je tečajnikom predstavil pravilne postopke dela, ko divjad po strelu ne obleži.

Liga LZS v kombinacijskem streljanju 2018

V soboto, 5. maja 2018, se je na strelišču Gaj - Pragersko končala liga v kombinacijskem streljanju, ki je obsegala štiri strelska tekmovanja; udeležilo se jih je 31 strelcev. Rezultati ligaških

strelskih tekmovanj so veljali tudi za izbor strelcev v strelsko ekipo Lovske zveze Slovenije (LZS), ki bo našo zvezo zastopala na 11. Evropskem prvenstvu v kombinacijskem streljanju, ki bo letos od 29. junija do 1. julija 2018 na strelišču Piancardato v Italiji. Po končanih ligaških tekmovanjih so prva tri mesta zasedli prvuvrščeni **Boštjan Sadek** (1511 točk), dru-

Po končanih ligaških tekmovanjih so prva tri mesta zasedli (od leve): drugouvrščeni **Matjaž Hlebš** (1502 točki), prvuvrščeni **Boštjan Sadek** (1511 točk) in tretjevrščeni **Nejc Hlebš** (1479 točk).

Foto: Matija Janc

Foto: Matija Janc

Izbrano ekipo strelcev LZS sestavlja deset strelcev. Selektor ekipe je **Matija Janc** (desno).

gouverščeni **Matjaž Hlebš** (1502 točki) in tretjevrščeni **Nejc Hlebš** (1479 točk).

Pri uvrščanju strelcev v strelsko selekcijo LZS so odšteli najslabši rezultat tekmovalcev na eni od štirih tekem. Na temelju vseh postavljenih meril za izbor so naposled izbrali deset strelcev, ki bodo zastopali barve LZS. Izbrano ekipo strelcev LZS sestavljajo: **Igor Pičulin, Mitja Kersnik, Bojan Urbančič, Janez Škrl, Boštjan**

Sadek, Miha Finkšt, Matjaž Hlebš, Nejc Hlebš, Bogdan Verdev in Marjan Sadek.

Podrobne rezultate strelcev z vseh tekmovanj Lige LZS – 2018 si lahko ogledate v Zbirni preglednici, ki je objavljena na spletnih straneh LZS.

Matija Janc,
predsednik Komisije za lovsko strelstvo in orožje,
selektor ekipe LZS

Prvo delovno srečanje vseh predsednikov komisij za delo z mladimi oziroma predstavnikov usposobljenih članic, zadolženih za delo z mladimi

Stereotip o Gorenjcih je z vabilom na prvo delovno srečanje vseh predsednikov komisij za delo z mladimi oziroma predstavnikov usposobljenih članic, zadolženih za delo z mladimi, presegel prizadeven predsednik Komisije Mladi in lovstvo (KML) pri Lovski zvezi Slovenije, mag. **Marko Mali**, ki ga je sklical v soboto, 7. aprila 2018, na sedežu Zveze lovskih družin (ZLD) Gorenjske v Naklem pri Kranju. Srečanja so se udeležili **Dušan Lepšina** iz ZLD Posavja, **Miro Žnidaršič** iz Postojnsko-Bistriške ZLD, **Alojz Albreht** iz ZLD Ljubljana, **Božidar Kunej** iz Lovske zveze (LZ) Maribor, **Franc Trebušak mlajši** iz ZLD Zasavje, **Uroš Vrčkovnik** iz Koroške LZ, **Lovro Tomšič** iz ZLD Kočevje in **Maja Brunskole** iz ZLD Bela krajina.

Člani KML se zavedamo, da so usposobljene članice in posledično

njeni člani gonilna sila dela z mladimi, mi pa smo tisti, ki jim pomagamo pri izvedbi lovskih taborov, izobraževanj, urejanju lovskih učnih poti in z zagotavljanjem učnega in promocijskega gradiva. Zato se zahvaljujemo vsem, ki se zavedajo pomena in namena dela z mladimi in pri tem aktivno sodelujejo. Prisotne na prvem delovnem srečanju je najprej pozdravil **Peter Belhar**, predsednik ZLD Gorenjske. V nadaljevanju je pomen dela z mladimi predstavil mag. **Aleš Klemenc**, podpredsednik LZS, ki se vestno udeležuje sej KML, nam svetuje z

inovativnimi predlogi in podpira naše delo.

Pogosto naletimo na vprašanje: »Kako pa naj začnemo delati z mladimi?« Odgovor nanj je na prvem delovnem srečanju povedal predsednik KML, ki je prisotne seznanil s pristojnostmi in nalogami komisije ter aktivnostmi, ki jih že izvajamo na področju dela z mladimi. KML nudi usposobljenim članicam izobraževanje o delu z mladimi in izobraževanje za mentorje za delo z mladimi. Tako lovce seznanimo z različnimi oblikami dela (obiski vrtcev in osnovnih šol, organizacijo lovskih

taborov (eno-, dvo- ali trodnevni), izdelavo učnih poti) in tudi načini dela z mladimi (vabila osnovnim šolam na ogled lovske kočice ali obisk lovca v vrtcu ali šoli). Lovci moramo narediti prvi korak in šolam ponuditi naše bogato znanje in izkušnje iz narave, saj smo že ob podpisu *Zaprisege slovenskega lovca* zaprisegli, da bomo ohranjali in širili lovsko kulturo ter utrjevali narodno in naravovarstveno zavest. Delo z mladimi je zanimivo zato, ker se moramo pri njem znebiti suhoparnih podatkov in mladim predstaviti čim več zanimivosti, sicer izgubimo njihovo pozornost. Ker se tega zavedamo, smo izdali knjižico *Maja in Marko z lovcem na lovu*, ki so jo na delovnem srečanju prejeli predstavniki usposobljenih članic in jo lahko zainteresirani lovci oziroma lovske družine dobite pri njih. Poleg tega smo v sodelovanju s Komisijo za izobraževanje LZS izdali plakate *Parkljasta divjad v Sloveniji*. Letos bomo izdali tudi urnike za osnovne šole, na katerih bo objavljena *Pripovedka o Zlatorogu*, ki jo je čudovito zapisal **Gregor Bolčina**, strokovni sodelavec LZS in desna roka KML. Za delo z mladimi so na voljo še plakati o pticah v Sloveniji in zgoščenke o evropski smri (srnjadi). Že od leta 2016, odkar deluje KML v tej sestavi, se

Foto: Lojži Avenik

Udeleženci prvega delovnega srečanja vseh predsednikov komisij za delo z mladimi oziroma predstavnikov usposobljenih članic, zadolženih za delo z mladimi

ukvarjamo s projektom EKO igre. To je didaktična igra, pri kateri se bodo mladi seznanili z volkom, medvedom, risom in šakalom ter njihovimi značilnostmi, njen izid pa je odvisen od razpoložljivih finančnih sredstev. V povezavi z navedenim promocijskim in učnim gradivom, namenjenim delu z mladimi, se zainteresirane lovske družine lahko obrnejo na območne zveze, ki so bile z gradivom seznanjene in so ga tudi prejele na tem delovnem srečanju.

Dejstvo je, da več glav več ve in da je vsaka konstruktivna kritika dobrodošla. Zato smo predlogom in morebitnim kritikam na delovnem srečanju namenili posebno točko. Opažamo, da delo z mladimi v posameznih lovskih družinah še ni ustrezno ovrednoteno in posledično nagrajeno, zato

si prizadevamo, da bo v Lisjaku vpisana tudi funkcija predstavnikov za delo z mladimi. Upošteva se zahtevnost in odgovornost pri delu z mladimi smo vsi tisti, ki se s tem ukvarjamo, enotnega mnenja in zagovarjamo stališče, da mora biti delo z mladimi enakovredno ovrednoteno z drugimi deli. Udeleženci so soglasno pohvalili novo vsebino – otrokom namenjeno poučno pobarvanko v reviji *Lovec* in *Zlatorogca*, s pomočjo katerega se mladi seznanijo s stanovskim znakom slovenskih lovcev. Hkrati so prisotni izrazili razočaranje nad še vedno nedorečenimi predpisi, ki zadevajo sprejemanje mladoletnih članov v lovske organizacije. V KML se zavedamo tudi pomena nenehnega izobraževanja, zato v sodelovanju z delovno skupino *Gozd eksperimen-*

mentov pri **Gozdarskem inštitutu Slovenije** v jesenskih mesecih načrtujemo seminar na temo dela z mladimi v prvi triadi osnovne šole. V septembru 2018 bomo v obliki strokovne ekskurzije organizirali obisk **Centra lovske in gozdne pedagogike** v Burgenlandu v Avstriji. Vsi zainteresirani boste o navedenih aktivnostih pravočasno seznanjeni s podrobnejšimi programi.

Na prvem delovnem srečanju smo sklenili, da bodo usposobljene članice na svojih občnih zborih predstavnikove lovske družin seznanile s pomenom in načini dela z mladimi v svojem okolju. Lovske organizacije bomo pozvali, naj v prihajajočih mesecih, a še pred koncem šolskega leta, vzpostavijo stik z osnovnimi šolami in drugimi vzgojno-izobraževalni-

mi ustanovami in jim v okviru priprave programov za naslednje šolsko leto ponudijo sodelovanje. Strinjali smo se tudi, da bomo v lovske organizacije dosledno in argumentirano zagovarjali stališče, da mora biti delo z mladimi enakovredno ovrednoteno kot druga dela ter da bo KML predlagala posvet v okviru *Slovenskega lovskega dne*, ki bo predvidoma jeseni 2018. Govorili smo tudi o tem, da se bodo lovske družine v prihodnje lahko oskrbovale z učnim in promocijskim materialom preko usposobljenih članic in da bo naslednje delovno srečanje v prvem trimesečju leta 2019 v prostorih LZ Maribor.

Maja Brunskole,
podpredsednica Komisije
Mladi in lovstvo LZS

Četrti Lovski tabor mladih Lovske zveze Maribor

Lovska zveza (LZ) Maribor je skupaj z LD Oplotnica organizirala in uspešno izvedla enodnevni lovski tabor mladih, ki je bil 23. septembra 2017 pri lovskem domu v Oplotnici. Tabora se je udeležilo 35 učencev in učenk iz matične **Osnovne šole Pohorskega bataljona Oplotnica** s podružnicama Kebelj in Prihova, ki sta vključeni v projekt *Popestrino šolo*. Po jutranjem okrepčilu s čajem in krofi je potek lovskega tabora predstavil podpredsednik LZ Maribor **Borut Mithans**, ki je skrbel za usklajevanje programa in nemoten potek tabora. Nato so sledili pozdravi **Božidarja Kuneja**, ki je v LD Oplotnica zadolžen za delo z mladimi, predsednika LZ

Skupna fotografija ob koncu lovskega tabora

Mlajši učenci so brez strahu potipali lisico.

Maribor **Marjana Gselmana** ter mentorice projekta *Popestrino šolo* **Sanje Žgavc** in učiteljice **Nine Razboršek**.

Zaradi učinkovitejšega in lažjega dela so učence razdelili v starostne skupine, ki so se izmenjevale na posebej zanje pripravljene predavanjih oziroma tematskih delavnicah. Predstavljena predavanja so bila v različnih prostorih lovskega doma in v njegovi neposredni bližini na prostem. **Renato Vovk**, predavatelj na Srednji lesarski šoli Maribor, je udeležencem tabora predstavil kratko zgodovino in pomen lovstva ter razloge in pomen varstva narave. **Rudi Majer**, član Komisije za lovsko kulturo LZ Maribor, in **Jože**

Želj, član rogistov LZ Maribor, sta jim predstavila lovsko kulturo, lovske pevske zборе in rogistre ter založniško dejavnost lovcev. Otroci so se preizkusili v igranju na lovski rog in za prvič zaigrali odlične tone. Gselman je predstavil lovsko kinologijo, učenci pa so imeli priložnost seznaniti se z različnimi pasmami lovske psov, ki so jih s sabo pripeljali vodniki psov LD Oplotnica. Gselman je s svojima labradorkama praktično prikazal delo lovskega psa, nad katerim so bili navdušeni, Kunej pa jim je predstavil vrste divjadi v lovišču LD Oplotnica. Spoznali so delo lovcev v lovišču, načine lova in zakaj lovci lovimo divjad. Predvsem fantje so z navdušenjem

spremljali predstavitev lovskega orožja, opreme in lovskega strelstva.

Za pripravo divjačinskega golaža je poskrbel **Janez Strnad**, ki se vsako leto udeleži *Golažijade LZ Maribor*. Dokaz, da je bila jed mladim všeč, je bil kmalu izpraznjen kotliček. Mithans kot vodja lovskega tabora mla-

dih LZ Maribor in Gselman kot predsednik LZ Maribor sta na koncu OŠ Oplotnica in LD Oplotnica izročila pismo zahvalo LZ Maribor za pomoč pri izvedbi lovskega tabora. **Nik Škorjanec**, učenec 7. razreda, je o taboru povedal: »Izvedeli smo, da je lov pomembna dejavnost že od pradednine, saj so z njim praljudje

pridobili hrano, ki je osnovna za življenje. Lovska dejavnost je pomembna tudi danes, saj pripomore k ohranjanju naravne in kulturne dediščine.« Vsi sodelujoči učenci so prejeli pisalne bloke s kemičnim svinčnikom LZ Maribor, igralne karte Črni Peter in brošure, ki jih je izdala LZS. Po skupinskem fotografir-

ranju so se učenci s spremljevalkama navdušeni in z novimi spoznanji o lovstvu zahvalili organizatorjem tabora za vse znanje, ki so si ga pridobili, in se odpravili proti domu.

Božidar Kunej, strokovni tajnik LZ Maribor in član LD Oplotnica

Lovčeva suverenost je v znanju¹

Ze Aristotel je vedel, da ljudje po svoji naravi težimo k znanju. Letošnja predavanja teoretičnega dela lovskega izpita z zaključnimi lovskimi izpiti pri **Zvezi lovskih družin (ZLD) Novo mesto** so temeljila na načelu, da je vklesano v kamen vse, česar se naučijo mlade lovke in mladi lovci. Vemo, da je znanje zaklad, ki venomer spremlja svojega lastnika². Letošnjega tečaja za mlade lovce se je udeležilo 21 lovskih pripravnikov. V skladu s poslovníkom ga je vodil strokovni tajnik ZLD Novo mesto **Stane Gabrijel**. Predavanja so potekala po *Pravilniku o pogojih za opravljanje lovskega izpita in obliki dokazila o opravljenem lovskem izpitu*³ (Uradni list RS, št.

¹ Prirejeno po Francissu Baconu.

² Kitajski pregovor.

³ V povezavi s Pravilnikom o spre-

Skupinska fotografija tečajnikov s predavatelji

Foto: Marko Klinc, Foto LIFE Novo mesto

Mlade lovke (od leve): **Mateja Mikolič (LD Bučka)**, **Mateja Bijek (LD Plešivica Žužemberk)** in **Klara Flander (Plešivica Žužemberk)**

Foto: Marko Klinc, Foto LIFE Novo mesto

3/2006). Za red in disciplino ter vzdušje tečajnikov je skrbel razredni starešina **Franc Klobučar** (LD Padež).

V času pripravniškega staža so lovske pripravnice in pripravniki v prvi vrsti spoznali lovišče svoje lovske družine. Pod mentorstvom izkušenih lovcev z večletnimi lovskimi izkušnjami so osvojili osnovno znanje in praktične veščine, ki izvirajo iz trajnostnega upravljanja z divjadjo. Pri letošnji skupini lovskih pripravnikov je komisija opazila vzorno vodene dnevnik pripravniškega dela. S svojim dnevnikom in zapisi predavanj se je izkazal lovski pripravnik **Uroš Zupančič** iz LD Gorjanci, ki je poleg vzornega dnevnika sestavil pravo malo enciklopedijo lovstva. Večina mentorjev je skrbno potrjevala zapise v dnevnikih dela lovskih pripravnikov. Vsi pripravniki so uspešno opravili program za ravnanje z lovskim orožjem⁴,

membah in dopolnitvah Pravilnika o pogojih za opravljanje lovskega izpita in obliki dokazila o opravljenem lovskem izpitu (Uradni list RS, št. 37/2007).

⁴ Pravilnik o programu in načinu

na kinoloških prireditvah pa so se seznanili z osnovami lovske kinologije. Po opravljenem programu praktičnega usposabljanja lovskih pripravnikov so njihovi mentorji oddali potrjene dnevnik tričlanski izpitni komisiji, ki jo je imenovala njihova lovska družina kot upravljavka lovišča. Po uspešno opravljenem praktičnem delu lovskega izpita v lovski družini so lovski pripravniki na podlagi svobodne izbire že 2. februarja 2018 v Novem mestu začeli obiskovati teoretični del lovskega tečaja⁵. Po zaključenih predavanjih in preverjanjih znanja pri posameznih predmetih je sledil zaključni lovski izpit, ki so ga uspešno opravili 4. in 5. aprila 2018 na sedežu ZLD Novo mesto. Predavanja so potekala dvakrat na teden ob zaključku tedna po

izvedbe preizkusa znanja o ravnanju z orožjem (Uradni list RS, št. 21/2001).

⁵ Vsebine izobraževanja natančno predpisuje *Navodilo za izvajanje praktičnega in teoretičnega dela lovskega izpita ter vodenje evidenc*, ki navaja zahtevane standarde v svojih prilogah.

največ pet šolskih ur. Sestavni del teoretičnega dela lovskega izpita je bil tudi obisk obore na Smuki, ki ga je pripravil vodja tečaja v sodelovanju z Zavodom za gozdove Slovenije (ZGS).

Predavatelji teoretičnega dela⁶ (**Matjaž Cizel**, **Marjan Jenko**, **Bojan Avbar**, **Darja Gros**, **Štefan Vesel**, **Franc Svetec**, **Stane Gabrijel** in **Franc Jarc**) so znanje tečajnikov spremljali tekoče in s testi preverjali njihovo znanje. Kandidati za lovski izpit so opravljali svoj lovski izpit pred izpitno komisijo, ki je preverila njihovo znanje iz biologije in ekologije divjadi, iz zakonodaje ter iz upravljanja z divjadjo in loviščem. Predsednik komisije je bil **Avbar**, preostala člana pa

⁶ Predavatelj tečaja za teoretični del izpita je lahko oseba, ki ima višješolsko izobrazbo ali najmanj deset let praktičnih izkušenj glede na tematski sklop vsebine tečaja.

Jarc (predsednik ZLD Novo mesto) in **Bartol** (Zavod za gozdove republike Slovenije). Izpitna komisija je način preverjanja kandidatov za lovski izpit izbrala po lastnem preudarku, ki je bil znan pred začetkom predavanj. Pred ustnim zagovorom so kandidati pisali test, nato pa odgovarjali na vprašanja. Poseben poudarek lovskega izpita je bil namenjen varnemu ravnanju z orožjem, njegovemu nošenju in prenašanju ter načrtom upravljanja z divjadjo. Kandidati za lovski izpit so praviloma pravilno odgovarjali, da so načrti upravljanja z divjadjo in ukrepanja v njenem življenjskem okolju dolgoročni načrt lovsko-upravljaljskega območja, letni načrt lovskoupravljaljskega območja in letni načrt lovišča oziroma lovišča s posebnim namenom. Kljub teoretičnemu poznavanju načrtov upravljanja z divjadjo je izpitna komisija ugotovila, da v

lovskih družinah ne namenjajo dovolj pozornosti načrtom upravljanja z divjadjo, ker jih svojim članom ne predstavljajo tako, da bi jih tudi posamezni lovci poznali, razumeli in jih v javnosti znali predstaviti kot ključno zakonito dejavnost lovstva. Zavedati se moramo, da so načrti upravljanja z divjadjo in ukrepanja v njenem življenjskem okolju življenjsko poslanstvo sleherne lovke in sleherne lovca.

Z uspešno zaključenim lovskim izpitom se pot mladih lovcev šele začne. Kaj znajo in zmorejo, bodo morali pokazati v svojih loviščih. Praksa v loviščih in ponavljanje lovskih veščin sta oče in mati znanja. Kar lovci vemo, je kaplja v morje, česar ne vemo, pa je ocean. Znanje, ki so ga pokazali mladi lovci na letošnjih zaključnih izpitih, je bilo prav dobro. Leto za letom tudi vse več mladih deklet uspešno za-

ključni lovski izpit. V letu 2018 so lovski izpit uspešno opravile: **Mateja Bijek** (LD Plešivica Žužemberk), **Mateja Mikolič** (LD Bučka) in **Klara Flander** (LD Plešivica Žužemberk). Med vsemi uspešnimi mladimi lovskami in lovci so s svojim znanjem izstopali **Mateja Bijek** (LD Plešivica Žužemberk), **Igor Krašovec** (LD Toplice), **Marko Muhič** (LD Suha krajina), **Sandi Pšeničnik** (LD Novo mesto), **Uroš Zupančič** (LD Gorjanci) in **David Vidic** (LD Novo mesto).

Tudi za mlade lovke in lovce velja, da kdor želi znanje, naj študira, kdor pa želi modrost, naj opazuje in raziskuje. Bati pa se je treba polovičnega znanja, ki je nevarnejše od neznanja. Končajmo z mislijo po priredbi reka **Petra Ustinova**, da bi se lovci morali več učiti drug od drugega in manj učiti drug drugega.

Bojan Avbar

70 let LD Marezige

LD Marezige je 26. avgusta 2017 praznovala 70-letnico ustanovitve. Ob tem slavnostnem dogodku smo v Borštu pripravili kulturni program, v katerem so sodelovali **Lovski pevski zbor Dekani** in drugi nastopajoči. Podelili smo priznanja in odlikovanja članom in organizacijam. Proslave so se udeležili župan Mestne občine Koper **Boris Popovič**, predstavniki **LD Koper**, **LD Rižana**, **LD Strunjan**, **LD Izola**, **LD Šmarje**, **LD Gračiče** ter predstavniki **krajevne skupnosti Marezige in Boršt**. Zbrane je nagovoril predstavnik **Lovske zveze Slovenije**, predsednik **Lovske zveze (LZ) Koper**, starešina LD Marezige **Davorin Adler** pa je v nagovoru predstavil zgodovino lovske družine.

Obdobje polnih sedmih desetletij ni šala. Prav tako ni šala in ne prilžnost za zgolj še eno veselico. Leto slavljenja je mejnik, je ločnica med včeraj in jutri, predvsem pa pomemben opomnik. Je ura, budilka za vse. Za nas lovce, ki v ustaljenem načinu delovanja nehoti včasih pozabljamo na glavni vzvod naše združitve ter vse druge, ki lov in lovsko družino razumejo napačno.

Vse pravzaprav izhaja iz nje – naše matere Narave. Čeprav se vse premalo zavedamo ali si tega nočemo priznati, je prav narava tista, v kateri se začne in končna nek življenjski tok. V njenih

Člani LD Marezige ob 70-letnici svoje lovske družine

nedrjih smo ljudje samo eden izmed sestavnih delov tukajšnjega življenja, zaradi evolucijskega razvoja človeštva pa zagotovo ena najmočnejših silnic. V dobrem in slabem. Prav zato imajo lov in z njim povezane lovske družine veliko globlji pomen.

Ime *lovska družina* je bilo skozi različna obdobja deležno različnih razlag. Za mnoge, ki se z lovom ne ukvarjajo, smo bili lovci v preteklosti možje, ki se radi družimo in lovimo.

Zdaj se to ime zapisuje s svetlejšimi barvami, kar je tudi edino prav. Izraz »družina«, četudi z različnimi sopomenkami in v različnih jezikih, od pravadnine ponazarja jedro, neko nerazdružljivo enoto pripadnosti določenega števila posameznikov. Družina pomeni preživetje, pomeni smisel obstoja – v našem primeru smisel obstoja lovskega tovarišev, ki smo se zavezali k višjemu cilju – k predanosti materi Naravi.

Vse to nakazuje na velikanske globalne spremembe, ki jim je svet priča in v katerih imamo mi – lovci izreden pomen. Vse, kar je LD Marezige med številnimi drugimi lovskimi družinami in zvezami dosegla ali bolje zgradila v zadnjih 70 letih, je zgradila samo zato, da lahko njeni prihodnji rodovi naprej uresničujemo svoje skupno poslanstvo. Vsaka družina potrebuje gospodarja in družinske člane, potrebuje »hišo« in sredstva, da lahko dela tisto, za

kar je ustvarjena. To smo dosegli in tega nam načeloma skoraj nihče ne more odvzeti.

Vse pa lahko izgubimo, če izgubimo naravo. Tega so se zavedali že naši predhodniki – starešine naše lovske družine in vsi tovariši člani, ki so pustili močan pečat, za kar jim velja največja zahvala. Brez njihovega truda, energije, neplačanega dela, vloženega časa in globoke zavesti naša lovska družina ne bi bila to, s čimer se ponša dandanes.

Pot še zdaleč ni bila lahka. Naša lovska družina je bila v času od ustanovitvenega dne 26. avgusta 1947, ki ga je v zgodovino zapisalo 18 domačinov pod vodstvom **Alberta Korena** iz Marezige, deležna številnih priznanj in odličij na številnih področjih. Od prvotnega liberalnega lovskega odnosa – vključno z njegovimi negativnimi posledicami na število male divjadi – do pomembnih sprememb, ki so nastale leta 1948 z razdelitvijo enotnega lovišča Okrajnega lovskega društva Koper med registrirane lovske družine. S tem so se pravzaprav spremembe šele začele. Tedaj smo prisostvovali ustanovitvi lovskih rezervatov, omejitvam števila lovnih dni in odstrela divjadi v enem dnevu, imenovanju lovskih čuvajev, zmanjšanju števila lisic, roparic in ujed ter pregledu lovskih psov s poudarkom na pasmi istrski gonič, ki je stoletja povezana s tukajšnjimi kraji in lovci. Kmalu smo kot druge lovske družine morali izvoliti tudi svoje organe, sprejeti pravila ter tako prevzeti odgovornost za celovito gospodarjenje z loviščem.

Po odpravi svobodnega tržaškega ozemlja oktobra 1954, v obdobju katerega je bilo naše lovišče na območju cone B, je upravljanje prevzela jugoslovska uprava. Lovstvo je bilo zopet deležno sprememb, zlasti na upravnem področju, pri čemer je kmalu nastala delitev in ustanovitev LZ Koper. Z namenom dolgoročnega gospodarjenja je le-ta lovskim družinam kmalu razdelila svoje lovišče, s čimer je LD Marezige dobila v upravljanje 3.673 ha lovišča z vso zakonsko hipoteko ter na tak način po težko prehojeni poti končno stopila na samostojno pot. Ob tem velja omeniti, da je v dosedanjih organih in komisijah naše lovske družine sodelovalo več kot 300 članov. Vsakemu posebej velja iskrena hvala. Brez vsakega od njih in domačinov ne bi (poleg vsega) z lastnimi rokami zgradili lovske kočice, ki smo jo slavnostno odprli leta 1996, hladilnice za uplenjeno

divjad, brez vseh vključenih ne bi stkali prijateljskih vezi z lastniki zemljišč, kmeti, s sosednjimi lovske družinami in drugimi organizacijami ter nenazadnje bratstva med nami.

Dandanes LD Marezige šteje 71 članov. Kot predsedujoči lahko zapišem, da žanje moje in tuje pohvale, saj je s svojo prisotnostjo nepogrešljiva pri udeleževanju naše skupne naloge, začrtane že daleč nazaj. Vsi dobro vemo, da čas od nas terja številna prilaganja in odrekovanja. Ne za nas same, temveč za širše dobro, ki ga pogojujejo naravni procesi.

Narava se nesporno spreminja, z njo pa tudi naše lovišče in posledično lov. Nekoč je bilo naše lovišče bogato z malo divjadjo (zajci, jerebice, kotonje, lisice, ki se jim je kasneje pridružil še fazan), zdaj pa je povsem drugačno. Vsi, ki smo v preteklosti lovili malo divjad, pogrešamo tisti lovskega užitek, ki nam ga je pričaral istrski gonič, ko je dvignil divjega zajca. A nova dejstva moramo pač sprejeti.

Zdaj se v naših gozdovih povečini giblje velika divjad – srnjak, divji prašič, v zadnjem času še jelenjad, ki je morda predvsem za starejše lovce manj zanimiva, a prav tako pomembna. Slednje moramo sprejeti in usvojiti kot namen, kot nekaj, kar v zdajšnjem času od nas terja drugačen pristop od tistega, s katerim so se soočali naši predhodniki. Pravzaprav se je vloga lovcev ves čas postopoma spreminjala. Zdaj, na primer, smo z razliko od včeraj lovske družine veliko bolj naravovarstveno usmerjene, bolj premissljene ter naravnane v načrtno upravljanje z divjadjo.

Kljub nenehnim zahtevam časa, v katerem živimo, pa globoko verjamem, da večina naših članov še vedno neomajno uživa v dihanju z naravo, opazovanju zdrave in vitalne divjadi ter pri tem čuti radost, spoštovanje in ponos pri izvrševanju svojega notranjega lovskega klica. Lovstvo je namreč vse to: je ljubezen do narave, vračanje k prvobitnosti življenja ter dolžnost poustvarjanja tistih življenjskih vrednot, ki so v marsikaterem človeku že otopele. Je bratstvo vedno odprtih vrat, skozi katera so vselej dobrodošli tudi novi, za obstoj družine in njenega poslanstva nadvse potrebni člani. Zato izrabljaj slovesnost za poziv – poziv mladim, ki čutijo enako kot mi.

*Davorin Adler,
starešina LD Marezige*

Narisal: Milon Somar

V TEM MESECU PRAZNUJEJO SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ*

95-letnik

Anton Hruševar, LD Raka
Dušan Kozem, LD Fajti hrib, Renče

90-letnik

Pavel Kogoj, LD Ljubinj
Jožef Mramor, LD Vodice
Ivan Rodman, LD Nanos

85-letnik

Emil Germačnik, LD Bistra
Franc Gomilšek,
LD Bresnica, Podgorci
Adolf Juteršek, LD Gozdnik, Griže
Karel Drago Kovač,
LD Tabor Sežana
Milan Mavsar, LD Gradišče
Alojz Miklič, LD Draga, Trava
Ivan Močnik, LD Radenci
Anton Petkovšek, LD Planina
Alojzij Ravnikar, LD Komenda
Anton Šercer, LD Osilnica
Peter Tušek, LD Porezen
Stanislav Volk, LD Raša, Štorje
Franc Žličar, LD Ljutomer

80-letnik

Viktor Boris Brozina, LD Zemon
Mihael Črčar, LD Bučka
Jurij Klojučar, LD Ig
Matjaž Kočevar, LD Gornje Jezero
Vladko Košuta, LD Apače
Anton Kuhar, LD Dovje
Ciril Mir, LD Negova
Franc Mrvar, LD Trebelno
Ludvik Praznik, LD Velika Loka
Vladimir Purg,
LD Dravinja, Majšperk
Peter Šinko, LD Rogašovci
Janez Tomec, LD Lož - Stari trg
Alojz Zajc, LD Grosuplje
Aleksander Ziccardi, LD Trnovo
Peter Žibrat, LD Ljutomer

75-letnik

Franko Bergnach, LD Jelenk
Stanislav Bizjak,
LD Studenec - Veliki Trn
Ivan Čefarin, LD Grgar
Alojzij Derganc, LD Smuk - Semič
Štefan Ipavec, LD Trnovski gozd
Franc Knez, LD Slovenj Gradec
Rudolf Kotnik, LD Dravograd
Danilo Kozlovič, LD Marezige
Stanislav Kunstek, LD Mirna
Alojz Ledinišek,
LD Križevci pri Ljutomeru
Franc Lipnik, LD Rogatec
Ivan Marič, LD Grad - Kuzma

Ciril Marinič, LD Dobrovo
Alojz Oder, LD Muta
Tone Podjed, LD Kamnik
Edi Polanc, LD Sevnica
Alojz Sagadin, LD Boris Kidrič
Janez Struna, LD Mala gora
Pavel Šprohar,
LD Gradišče Košana
Alojz Štefanič, LD Mala Nedelja
Alojz Unetič, LD Veliki Podlog
Peter Zafošnik, LD Črešnjevce
Viljem Žunkovič, LD Apače

70-letnik

Ivan Bauman, LD Velka
Jože Benda, LD Rečica ob Savinji
Vladislav Bončina, LD Jelenk
Zvonko Čehovin, LD Vrhe
Pavel Dolinšek, LD Dobovec
Lojze Furlan,
LD DSL- FJK Doberdob
Josip Germek, LD Škofljica
Ivan Grahor, LD Strunjan
Jožef Jakšič, LD Velika Polana
Ivan Jelenc, LD Jelenk
Franc Juvan, LD Ljubno
France Kepic, LD Šmarna gora
Anton Knez, LD Slovenj Gradec
Franc Kodrič, LD Podbočje
Slavko Kolarič,
LD Jože Lacko - Ptuj
Dragan Koren, LD Cirkovce
Anton Korošec, LD Loče
Alojz Kuplen,
LD Dobrava v Slovenskih goricah
Janez Lekše, LD Bučka
Slavko Lončarič,
LD Bohor - Planina
Miran Lužnik, LD Volče
Maks Marko, LD Kungota
Milan Marn, LD Mirna Peč
Milan Marolt, LD Poljane
Danko Mišček, LD Paljevo
Alojz Petrovič, LD Poljskava
Marijan Pihlar,
LD Ivanjkovci in LD Lendava
Franc Plavčak, LD Cigonca
Mitja Podkrajšek, LD Prem
Vojko Požar, LD Kras, Dutovlje
Franc Rak, LD Loče
Vladimir Raztresen, LD Gorenja vas
Josip Rolih, LD Senožeče
Ivan Skaza, LD Hrastnik
Stanislav Šajn, LD Tabor Zagorje
Alojz Šošarič, LD Juršinci
Anton Urbančič, LD Golavabuka
Srečko Vidmar, LD Šentjanž
Vital Wahl, LD Idrija
Martej Zupan, LD Grosuplje
Ciril Žonta, LD Krekovec

Vsem jubilentom iskrene čestitke!

* Po podatkih iz LIS – Ljsjaka

V LD Peca - Mežica svoje znanje delijo z najmlajšimi

V začetku aprila je vrata lovskega doma odprla LD Peca - Mežica, katere člani so svoje znanje nesebično delili med nas, velike in

Lovci so nas pričakali na pragu lovskega doma in nas navdušili s svojim videzom, še več pozornosti pa so pritegnili s pripovedko *O lisici in volku*. Bili smo očarani nad iznajdljivostjo lisice in pravljичnim volkom, nato pa so nam lovci predstavili svoje trofeje. Z velikim občut-

Foto: Marjetka Ošlak

Otroci se veliko naučijo z dotikom.

male iz Vrta Mežica. V okviru našega raziskovanja živalskega sveta in zaradi dobrih izkušenj v sodelovanju z društvi iz našega kraja smo se po pomoč obrnili na lovce, ki so se z veseljem odzvali.

kom za najmlajše so nas povedli v živalski svet in nam predstavili živali, ki živijo v naših krajih. Spoznavali smo značilnosti in posebnosti jelena, srne, jazbeca in svizca.

Foto: Marjetka Ošlak

Lovci so nas z velikim občutkom za najmlajše povedli v živalski svet in nam predstavili živali, ki živijo v naših krajih.

Z novo pridobljenim znanjem smo se navdušeni vrnili v vrtec! Nasmeh na obrazu in zadovoljstvo v očeh nam vzgojiteljicam povesta več kot tisoč besed ter zagotovo potrjujeta, da je bilo

sodelovanje uspešno in ga velja še ponoviti. Celotni lovski družini in njenim predstavnikom iskrena hvala.

Marjetka Ošlak

ALPSKI KOZOROG (*Capra ibex*)

PREVERI SVOJE ZNANJE.

Kje je življenjski prostor alpskega kozoroga?

- a) V visokogorju.
- b) V sredogorju.
- c) V nižinskem svetu.

Kako se imenuje obdobje razmnoževanja?

- a) Ruk.
- b) Prsk.
- c) Buk.

Rogove imata oba spola.

- a) Ni res. Rogove ima samo kozel.
- b) Ni res. Rogove ima samo koza.
- c) Res je. Kozlovi rogovi so dolgi več kot en meter, kozji pa do 35 cm.

Kako lahko določamo kozorogovo starost?

- a) Pri kozlih z dolžino brade, pri kozah pa z dolžino trepalnic.
- b) S pomočjo letnic na rogovih.
- c) Starosti ni mogoče določiti.

V katerem življenjskem obdobju kozorogu najbolj rastejo rogovi?

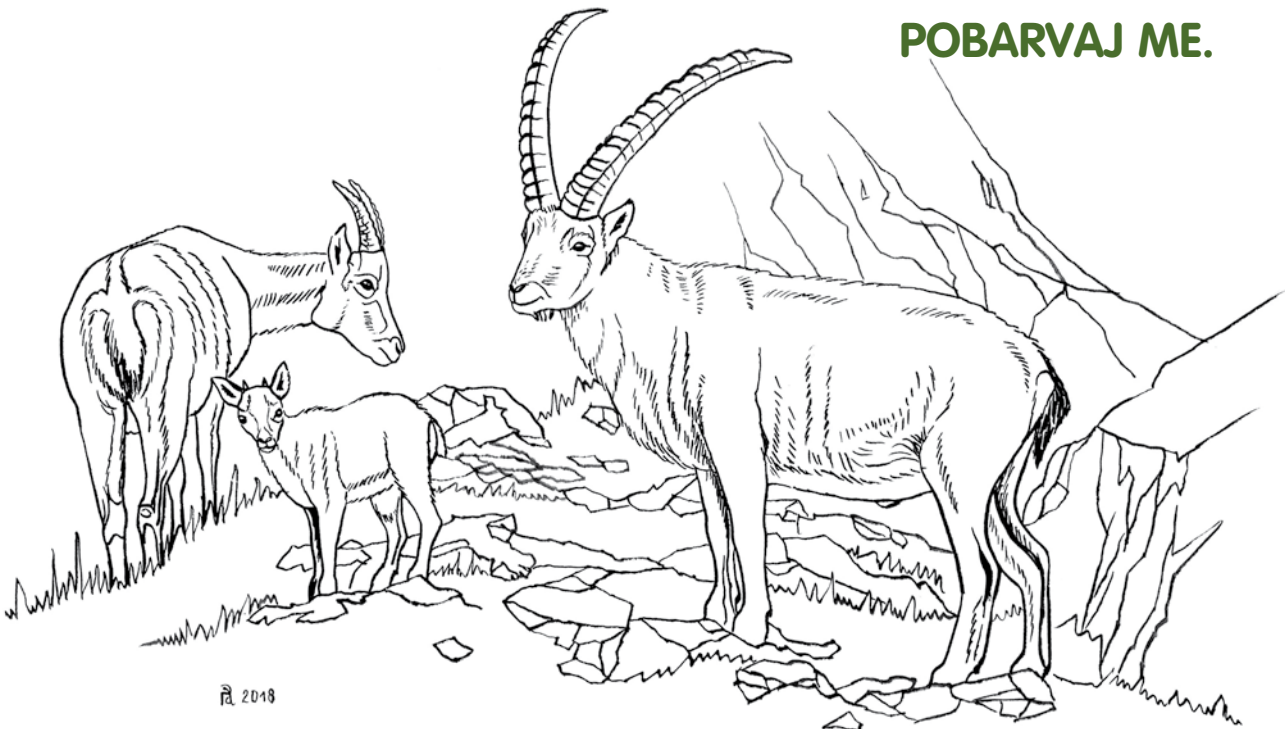
- a) Kozorogu rogovi enakomerno rastejo vse življenje.
- b) Sprva je rast rogov počasnejša, po približno šestem letu pa hitrejša.
- c) Približno do šestega leta je rast rogov hitrejša, potem pa se upočasni.

Pravilni odgovori:
a, b, c, b, c.

SPOZNAJ MOJO DRUŽINO.

POBARVAJ ME.

© 2018

Potrjen primer afriške prašičje kuge na Madžarskem

Sistem Evropske unije za obveščanje o boleznih živali ADNS je potrdil prvi primer afriške prašičje kuge na Madžarskem. Bolezen so potrdili pri poginulem divjem prašiču v županiji Haves pri kraju Eger, dobrih sto kilometrov vzhodno od Budimpešte.

Iz lovskih krogov je vse od konca minulega leta prihajalo več precej zanesljivih informacij o najdenih poginulih divjih prašičih iz različnih delov te države, zato informacija ni presenečenje. Vprašanje pa je, kje vse se bo »uradno« pojavila v poletnih mesecih, ko se po navadi najde največ poginulih divjih prašičev. Glede na velikost populacije divjih prašičev v sosednji državi lahko upravičeno pričakujemo, da bo bolezen po naravni poti »prišla« tudi v Slovenijo. Edini ukrep, s katerim lahko vplivamo na širjenje te bolezni po naravni poti, je zmanjševanje gostote divjih

prašičev, kar lahko naredimo s povečanim odstrelom.

Lovska zveza Slovenije je med izobraževanji za svoje usposob-

ljene članice letos razpisala tudi predavanja o afriški prašičji kugi in priporočam vam, da tudi na ta način pridobite informacije o tej

bolezni, ki bo zelo spremenila lovsko prakso v velikem delu naše države.

Srečko Žerjav

Afriška prašičja kuga bo zelo spremenila lovsko prakso v velikem delu naše države.

V Pesniški dolini spet padale mejice, grmišča in remize ...

Pesniška dolina med Pesnico in Ptujem postaja vse bolj eno samo veliko polje z monokulturami pšenice, koruze, oljne repice in v zadnjem času tudi soje. Reko Pesnico, ki je v preteklosti skupaj s pritoki Drvanjo, Velko in Globovnico na veliko poplavljala travnike in pašnike, so konec 60-tih let minulega stoletja meliorirali in od stare struge je ostalo le še nekaj tolmunov. Ob njih se je ohranilo tudi značilno rastje z vr-bami, jelšami in grmovnicami. V zadnjih letih pa so to rastje skupaj z mnogimi vetrobranskimi pasovi

Foto: Marjan Toš

Še zadnjo mejico med Brengovo in Verjanami so posekali v začetku aprila letos.

in naravnimi remizami posekali in Pesniška dolina postaja območje brez male divjadi.

Lovci so zaskrbljeni nad ne-nehnim slabšanjem življenjskih razmer za poljsko divjad. Poljska jerebica je že povsem izginila, fazanov je samo še za okras, tu in tam se poleti na travnikih oglašja prepelica. A tudi ona vse redkeje. Lovci upravičeno bijejo plat zvo-na, a ostajajo osamljeni, saj jih razen redkih naravovarstvenikov nihče ne posluša. Za nameček so tudi letos v velikem obsegu padale še zadnje mejice, redka grmišča ob melioracijskih jarkih in še redkejša remize, ki jih je za malo divjad le še za vzorec. Predvsem v srednjem delu Pesniške doline. Kako dolgo še?

Marjan Toš

Tradicionalna 19. lovska čistilna akcija LD Rižana Gozd ni kanta za smeti

V soboto, 28. aprila 2018, je v lepem pomladanskem jutru LD Rižana organizirala 19. tradicionalno čistilno akcijo, katere glavni misli sta bili *Gozd ni kanta za smeti* in *Brez čiste vode ni življenja*. Čistilna akcija je ena izmed najstarejših in omenjenem območju in je obvezna za vse lovce LD Rižana. Vodja čistilne akcije je bil predsednik Komisije za ekologijo pri LD Rižana **Tomaz Rutar**.

Čistilna akcija ni samo ena najstarejših, pač pa je tudi ena najboljšejših in regiji. Na njej vsako leto sodelujejo prebivalci **krajevskih skupnosti Črni Kal in Zazid** ter 23 zaselkov, ki jih zajema lovska družina. Letos se je akcije udeležilo kar 183

prostovoljcev, kar je odraz okoljevarstvene zavesti prebivalcev območij pod Kraškim robom in dolgoletnega ozaveščanja. V akciji je sodelovalo veliko mladih iz domačih društev, posebno pozornost pa smo namenili čiščenju na območju izvira reke Rižane in ob železniški progi.

V akciji smo zbrali približno 44 m³ raznega odpadnega materiala v skupni teži enajst ton (!), za kar je bilo potrebno 915 ur dela. Našli smo avtomobilske gume, ohišja kuhinjskih strojev, hladilnike, bojlerje, železne sode, več kot dve toni železa, pločevinke, plastenke in pol kubičnega metra azbestnih plošč.

Predsednik LD Rižana **Fabio Steffe** je ob zaključku čistilne akcije, ki ji je sledilo tradicionalno druženje ob pijači in domačih klobasah, dejal, da je ponosen na to, kar so dosegli v minulih letih. Začetki niso bili lahki – pri prvih čistilnih akcijah se je zbrala le peščica prostovoljcev, je še povedal

Foto: Drago Del Fabro

V akciji smo zbrali približno 44 m³ raznega odpadnega materiala v skupni teži enajst ton (!), za kar je bilo potrebno 915 ur dela.

in dodal: »Dolgoletni napor v osveščanju in informiranju ljudi so obrodili sadove.«

Večjih kosovnih odpadkov in črnih odlagališč je čedalje manj. Težava pa so še vedno odpadki, ki nastajajo pri preživljanju prostega časa v naravi, saj številni odpadkov ne odnesejo s seboj in jih ne odložijo pravilno, temveč jih

odvržejo v naravo in onesnažujejo okolje, predvsem s plastiko.

Čistilno akcijo podpirata **Mestna občina Koper** in javno podjetje **Marjetica Koper**, ki je udeležencem tudi tokrat zagotovilo vreče za smeti in poskrbelo za prevzem vseh zbranih odpadkov.

Fabio Steffe, predsednik LD Rižana

Osemdeset let od odkritja okostja neveljskega mamuta

Leto 2018 je tudi *evropsko leto kulturne dediščine* (ELKD). **Prirodoslovni muzej Slovenije** (PMS) je v tem letu pripravil dva cikla predavanj, s katerima želi vzbuditi zanimanje za kulturno dediščino. Prvi cikel daje poudarek naravoslovnim zbirkam in pojasnjuje, zakaj so le-te tako pomembne, drugi pa je posvečen naši kulturni dediščini – mamu-

tovim kostnim ostankom, ki so postali tudi simbol PMS.

Ko so 17. marca 1938 v Nevljah pri Kamniku regularili strugo Neveljščice, so pri delih izkopali skoraj popolno okostje mamuta (*Mammuthus primigenius*), ledenodobnega sorodnika zdajšnjih slonov. Njegovo, čeprav pomanjkljivo okostje je zdaj drugi največji eksponat PMS (večje je le še okostje brazdstega kita – *Balaenoptera physalus*, ljubkovalno poimenovano Leonora). Na podlagi ostankov njegovih kosti in kasnejših raziskav so paleontologi skleпали, da je bil to samec,

star okrog 40 let, živel pa je pred približno 20.000 leti.

Poleg mamutovega okostja so na omenjenem najdišču ob neki drugi kosti izkopali tudi kamnit nožiček oz. 3 cm veliko praskalce ter ostanke ognjišča lovcev tedanje prakulture (gravettienke kulture). Mamut je bil domnevno lovski plen kamenodobnih lovcev, saj so v bližini izkopali tudi rogovje severnega jelena (*Rangifer sp.*), ki je bil mamutov sodobnik in je vse do danes preživel v severni Evraziji in Severni Ameriki. Torej, pred 80 leti so v Nevljah odkrili tudi prvo postojanko kamenodob-

nih lovcev na planem. Pred tem so namreč vse jamske postojanke pralovcev odkrili vedno le v jamah (jamska postojanka je npr. Potočka zijalka).

Mamut je bil ledenodobni trobčar in sorodnik zdajšnjega slona. V svojem času je bil prebivalec mrzlih ledenodobnih (pleistocenskih) step in razširjen po severni Evraziji, Severni Ameriki, v času poledenitev je prihajal tudi v južno Evropo. Bil je precej večji od zdajšnjega slona, poraščen z dolgo in gosto rdečkasto rjavo dlako, ki ga je varovala pred mrazom. Prilagoditev na mrzlo podnebje sta

bili tudi debela plast podkožnega maščobnega tkiva ter značilna velika maščobna grba na hrbtu in glavi. Imel je majhne uhlje (kot vse na hlad prilagojene živali) ter dolge in rahlo navzgor ukrivljene okle. Z velikimi zobmi – meljaki, z značilnimi prečnimi lamelami trdne sklenine med zobovino, je mletl trdo in suho stepsko in tundrsko rastlinje. Mamut je skupaj z drugimi predstavniki orjaškega ledenodobnega živalstva najverjetneje izumrl zaradi spremembe podnebja, čeprav nekateri trdijo, da je za izginotje kriv tudi lov tedanjih ljudi. Najdlje so mamuti preživel na območju Sibirije in bližnjem Wrangelovem otoku.

Paleontološka izkopavanja ostankov neveljskega mamuta je vodil dr. **Fran Kos** iz tedanjega prirodoslovnega oddelka Narodnega muzeja v Ljubljani. Hitremu, čeprav ročnemu izkopavanju in primerni zaščiti krhkih kosti se lahko zahvalimo, da so strokovnjaki ohranili večino kostnega skeleta. Nekaj kosti so odnesli domačini, a jih je ljubljans-

Replika okostja neveljskega mamuta, ki si jo je mogoče ogledati v Prirodoslovnem muzeju Slovenije.

skemu muzeju uspelo odkupiti. Toda s tem še ni bila končana agonija za ohranitev dragocenih ostankov. Nenehno so morali kustosi moledovati za državna sredstva, s katerimi bi lahko kosti dokončno zaščitili, sestavili in pripravili za javno predstavitev. Ker je vmes posegla še druga svetovna vojna, so si ljudje lahko celotno okostje mamuta iz Nevelj ogledali v muzeju šele v drugi polovici 20. stoletja.

Izkopavanje mamutovega okostja je bilo povezano z mnogimi doživetji in neprestanim bojem za nujno potrebna sredstva za dokončno ohranitev kosti. Med strokovnjaki so nastale tudi hude strokovne polemike in osebne zamere. O vsem tem je sredi januarja letos v PMS spregovoril mag. **Matija Križnar**, geolog in paleontolog s kustodiat PMS. V muzeju so že in še bodo organizirali številna predavanja povabljenih strokovnjakov in sodelavcev PMS (glej spletno mesto Prirodoslovnega muzeja Slovenije www.pms-lj.si/).

Boris Leskovic

Lovca Tone praznoval 90 let

Naš spoštovani lovski tovariš **Anton Mogu - Tone** je 1. januarja 2018 dopolnil 90 let. Člani **LD Dobrna** smo se z njegovimi domačimi dogovorili, da ga bomo obiskali in mu pripravili majhno presenečenje. Ko smo prišli na njegov dom, je bil rahlo presenečen, vendar je bila njegova lovska soba kot vedno pripravljena za obiske. Bil nas je vesel in nas je pristrčno sprejel. Še posebno se je razveselil dolgoletnega lovskega tovariša **Radislava Rebernika**, ki je 8. junija lani prav tako dopolnil 90 let. Takrat sta si obljubila, da se bosta zopet videla ob Tonetovi 90-letnici. Po vseh izrečenih voščilih smo Tonetu v imenu LD Dobrna izročili skromno darilo in posebno priznanje za dolgoletno in požrtvovalno delo v lovstvu. Ob prihodu smo mu tudi zaigrali in zapeli.

Tone, ki lov pojmuje kot najstarejšo in najglobljo povezanost človeka z naravo, je zelo izkušen lovec, dober poznavalec narave in v njej živečih živali. Živel je z naravo, saj je od leta 1956 pa do svoje upokojitve opravljal delo gozdarja na območju Dobrne. Z lastnim znanjem in pridobljenimi izkušnjami skozi vsa leta je še vedno pripravljen pomagati in dati kakšen koristen nasvet mlajšim lovcem. Vseskozi je deloval v organih LD Dobrna in na območju Savinjsko-Kozjanski zvezi lovskih družin Celje. Za svoje delo v lovstvu je prejel tudi več priznanj. Pri opravljanju odgovornih funkcij je bil vedno marljiv in korekten. Zaradi njegove umirjenosti, razsodnosti in pravega odnosa do lovskega tovarišev ter divjadi si je med člani in krajani Dobrne pridobil veliko zaupanje, postal je tudi častni član naše lovske družine.

Za vse to smo mu člani, ki smo

Foto: Jožef Klinc

Člana LD Dobrna: Radislav Rebernik, ki je 90 let praznoval 8. junija 2017, in Anton Mogu - Tone, ki je 90 let dopolnil 1. januarja 2018.

ga obiskali, večkrat nazdravili. Obisk se je zavlekel pozno v večer, pogovorov in obujanja spominov, posebno med obema 90-letnikoma, pa kar nismo in nismo

prenehali poslušati. Na koncu smo še enkrat skupaj nazdravili in se zahvalili Tonetu in njegovi družini za sprejem in pogostitev.

Miran Freitag

Kozača si je poškodovala glavo in poginila

Spomladi so na **Veterinarskem inženiringu Nabergoj v Moravskih Toplicah** »gostili« zanimivo gostjo, ki pa je žal izgubila boj za življenje. »V naši oskrbi je bila dolgorepa uralska sova (mno-

gi jo poznajo kot: kozačo; op. p.), lepa in velika, skratka čudovita. Žal je bila močno poškodovana, k nam pa so je pripeljali iz Term Lendava. Utrpela je močan udarec v glavo, najverjetneje se je zale-tela, ali pa je lahko bilo tudi kaj drugega, tako da je slabo kazalo že, ko so jo pripeljali. Storili smo vse, kar smo lahko, a je žal vseeno poginila, saj je bila glava močno

poškodovana.« je žalostno razložila veterinarica in velika ljubiteljica živali **Smilja Nabergoj**, dr. vet. med., ki je dodala, da je bila to ena lepših sov, kar jih je videla, čeprav jih zelo pogosto srečuje in jim pomaga. »Sove (na območju Slovenije je približno deset različnih vrst, op. p.), tudi uralske, so zavarovane, saj so že zelo redke. Pri nas jih je sicer še kar nekaj,

menda še kakšnih 600–700 parov, kar je pet odstotkov evropske populacije.« je še pojasnila.

Naravoslovec in pisatelj **Fran Erjavc** je uralsko sovo krstil s slovenskim imenom **kozača** (*Strix uralensis*), ker naj bi meketala kakor koza. Od manjše lesne sove jo ločijo dolg rep, rumen kljun in vzdolžno progasta peresa po telesu. Pojavljajo se tudi temneje

Foto: Oste Bakal

Kozča je utrpela močan udarec v glavo, tako da je slabo kazalo že, ko so jo pripeljali v veterinarsko ambulanto. »Storili smo vse, kar smo lahko, a je žal vseeno poginila, saj je bila glava močno poškodovana,« je povedala veterinarica Smilja Nabergoj.

obarvani osebki. Razširjena je v severni, srednji, južni in vzhodni Evropi ter v srednji Aziji od Urala do Daljnega vzhoda. Aktivna je ob sončnem zahodu in tik pred njegovim vzhodom, v času vzreje mladičev pa tudi podnevi. V Sloveniji je stalnica. Kozča gnezdi v duplih, polduplih ali na vrhovih odlomljenih dreves in v starih gnezdih večjih vrst gozdnih ptic, njena gnezda pa so našli tudi v stavbah, na tleh in v skalah. Za gnezdo skrbi samica, samec pa ji medtem prinaša hrano. Pleni male sesalce, ptice, dvoživke in žuželke. Če je v času pred valitvijo dovolj plena, bo samček lov uspešnejši in samica bo izgledala več jajc. Tudi ko so se mladiči izvalijo, je lov glavna dolžnost samca, samica, ki je večja od njega, pa medtem brani mladiče, pri čemer je lahko nevarna tudi za člove-

ka. Kozča je velika 55–60 cm, tehta 600–800 g, razpon peruti pa meri 115–125 cm. Občutljiva je za pretirano sečnjo debelih in starih dreves in vsa druga gozdna dela v času gnezdenja.

Sove so kraljice noči, čeprav nekatere vrste lovijo tudi ob zori in v mraku. Imajo izjemen vid in sluh, znajo leteti povsem neslišno. Zato ni čudno, da so jih ljudje vedno upodabljali kot skrivnostno mistično bitje; ponoči je kot duh, ki v sebi nosi slutnje. A v resnici je sova še veliko več – čudovita in svojevrstna žival. Perje na glavi je oblikovano tako, da kot nekakšen satelitski krožnik vsak zvok usmerja proti njenim ušesom. Ta žival sliši miš, ki se skriva pod snegom ali listjem, natančno zna ugotoviti, kje je plen, in celo preцени, kako velik je.

Oste Bakal

Štirideset let pobratena treh lovskih družin

V Sloveniji je zelo veliko lovskih družin, ki so se med seboj pobratile, nekatere tudi z lovskimi organizacijami iz tujine. Toda tri lovske družine (**LD Tolmin**, **LD Ljubinj** in **LD Radenci**) so med vsemi podobnimi svoje vrste prav gotovo posebna izjema, saj so se med seboj pobratile hkrati in s skupno usmerjeno zavezujočo obljubo v obliki svojevrstne posebnosti, ki je kot nekakšen *unikum* slovenske »trilateralne« v našem kulturnem prostoru lovskega udejstvovanja.

LD Tolmin in LD Ljubinj delujeta v svojem prostoru že 71 let na skrajnem zahodnem koncu alpskega dela Slovenije, LD Radenci pa – prav nasprotno od visokogorskih lovišč – deluje v ravninskem in hribovitem vinorodnem predelu panonskega predela na vzhodu gričevnate države. Torej so se povezale tri družine iz dveh skrajno različnih zemljepisnih in ekstremnih okoljsko pogojenih razmer: vzhod in zahod ter visokogorje in nižina.

Že na začetku moramo odkrito priznati in pošteno povedati, da naše pobratenje ni zasluga le lovcev samih, temveč je bil sam začetek v vsem svojem nastajanju odvisen tudi od nelovcev. To je bil čas šestdesetih let prejšnjega stoletja. Takrat, že več kot pred petdesetimi leti, je v tolminskih krajih kot dimnikar služboval radenski rojak **Rudi Farič**. Njegova želja

Foto: arhiv LD Ljubinj, LD Tolmin in LD Radenci

Prvi veliki skupni lov LD Ljubinj, LD Tolmin in LD Radenci – skupinsko fotografijo so posneli pred domačijo Roškar (Hujs) leta 1973 v Turjanski grabi pri Radencih.

in potreba po stikih s sorodniki iz rojstnega kraja ga je večkrat zanesla v domače »loge«, posebno ob dnevu mrtvih, ko je bil čas lovov v največjem razmahu. Obiskoval je grob svojih staršev na kapelskem pokopališču in se ob teh priložnostih srečeval tudi z domačimi lovci, saj je bil njegov brat **Joža Farič** v tistih časih starešina LD Radenci. Njun pogovor je zato vedno vključeval tudi vprašanja o loviščih na Tolminskem, saj je Jožo to kar precej zanimalo.

Ob Rudijevem pripovedovanju se je izluščilo še marsikaj drugega, tudi to, da tolminski lovci v svojih krajih skoraj ne poznajo fazana. Za Jožo kar smešno spoznanje, za

Rudija pa spodbuda, da je prosil brata, naj mu priskrbi nekaj fazanov, da jih bo lahko pokazal in podaril lovcev v Tolminu. Rudi je vedel, da se tolminski lovci radi zbirajo v domači kavarni sredi mesta, ne prav daleč od Rudijevega stanovanja v Tolminu, zato je ob svoji vrnitvi prinesel v gostinski lokal fazane. Med lovci je še v istem trenutku nastalo izredno navdušenje nad prinesenimi pticami, česar pred Rudijevimi očmi in ušesi sploh niso skrivali. Povedal jim je še, kar mu je brat Joža objubil že v Radencih, da, če želijo, lahko pridejo v Radence na lov na fazane.

In res. Kmalu je prišla prva

skupina tolminskih in ljubinjških lovcev v Radence na lov, kjer se je takoj izkazalo, da niso posebno večji v streljanju na plen, če le-ta ne miruje na drevesni veji ali vsaj ne teče v blagem drncu po tleh. Fazana zadeti v njegovem letu jim ni šlo od rok. Raje bi ga streljali, ko je bil na zemlji ali drevesu. Tako prvi skupni lovi v šestdesetih letih prejšnjega stoletja ob reki Ščavnici, v Dragotincih in drugod niso bili posebno uspešni glede plena, a Tolminci in Ljubinjci so bili kljub temu zelo zadovoljni z vsem, kar so doživeli in kar se je dogajalo na lovih, čeprav so uplenili bolj malo ali skoraj nič. Na love so prišli še večkrat tudi

kasneje. Zato so tudi vsi prišli na prvi tedaj večji skupni lov, ki je potekal na Turjanskem vrhu, Hrašenskem in Račkem vrhu. Na tem lovu je nastala tudi objavljena fotografija.

Po tem prvem velikem skupnem lovu so potem vsako leto začeli prirejati take love v Radencih v novembru, kar je ostala tradicija vse do današnjih dni. V LD Radenci vsako leto poleg lovov na malo divjad sprejmejo v radenske revirje tolminske in ljubinske love na lov na srnjake, oni pa radenske love na gorske love velikih trofejnih vrst divjadi.

V drugi polovici sedemdesetih let prejšnjega stoletja je nastala zamisel, iz nje pa se je porodila

želja, da bi skupna lovska udejstvovanja postala trajna in zavezujoča. Tako lepo in veselo je bilo vedno, ko so se srečevali, da so se odločili za pobratenje. Na spomladanskih skupščinah leta 1978 so sprejeli sklepe o pobratenju treh družin, v vsaki družini posebej. Za tem so še istega leta na skupnem zboru, ki je bil 25. novembra 1978 v Radencih, sprejeli skupno zavezujoče sklepe in ob tej priložnosti slovesno podpisali listino o pobratenju. Podpisali so jo vsi trije takrat glavni in vodilni v lovskih družinah. Že štirideset let je listina izobešena na steni v prostorih lovskega doma v Radencih.

Dušan Žižek

Nova preža LD Peca - Mežica

Člani LD Peca - Mežica smo se med Črno na Koroškem na dolino proti Peci z dovoljenjem lastnika zemljišča odločili postaviti prostostoječo prežo. Na tamkajšnjem kraju imata prehode srnjad in jelenjad in imamo velike

izgube zaradi povoza divjadi kljub opozorilnim oznakam *divjad na cesti*. Očistili smo grmovje, ki deli oba travnika, in na prežo pritrdili valilnico za ptice pevke. Preža bo lovcem LD Peca - Mežica pomagala pri pravilnem odstrelu in posledično zmanjšanju divjadi ob cesti in škodi na divjadi.

Stanko Grl

Foto: Stanko Grl

Bavarka Ajda ob vznožju preže

Utrinek iz LD Lukovica: »Za nadpovprečna rogovja po navadi poskrbi narava sama« (Blaž Krže). Srnjak, uplenjen junija 2017 (136,28 CIC točke).

Foto: Milica Kersnik

OKUSI NARAVE

Divjačinski lonec z zelenjavo in bananin kolač z borovnicami

Za štiri osebe potrebujemo:

Za zloženko:

1 kg divjačine (srnjad, gams, jelenjad)

– za kvašo:

- 2 žlički soli
- 3 nožve konice mletega koriandra
- 3 nožve konce mlete kumine
- nožvo konico muškata oreščka
- žličko strtega popra
- 2 dl rdečega vina

– **500 g zelenjave** (por, korenje, nadzemna kolerabica, košček gomolja zelene, čebula)

- 500 g olupljenega krompirja
- šopek peteršilja
- žličko kopra
- žličko zdrobljenega rožmarina
- 8 strokov česna
- 3 žlice masti z ocvirki
- 4 lovrove liste
- liter juhe
- 2 dl smetane za kuhanje

Koščke mesa zložimo v posodo, dodamo sestavine za kvašo in dobro premešamo ter postavimo v hladilnik, da se navzame okusa začimb in dišav. Medtem zrežemo zelenjavo, ki jo bomo dodali mesu. Skuhamo juho iz kosti, ki so ostale od mesa, ali iz jušne kocke. V lonec s pokrovom zložimo plast mesa, ki smo ga vzeli iz kvaše, plast zelenjave in krompirja. Lahko naredimo več plasti ☺. Po vrhu razporedimo mast z ocvirki in lovrove liste ter prelijemo z juho. Pokrijemo in v vnaprej ogreti pečici (180 °C) kuhamo eno uro. Nato dodamo kvašo in kuhamo še pol ure. Proti koncu dodamo smetano, ki jo po potrebi lahko zgostimo z žličko moke.

Za bananin kolač z borovnicami:

- dve banani
- 200 g borovnic
- 2 dl vode
- 2 dl sončničnega olja
- 2 dl sladkorja
- 4 dl moke
- zavitek pecilnega praška
- zavitek vanilijevega sladkorja
- 2 zvrhani žlici čokolade v prahu

V skledi s paličnim mešalnikom zmečkamo in premešamo banani, sladkor, olje, vodo in vaniljev sladkor. Posebej zmešamo moko in pecilni prašek ter dodamo čokolado. Vse skupaj z lopatico vmešamo v testo. Vlijemo na namaščen in pomokan (26 cm velik) pekač in pečemo 45 minut pri 180 °C. Kolač stresemo na krožnik in še vročega namažemo z borovnicami, ki smo jih predhodno pretlačili in sladkali po okusu.

O borovnicah: sveže jagode učinkujejo osvežujoče, njihov sok blažje vnetja sluznice in grla, suhe pa delujejo zoper drisko.

Ponudimo z veliko žlico ljubezni in spoštovanja do hrane in živali.

Žan in Eva

Matija Božič - Branko, častni član LD Tomišelj, je letos januarja zaključil svojo življenjsko pot. Od njega smo se člani lovske družine ob veliki udeležbi sorodnikov, prijateljev in članov drugih društev z lovskim pogrebom poslovili na ljubljanskih Žalah.

Rodil se je 5. januarja 1923 v Strahomeru, majhni vasi pod Krimom, kjer je preživel svojo mladost in kamor se je vedno rad vračal. V delavsko-kmečki družini se je izučil za kovača in si s težkim delom prikoval trden značaj. S svojimi naprednimi nazori se je leta 1941 vključil v organiziran odpor proti okupatorju. Njegova prepričanje in odločnost sta ga vodila na poti od borca do politkomisarja.

Ljubzen do narave ga je že v mladih letih ponesla v lovske vrste. V LD Tomišelj, katere član je bil od leta 1950, je takoj po vstopu prevzel funkcijo predsednika disciplinskega razsodišča. V mandatu 1954–1958 mu je bila zaupana funkcija starešine, nato pa namestnika starešine (1958–1962). Ves čas je s svojo razgledanostjo in izkušnjami aktivno sodeloval v več delovnih komisijah. Posebno se je zavzemal za sodelovanje med lovci in drugimi uporabniki prostora, zlasti domačini, s katerimi je navezal pristne prijateljske stike.

Za nesebično pomoč, poštenost in pravičnost je prejel več vojaških in državnih odlikovanj. Za njegova prizadevanja pri gospodarjenju z divjadjo, dobrih medsebojnih odnosov, napredek v lovstvu in kinologiji ter pri pravičnem lovu ga je Lovska zveza Slovenije odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom za lovske zasluge II. stopnje, Kinološka zveza Slovenije pa s srebrnim znakom za kinološke zasluge in zlatim znakom. Prejel je tudi več priznanj Konjarskega društva Krim, vse do njihovega diamantnega priznanja. Prav tako je prejel čebelarska odlikovanja in bil vrsto let viden funkcionar v čebelarski organizaciji. Častni član je bil v kar treh društvih: Konjarskem društvu Krim, Čebelarskem društvu Ig in LD Tomišelj. Med vsemi je bil močan povezovalni člen. Vezi je stkal

tudi z Gasilskim društvom Vrbljene - Strahomer in Zvezo borcev.

Imel je tudi velik posluš za delo z mladimi. Predvsem pa se mu moramo zahvaliti za izkazani trud, nesebično pomoč in da nas je znal razumeti in podpreti v dejanjih, ki so bila divjadi v korist in lovcem v ponos.

Matija, tvoj zgled pove, da je za pravega lovca potrebno veliko več kot le puška na rami in trojete na steni. Hvala ti za vse. S ponosom se te bomo spominjali, saj je malo takih lovcev, kot si bil ti.

LD Tomišelj - L. B.

18. decembra 2017 se je za vedno poslovil **Adolf Šušec - Dolfek**, kot smo ga klicali lovci LD Podgorje pri Slovenj Gradcu. Rodil se je 11. avgusta 1943 v

Podgorju, kjer je preživel svoja otroška leta in obiskoval osnovno šolo.

Po končani osnovni šoli se je izučil za trgovca in se zaposlil na Petrolu v Slovenj Gradcu, kjer je ostal vse do invalidske upokojitve. Kot pripravnik je v lovske vrste vstopil 27. aprila 1969, lovski izpit pa je opravil 20. maja 1970. Kljub svoji bolehnosti je bil zelo aktiven član in se je vedno udeleževal delovnih akcij in skupnih lovov. Bil je tudi uspešen kinolog, saj so mu bili v veliko veselje lovski psi.

V lovski družini so mu zaupali številne funkcije. Bil je kinološki referent od leta 1986 do 1997 in od leta 2005 do 2009, član disciplinske komisije od leta 1988 do 1992 in od 1996 do 2005, član nadzornega odbora od leta 1992 do 1996. Odlikovan je bil tudi z znakom za lovske zasluge in zlatim znakom Kinološke zveze Slovenije. Najbolj pa je bil ponosen na znak 40 let članstva v lovskih vrstah.

Dragi Dolfek, lovci LD Podgorje se ti iskreno zahvalujemo za vse, kar si dobrega storil za divjad in naravo, ohranili te bomo v najlepšem spominu.

LD Podgorje - B. K.

Narisal: Milan Somar

Dr. Dušan Grom (1920–2017) se je v LD Novo mesto včlanil 5. junija 1950 kot pripravnik. Redni član lovske družine je postal 25. decembra 1955. Po poklicu je bil

zdravnik.

Rad je zahajal v bukove gozdove Brezove rebr. Njegov oče, znan novomeški lovec, ki je oral ledino dolenskega lova, je imel nekoč v zakupu lovišče v Logu - Brezje, ki je sodilo v sklop Kluba deseterice lovcev. Lovce, ki so uživali v naravi in so znali sonaravno gospodariti z divjadjo. Na Novi gori, ki leži nad Podgoro pri Prečni, kjer se gozdni rob prevesi v reber, posuto z vinogradi, in se od tam odpre čudovit pogled na prečeno polje, po katerem od izvira v Lukni vizjuga kraška ponikalnica Temenica, naprej pa se pogled razlije proti dolini zelene Krke, si je sezidal zidanico, ki jo je obiskoval do zadnjega. V svoji poklicni karieri zdravnika otolaringologa se je uspešno izkazal kot profesor na medicinski fakulteti in kot strokovnjak, ki je z medicinskimi dosežki uspel zdraviti sluh pacientov.

Dr. Grom je bil član Upravnega odbora takratne Lovske podzveze Novo mesto, leta 1953 pa tudi soustanovitelj Zveze lovskih druščin Novo mesto, ki se je združila iz podzvez Novo mesto in Trebnje. Z novonastalo zvezo je aktivno sodeloval, skoraj desetletje je bil tudi predavatelj prve pomoči za lovce pripravnike. Rad je hodil na skupne love in obiskoval lovsko kočjo pod Srebotnikom. V strma pobočja se je najraje zagrizel s svojim lovskim psom kot gonjač. Vedno je imel pri sebi kirurški komplet za prvo pomoč, saj je bil vselej pripravljen priskočiti na pomoč. To je storil tudi tistega usodnega dne na svečnico, ko je na skupnem lovu medved napadel in usmrtil enega lovca, drugega pa težko ranil. Lovci LD Novo mesto smo se radi družili z njim, saj je bil vsem lovskim tovarišem kot oče.

Spominjamo se njegove ghandijevske misli, naj lovec živi, kot da je jutri njegov zadnji dan, uči pa naj se, kot da bo živel večno. Lovskega tovariša

Dušana in njegovih življenjskih naukov ne bomo pozabili, tudi sedaj ne, ko nas opazuje iz večnih lovišč.

LD Novo mesto - B. A.

Odšel je lovec in kinolog, vodnik krvosledcev, **Slavko Legan** iz Dolenjega Ajdovca. Rodil se je 6. avgusta 1958, umrl pa 26. decembra 2016. Tiho in nepriča-

kovano nas je zapustil eden največjih lovskih kinologov na Dolenjskem, ki je 21. marca 1982 postal član LD Plešivica. Množica ljudi, med njimi številni lovci, ga je v Selih pri Ajdovcu pospremila na njegovi zadnji poti. Spomini nanj pa ostajajo, za njim žaluje lovski svet, pogrešajo ga lovski tovariši in njegova družina.

Slavko, ki je 16. marca 1996 postal tudi lovski čuvaj in opravil lovsko-čuvajsko službo vse do svoje smrti, je bil s srcem predan lovu, prav tako je bil tudi vrhunski kinolog. Bil je nepogrešljiv koordinator za vodnike krvosledcev na območju jugovzhodne Slovenije. S svojimi krvosledci je izsledil in našel marsikatero obstreljeno divjad. Vedno pa je bil skromen in ponosen, zlasti na svojo družino in lovske tovariše. Rad je zahajal v Boršt, kjer je imel svoj vinograd. V njem je našel svoj mir in spokoj, gozd pa mu je pomenil drugi dom. Med lovci je bil priljubljen zaradi svoje načelnosti in lovskega poštenja. V LD Plešivica Žužemberk je opravljal dela in naloge gospodarja (1999–2003), revirnega vodje (2007–2012) in oskrbnika lovske kočje na Plešivici (2003–2012). Bil je član Lovsko-kinološkega društva Novo mesto, dolgoletni član njene upravnega odbora in koordinator vodnikov krvosledcev. Za lovske zasluge ga je odlikovala Lovska zveza Slovenije. Leta 1991 je prejel znak za lovske zasluge, leta 1994 red za lovske zasluge III. stopnje, leta 2000 pa red za lovske zasluge II. stopnje.

Slavko, ohranili te bomo v trajnem spominu.

ZLD Novo mesto, LKD Novo mesto, LD Plešivica Žužemberk - B. A.

Iz lovskih vrst so za vedno odšli tudi:

- Anton Brodnjak, LD Malečnik - Košaki,** * 9. 1. 1926, † 12. 3. 2018.
- Jožef Bregar, LD Škocjan,** * 25. 1. 1938, † 26. 3. 2018.
- Stanislav Rukše, LD Mala gora,** * 3. 8. 1929, † 28. 8. 2017.
- Ivan Progar, LD Mala gora** * 2. 10. 1931, † 13. 9. 2017.
- Martin Vegel, LD Sela pri Kamniku,** * 4. 12. 1948, † 25. 2. 2018.
- Nedeljko Mikuletič, LD Bukovca,** * 8. 8. 1930, † 21. 2. 2018.
- Vojko Mrakič, LD Bovec,** * 20. 6. 1950, † 29. 3. 2018.
- Anton Brdnik, LD Cigonca,** * 6. 9. 1955, † 13. 1. 2018.
- Aljop Mlakar, LD Škofja Loka,** * 6. 3. 1940, † 13. 4. 2018.
- Francišek Kastelic, LD Krka,** * 22. 2. 1932, † 7. 3. 2018.

- Aljizij Duler, LD Slovenj Gradec,** * 15. 6. 1930, † 7. 4. 2018.
- Ivan Fink, LD Suha krajina,** * 28. 2. 1931, † 16. 3. 2018.
- Ignac Orel, LD Suha krajina,** * 18. 4. 1931, † 30. 3. 2018.
- Maksencij Topler, LD Zeleni vrh, Vuzenica,** * 14. 10. 1935, † 6. 4. 2018.
- Ivan Ujčič, LD Bukovca,** * 20. 12. 1932, † 15. 4. 2018.
- Brane Musar, LD Laze,** * 10. 8. 1943, † 8. 4. 2018.
- Bogdan Kralj, LD Dobrova,** * 16. 8. 1939, † 21. 12. 2017.
- Franc Golob, LD Sela pri Kamniku,** * 30. 10. 1934, † 16. 4. 2018.
- Anton Vovko, LD Otočec,** * 27. 10. 1936, † 13. 4. 2018.
- Jožef Čeladin, LD Senožče,** * 16. 8. 1928, † 1. 5. 2018.

Umrli časten spomin!

Vsestranska uporabnostna preizkušnja ptičarjev - CACIT 2017

Le trije vodniki so prijavi- li svoje pse na to najzahtevnejšo preizkušnjo ptičarjev, ki jo **Društvo ljubiteljev ptičarjev (DLP)** že tradicionalno prireja vsako leto. Tokrat smo bili gostje lovcev **LD Ptuj** v njihovem lovišču, za kar se domačinom in še posebno starešini **Stanku Tomaniču** najlepše zahvaljujemo. Prireditev je potekala 20. in 21. oktobra 2017.

Vsestranska uporabnostna preizkušnja (VUP) ptičarjev je pravzaprav mojstrski izpit lovca - vodnika in njegovega psa. Za to najzahtevnejšo ptičarsko preizkušnjo psa usposobimo in izšolamo z namenom njegove kasnejše vsestranske lovske uporabnosti in ne morda zgolj zaradi tekmovanja. Če želimo to res doseči, moramo biti tudi sami že izkušeni vodniki in večji lovci. Slednje lovci - vodniki ugotovijo že takoj ali zelo kmalu po začetku preizkušnje.

Pokojni **Oskar Sare** je v eni od svojih lovsko-kinoloških knjig zapisal: »Pri ocenjevanju dela drugih psov uporabljaj veščine in znanja, ki sem si jih pridobil pri vodenju svojih psov...« Zato mi je nerazumljivo, da so naši lovski predstavniki, strokovnjaki v Kinološki zvezi Slovenije (KZS), privolili v nerazumljiv pogoj, da mora prihodnji sodnik voditi na tako imenovani državni preizkušnji le enega psa!? Zame je to popolno omalovaževanje vse strokovnosti! In takšni sodniki dobijo nato v roke odlično orodje (orožje) za najrazličnejše potvorbe in nečednosti, ki jih je

Foto: Marijan Likar

Vsestranska uporabnostna preizkušnja ptičarjev je potekala v lovišču **LD Ptuj**. Udeležili so se je trije psi in njihovi vodniki (od leve): **Sundevanas Amadeus, Aron Zorkova Capka** in **Pati Murskočrnska**.

znanih že cela vrsta ... A pustimo to in upajmo, da bo morda kdaj bolje, saj pravijo, da »upanje umira zadnje«.

Prvi dan smo pse preizkusili v vseh disciplinah *gozdnega dela*. Psi so pokazali solidno ubogljivost v gozdu, uspešni so bili pri delu po strelu na vlečkah lisice in zajca ter pri prinašanju lisice čez zapreko. Pes **Aron Zorkova Capka** je imel nekaj težav pri delu na krvni sledi. Ko mi je vodnik **Aleksander Koser** povedal, da sta še pred 14 dnevi iskala obstreljeno srno, sem vedel, da je vzrok za nezainteresiranost psa za iskanje po tej »umetni« krvni sledi prav v tem. Ko psa učimo dela po umetni krvni sledi, moramo vsaj za dva meseca prekiniti iskanje ranjene divjadi. Dobra je metoda šolanja z uporabo »pogojnega refleksa«, torej poškodba tal (parkelj), dah po krvi in drobni koščki hrane, ki naj jih lačen pes pobira in se ob tem uči in nauči vedno priti do konca sledi. V končnem delu priprave/učenja psa pa naj hrana izostane in nagrada sledi šele na koncu sledi. Druga psa - nemški

kratkodlaki ptičar **Sundevanas Amadeus** vodnika **Uroša Trohe** in nemška žimavka **Pati Murskočrnska** vodnika **Štefana Hohegerja** - sta bila pri delu po krvni sledi uspešna. Nemška žimavka je bila je sploh odlična, saj se je po začetni vodnikovi živčnosti psica sama popravila, zanesljivo prišla do konca sledi in položeno mrtvo srnjad tudi izdatno oblajala. Slednje je prikazano v filmu *Lovski psi ptičarji*.

Naslednji dan smo oba psa preizkusili še pri *delu v vodi in delu na polju*. V izredno zahtevni vodi sta bila zelo uspešna, nemški kratkodlaki ptičar **Sundevanas Amadeus** je verjetno zaradi svoje zrelosti (starost pet let) celo prednjačil. Nazadnje je bilo na vrsti poljsko delo, pri katerem se je še kako na mestu dokazala zapisana trditev pokojnega lovskega kinološkega strokovnjaka **Bogdana Sežuna**. Zapisal je namreč: »Psa nisem izšolal takrat, ko ve aporirati, pač pa šele takrat, ko obvlada vajo dol - down, saj ga imam šele takrat v rokah.« Odlično zasnovani nemški kratkodlaki ptičar

Sundevanas Amadeus teh večšin ni obvladal, zato je imel vodnik z njim kar nekaj težav - tudi po odleteli divjadi. Povsem drugo sliko sta prikazala mlada (še ne dve leti stara) nemška žimavka **Pati Murskočrnska** in njen vodnik **Hoheger**. Psica je pokazala odlično sistematično iskanje, le na vodnikov migljaj je ostala mirna ob vzletu fazana in ostala mirno tudi pri strelu na fazana. Na ukaz ga je tudi pravilno poiskala in prinesla.

Po sestanku sodniškega zbora, pregledu in seštetju ocen smo razglasili rezultate. Nemška žimavka **Pati Murskočrnska**, vodnika **Hohegerja** iz Murskih Črncev, je dosegla odličnih 333 točk in I. nagradni razred. **Hoheger** je z njo osvojil zmagovalni pokal in pokal za najboljšo poljsko delo. Nemški kratkodlaki ptičar **Sundevanas Amadeus**, vodnika **Trohe**, pa je pokazal najboljšo vodno delo. Obema vodnikoma še enkrat iskrene čestitke.

Ob koncu se je predsednik **DLP Vilko Turk** zahvalil vsem prisotnim, še posebno domačinom, ki so za preizkušnjo omogočili uporabo njihovega lovišča. Posebno zahvalo je treba izreči pomočnikom na terenih ter posebej **Antonju Jurgecu** in celotni njegovi ekipi. Hvala za pomoč tudi tistim vsem neimenovanim, ki so kakorkoli pripomogli, da smo lahko uspešno izpeljali zahtevno preizkušnjo. Delo psov na preizkušnji so ocenjevali kinološki sodniki **Rudi Rakuša**, vodja sodniškega zbora, **Ivan Traven**, **Franc Turnšek**, **Saša Volarič** in podpisani. Delegat KZS je bil **Jože Štebih**, strokovni vodja preizkušnje pa **Sašo Ferencič**. Zaključek smo pripravili v gostišču, kjer so nam postregli z odličnim zeljem, pečenko in klobaso.

Vojko Pirher

Vzrejni pregled ptičarjev 2017

Vzrejni pregled ptičarjev je bil 18. novembra 2017 pri lovskem domu v Sobotincih. »Stroka Kinološke zveze Slovenije (KZS)« je rejcem naložila spet nekaj dodatnih stroškov, tako da bo nedvomno vzreja res pravih lovsko in pri lovu uporabnih ter uporabljanih psov vse manjša. Morda je v Sloveniji kmalu sploh ne bo več! In kje so vzroki za to?

Glavna težava je izginjanje male divjadi iz naših nižinskih lovišč. Naravno smo oropali zanjo nujno potrebne zarasti (kritja in

naravne hrane), značilnih stanišč, primernih za življenje male divjadi. Obstajajo pa preizkušeni in dokazani primeri dobre prakse iz držav v sosedstvu, kjer že dolga leta vedo, kako je treba reševati take zadeve! Recept je preprost: ob vodotokih in povsod, kjer je to mogoče, je treba zasajati remize, primerne za malo divjad, krmiti jo je treba od konca oktobra do konca maja naslednje leto, in sicer ne le s koruzo, pač pa tudi s čim bolj kakovostno beljakovinsko sestavo krmil, kar poveča nesnost pri poljskih kurah. Tretji najpomembnejši ukrep pa mora biti neprestan in učinkovit nadzor številčnosti naravnih plenilcev male divjadi, ki

Foto: Darija Pirec

Šele ko bo male divjadi več, bo lahko med lovci spet več vodnikov psov ptičarjev in tudi vzreja teh pasem se bo spet povečala.

se je zaradi ekoloških sprememb v kmetijski krajini povečal njim v prid, zato se soočamo z nenormalno številčnostjo lisic, kun in vran, pa tudi klateških mačk in psov je vse več.

Tudi lov male divjadi mora biti v vsakem primeru prilagojen dejanski številčnosti male divjadi v lovišču, ki jo po dokazanih metodah lahko ugotovimo tudi s štetjem. Poljskega zajca na primer ne bi smeli loviti tam, kjer število preštetih zajcev na 100 ha ne presega števila 30. Po drugi strani pa smo lovci naveličani za lase privlečene »stroke« in »raziskav«, ki nam pobirajo še zadnji denar, ki naj bi bil namenjen osnovnim navedenim opravilom v lovišču. Naj ponovim: nujno bi bilo treba ustrezno urediti pridobivanje in urejanje pravih površin zarasti in poskrbeti za krmljenje male

divjadi v zadostnih količinah ter na pravih mestih. In kot tretje: intenzivno zmanjševati številčnost plenilcev male divjadi – na vse dovoljene načine. Šele ko bo male divjadi več, bo med lovci spet več vodnikov psov ptičarjev in tudi vzreja teh pasem se bo spet povečala.

In s čim nam pri vzreji lovsko uporabnih psov »pomaga« naša kinološka stroka? Prepovedali so opravljati slikanje kolkov psov v tujini. Konkretno: na veterinarski fakulteti v Zagrebu so za 50 do 60 evrov slikali psa (brez narkoze) in izdali evropsko verificirano spričevalo. Zdaj moramo kolke obvezno slikati v določenih ambulantah v Sloveniji, ki jih izbere naša Veterinarska zbornica, kjer je treba za enak poseg plačati 120 evrov ali več. Po novem pa je nujno treba ugotavljati tudi profil

DNK. Psu/psici je treba odvzeti kri, s seboj moramo prinesiti obrazec za profil DNK, ki ga najdemo na spletni strani KZS (med dokumenti). Veterinar obrazec izpolni in ga skupaj z odvzeto krvjo pošlje v laboratorij, od koder dobimo izvid po pošti.

V Nemčiji, Avstriji in še kje nimajo vzrejnih pregledov, imajo pa izkušene in dobro preverjene kinološke sodnike - lovce, ki vedo, kaj so lovske zasnove psa ter kaj sta priložnost in večje vodenje. Predvsem pa vedo, kaj pomeni trden, uravnotežen značaj psa, ki je pri vsestranski lovski uporabi najpomembnejši! Avstrijci so pri nemških ostrodolkih ptičarjih - žimavcih že pred leti uvedli preizkušnjo trdnosti značaja, kar preizkušajo pri več načinih lova (krožni lov, v pogonu in pri psu, odloženem pri pogonu). Pes, ki pri

omenjenih vrstah lova ni umirjen, ki cvili in laja, ne more prejeti primernih sodniških ocen za trdnost značaja in ga ne pripustijo k vzreji!

Pa se vrnimo k vzrejnemu pregledu ptičarjev 2017. Udeležilo se ga je primerno število psov, večina privedenih pa je bila v rokah ljubiteljev in ne lovcev. Moja ocena je, da je vse preveč telesno odličnih psov, ki pa to žal niso. Sam se že dalj časa sprašujem, kam to vodi. K boljši kakovosti lovskih psov in večjemu številu vzreje gotovo ne, sicer pa bralcem zapisanega prepuščam, naj presodijo sami. Gostiteljem in vsem zadolženim za zadeve protokola se za njihov trud najlepše zahvaljujem.

Vojko Pirher,
kinološki sodnik

Troboj LKD v delu goničev je bil nazadnje le dvoboj

Tradicionalni troboj v delu psov goničev treh lovskih kinoloških društev (LKD Maribor, LKD Koroške in LKD Celje) je lani, 11. novembra, organiziralo LKD Celje v lovišču svoje članice LD Jurklošter. Ob odprtju tekmovanja in ugotovitvi, da koroški kinologi niso prišli, so se v dvoboju pomerili le goniči domačega LKD Celje in LKD Maribor.

V uvodu je zbrane pozdravil predsednik LKD Celje **Janez Šumak**, nato pa še predsednik LD Jurklošter **Miroslav Lavrič**. Slednji je opisal lepo lovišče lovske družine, ki poleg velike parkljaste divjadi premore kar veliko število poljskega zajca. Člani LD Jurklošter radi povabijo v goste tudi lovce in kinologe iz drugih krajev, saj se zavedajo pomembnosti šolanin in uporabnih psov.

Delo goničev sta ocenjevala kinološka sodnika **Jože Napret** in **Darko Grošelj**, ki je bil tudi vodja sodniškega zbora. Posebej je povedal, da bodo pse, ki bodo opravili preizkušnjo iskanja in gonje, v zaključku tekme preizkusili še na vlečki poljskega zajca. Nato sta sledila predstavitev tekmovalcev in žrebanje. Preizkus strelomirnosti sta kinološka sodnika ocenila v bližnji okolici lovskega doma. Med tekmovalci ni manjkalo tekmovalnega naboja in vzdušja, saj je bilo tudi vreme za sledenje divjadi ugodno; brez padavin. Četudi je v lovišču dovolj

Skupinska fotografija z dvoboja goničev LKD Celje in LKD Maribor, ki je potekal 11. novembra 2017 v lovišču LD Jurklošter.

divjadi, mora imeti pes kanček sreče, da poišče toplo sled zajca ali lisice ter jo zahtevani čas tudi glasno goni po sledi.

Po prihodu skupin s terena in opravljeni vlečki zajca je bil družabni del s pripovedovanjem dogodkov in pogostitvijo. V predpisanem času samo enemu tekmovalnemu paru ni uspelo izslediti in glasno pognati divjadi. Kinološka sodnika sta seštela rezultate in objavila rezultate. Pokal za osvojeno prvo mesto – ekipno je pripadel

LKD Celje, ki je osvojila tudi prehodni pokal, drugo mesto pa LKD Maribor.

V posamični konkurenci parov so pokale za prva tri mesta osvojili:

1. **Zvone Vresk** (LKD Celje) in posavska gonička **Lila**: 192 t., I. n. r.
2. **Klemen Šimenc** (LKD Celje) in srbska tribarvna gonička **Dona**: 133 t., II. n. r.
3. **Janez Šumak** (LKD Celje)

in resasta Istrska gonička **Bela**: 152 t., III. n. r.

V prijetni družbi kinologov smo se zadržali do poznega popoldneva. V imenu LKD Celje se zahvaljujemo predsedniku LD Jurklošter, Lavriču, ki je kot vodja prireditve s svojo ekipo članov poskrbel za dobro organizacijo in brežhibno izvedbo lovsko-kinološkega dogodka na Savinjsko-Kozjanskem.

Janez Šumak,
LKD Celje

Zasavčani zagnani pri šolanju lovskih psov

Vadbeni poligon LD Šentlambert že peto leto zapored gosti tečaj poslušnosti lovskih psov (VP1 in VP2), ki ga organizira Lovsko-kinološko društvo (LKD) Zasavje. Tečaj, ki ga bodo v sredini junija sklenili s preverjanjem znanja, se je začel 9. marca, vodi pa ga inštruktor Franci Ocepek, ki opravlja tudi funkcijo predsednika Strokovnega sveta LKD Zasavje. Šolanja se udeležuje enajst lovskih psov z vodniki in vodnicami; prihajajo iz LD Dobovec, LD Hrastnik, LD Kresnice, LD Mlinše, LD Moravče, LD Pugled, LD Šentlambert, LD Šmartno pri Litiji in LD Trbovlje. Pasemska sestava je precej raznolika: zastopani so angleški špringer španjel, hanovrski barvar, istrski kratkodlaki gonilni, kratkodlaki vajmaranec, madžarska kratkodlaka vižla, nemški kratkodlaki ptičar, nemški terier, nemški žimovec, resasti istrijanec, resasti jazbečar in bavarski barvar.

Usposabljanje zajema 75 ur dela na poligonu, ki je podlaga za individualni trening psa. »Brez treninga doma pes ne more usvojiti vaj, ki se jih uči na poligonu z drugimi psi. Prav tako je treba vodnika pripraviti za pravilno izvajanje povelj pri šolanju psa,« je povedal inštruktor Ocepek. Takšen tečaj je potreben, saj je le na njem mogoče pridobiti ustrezno znanje, ki je potrebno za socializacijo psa, da je primeren za urbano okolje in lovišče. Tako psa pripravimo, da čim bolje preživi svoje življenje.

Tečaj se je začel, ko je poligon še pokrivala snežna odeja. Kljub temu so se vodniki z inštruktorjem na čelu odločili, da ne bodo več čakali na ugodnejše razmere, ker bi to pomenilo izgubo časa, obenem pa bi prekinilo kontinuiteto vodnikov in psov, ki so se pred začetkom tečaja udeležili t. i. male šole za lovske pse.

Šolanje za poslušnost obsega vaje poleg (na povodcu in brez njega), stoj, sedi – odpoklic in prostor ter urjenje prinašanja in vaje dol ali down. Vodniki, ki jih je zanimala izdelava umetne krvne sledi in vlečke, so imeli možnost opazovati izdelavo, na ribniku LD Moravče pa so se lahko preizkusili v vodnem delu, medtem ko so psi jamarji svoje večšine pilili v umetnem rovu LD Zagorje ob Savi v Kotredežu.

Inštruktor je zadovoljen s skupino, saj vodniki upoštevajo navodila. »Zavedajo se, da je tečaj priprava psa na njegovo lovsko kariero,« je prepričan. Med udeleženci je tudi nekaj vodnikov začetnikov. »Veseli me, da se mladi lovci odločajo za nakup psa. To prispeva k zaježitvi dolgoletnega trenda upadanja deleža lovcev s psi. Drži, da imajo mladi vodniki natrpan urnik zaradi različnih obveznosti, od službenih, družinskih od drugih, vendar si uspejo vzeti zadosti časa za šolanje svojega psa,« je dodal Ocepek. Prepričan je, da imajo psi v lovski družini veliko vlogo pri pravičnem lovu: »Omogočajo hitrejše iskanje obstreljene divjadi. S tem ranjenim živalim skrajšajo muke, obenem pa pomagajo k boljšemu komercialnemu izplenu pri prodaji divjačine.«

Boštjan Grošelj

Tečaj poslušnosti lovskih psov (VP1 in VP2), ki ga organizira LKD Zasavje, se je začel 9. marca, v sredini junija pa ga bodo sklenili s preverjanjem znanja. Vodi ga inštruktor Franci Ocepek, ki opravlja tudi funkcijo predsednika Strokovnega sveta LKD Zasavje.

Vse foto: Boštjan Grošelj

Kasim Veladžič (LD Mlinše) s kratkodlakim vajmarancem Valom:

»Tečaja poslušnosti sem se udeležil, da čim več naredim za psa, da bo uporaben pri lovu. Želim pridobiti čim več znanja zase in za psa, da bo čim bolj socializiran v družbi z drugimi psi. S potekom tečaja sem zelo zadovoljen, oba s psom sva se veliko naučila. Prvič sem na takšnem šolanju. Priporočam ga vsem lastnikom lovskih psov.«

Nejc Senčar (LD Hrastnik) z resastim istrijancem Bliskom Nebeškim:

»S tečajem želim doseči čim večjo socializiranost svojega psa. Rad bi imel zvestega lovskega prijatelja, ki se bo znal normalno obnašati in ne bo napadalen. Všeč mi je, da napredujemo počasi in se ima pes čas naučiti potrebne veščine. Lovski pes je pomemben, ker menim, da bo čedalje težje loviti, če se mladi ne bomo zanimali za kinologijo.«

Roman Kos (LD Trbovlje) z nemškim kratkodlakim ptičarjem Harijem:

»To je moj peti pes, s katerim se udeležujem tečaja poslušnosti. Takšen tečaj je potreben, saj se le na njem lahko pridobi ustrezno znanje, ki omogoča, da se pes priuči družabnosti ter postane uporaben v lovišču in urbanem okolju. Na vsakem tečaju se naučim česa novega. Dobim dobro izhodišče za nadaljnje šolanje psa. Letos sem zelo zadovoljen. Z družino se dobro ujamemo, inštruktor zelo strokovno podaja znanje, pes napreduje.«

Monika Ocepek (LD Šentlambert) s hanovrsko barvarko Luno:

»Že tretje leto zapored se udeležujem tega tečaja, da obnavljam pridobljeno znanje. Tokrat šolam svojo drugo psičko. Tečaj mi pomaga tudi pri usposabljanju za inštruktorico lovskih psov, saj grem po stopinjah svojega očeta (Francija Ocepka, op. p.), ki mi je že v otroštvu vcepil veselje do kinologije. Ko se bo Luna naučila poslušnosti, jo bom peljala na preizkus za psa krvosledca.«

Miran Kovič (LD Kresnice) z nemško terierko Dono Martinovo:

»Tečaj bo prispeval k temu, da bo psička postala ubogljiva in se bo navadila na druge pse. Inštruktor strokovno vodi šolanje. Na tečaju poslušnosti sem bil že lani; obiskoval sem ga do konca, čeprav mi je vmes nesrečno poginila prejšnja psička. Redno obiskovanje lanskega tečaja mi je pomagalo, da lažje sledim letošnjemu treningu. Psičko bi rad uporabljal predvsem pri lovu na race.«

Avtonomija lovske kinologije

Dogajanja v Slovenski kinologiji so pestra. Zadnje čase celo do take mere, da se lahko vprašamo, ali ne bo **Kinološka zveza Slovenije** (KZS) zato celo propadla. Vrstijo se nepravilnosti, zadolževanje v višini nekaj sto evrskih tisočakov, napovedujejo se tožbe oškodovanih društev in sodnikov, ki so jim nezakonito odvzeli sodniške licence, sodišče zahteva uskladitev osnovnih aktov, brez katerih KZS ne more in ne sme voditi zakonitih disciplinskih postopkov, v medijih smo priča obračunavanjem kinoloških funkcionarjev, društvom prepovedujejo izvajanje njihovih prireditev, pa še marsikatera druga nečednost se dogaja.

Lovci smo v to dogajanja vpleteni zaradi dejstva, da **Mednarodna kinološka zveza** (Fédération Cynologique Internationale – FCI) dovoljuje v državi le eno nacionalno kinološko organizacijo, ki pa jo lovci potrebujemo zaradi rodovnikov in z vzrejo povezanimi dejavnostmi. Organizacijsko smo lovci v to »pestro« dogajanje vpeti preko naših lovskih kinoloških društev (LKD-jev), ki pa jim je KZS članstvo podražila z 200 na 350 evrov, ne da bi lovci za to dobili od nje kaj več. Nasprotno, na ravni **Lovske zveze Slovenije** (LZS) se vsako leto porabi okrog 20.000 evrov za plačilo stroškov komisij in društev, ki so članice KZS! Ne za delovanje LKD-jev, da ne bo pomote (!), le-ti ne dobijo ničesar in se financirajo iz posebnih prispevkov lovcev v lovskih družinah!

Ob vseh takih nečednostih je skrajni čas, da se vprašamo, kaj lovci od kinologije sploh potrebujemo in pričakujemo?! Kot vodnik lovskih psov v svojem dolgoletnem lovskem stažu se zavedam, da **pri lovu potrebujemo lovske preizkušene in uporabne pasme, s katerim bova lovske pravilno lovila divjad – in nič drugega!** Edini podzakonski akt, ki to zapoveduje, je **Pravilnik o uporabi lovskih psov v loviščih**. Pravilnik nikakor ni odličen, je pa še vedno uporaben in bi bilo mogoče potrebnih le nekaj popravkov, usmerjenih zgolj v delo psov (brez pogojevanja in razlik po pasemskih skupinah). Predloge za take popravke pripravimo lovci sami, posredno prek LZS. Komisija za lovske kinologije (KLK) pri LZS se s tem ukvarja že vsaj dva mandata. O tej komisiji je treba

Foto: Michael Migos

»Potrudimo se raje pogovarjati o poteh, ki naj nas pripeljejo do cilja. Pa ne tam nekje po vrhovih in pod vplivom KZS, temveč pri psu, njegovem vodniku in lovskem tovarišu, s katerim skupaj lovita, in v okviru lovske organizacije!« (Fotografija je simbolična.)

zapisati, da jo sestavljajo sicer naši lovske tovariši, a predvsem kinološki sodniki, ki so kot taki navadno pod težo pritiskov in dogajanj v organih KZS. V letošnjem načrtu dela te komisije navajajo tudi prizadevanja za avtonomijo (samostojno delovanje) lovske kinologije in predstavitev svojega predloga omenjenega pravilnika. Določeni predlogi in razprave so lovcem, ki se za to zanimajo, že znani. Žal sem prepričan, da gredo stvari v napačno smer. Namesto priprave jasnega in nezapletenega pravilnika smo vsa ta leta priče usmerjanju nepotrebne in zelo obremenjujočega besedila v kvantiteto (dolžino) namesto kvaliteto (kakovost) tega akta.

Najbolj škodljivo pa je potiskanje lovske kinologije pod vpliv in dobiček KZS! Že samo preimenovalje **Pravilnika o uporabi lovskih psov v loviščih v Pravilnik o lovske kinologiji napoveduje**, da so člani KLK pri LZS zadevo razširili še navzven – zunaj potreb lovca - vodnika – v interes KZS in njenih teles. **Lovci vodniki tega ne potrebujemo in ne želimo!** Zakaj zahtevati, da mora biti lovske pes telesno ocenjen in biti vpisan v Slovensko rodovno knjigo? Edini odgovor je: zaradi denarja, ki ga bo za to moral plačati lovec - vodnik! Lovski pes, kupljen recimo v Avstriji, ki ga ne bom uporabljal kot plemenjaka ali plemenko, ima rodovnik, ki ga je priznala organizacija FCI! Ali naši »strokovnjaki«, podrejeni tej organizaciji, tem rodovnikom morda ne verjamejo, da gre za psa lovske pasme? Ali bo ta pes lajal v napačnem jeziku v lovišču in ne bo ubogal ukazov v slovenščini, če ne bo nostrificiran* z vpisom

v Slovensko rodovno knjigo, kar KZS zahteva zgolj zaradi vzreje psov? Ker lastnik tega psa ne bo uporabljal za pleme (pač pa le za lov), zakaj je potem potrebna telesna ocena? Odgovor je enak prejšnjemu: zaradi denarja, ki bo prišel iz žepa lovca, ki ga bo moral odšteti za to oceno, četudi je prav nič ne potrebuje. Mogoče pa kdo meni, da bo pes brez take ocene šepal in ne bo znal lajati? No, le brez skrbi, za to imamo lovske preizkušnje, ki jih pes seveda mora opraviti. Kako jih bo opravil, pa nikakor ni odvisno od zahtevanih omenjenih in nepotrebno plačanih blagoslovov, temveč od truda vodnika in samega psa!

Zakaj v pravilnik pisati besede »pod okriljem KZS« in »akti KZS«?! Kako lahko KLK kot telo povsem lovske organizacije v načrtu dela napiše, »da želi avtonomijo lovske kinologije«, obenem pa nas želi tudi sama zrniti s podzakonskim aktom pod diktat druge organizacije – KZS?! KLK v predlogu postavlja tudi samo sebe na čelo lovske kinologije. Ali ne bi bilo bolj »higienično«, da bi lovske kinološke hierarhije določili v drugem aktu, ki bi ga sprejeli lovci v okviru LZS, ne pa da se ustoliči kar v podzakonskem aktu?! Nekdo bo verjetno oporekal, da zanemarjam vzrejo lovskih psov. Prav nič. Pravim pa: danes, ko so lovske psi tudi v športnih rokah, preprosto ni mogoče prek lovske organizacije nadzirati vzreje. Za to bi morali biti, po dobrih vzorih tujine, pristojni pasemski klubi/organizacije, s katerimi bi lovci sodelovali. To pa ni predmet **Pravilnika o uporabi lovskih psov v lovišču!** To se bo treba dogovoriti v naslednjih korakih,

če je to ob vseh razprtijah sploh mogoče.

Lovci imamo svojo temeljno kinološko celico, **lovske kinološko društvo – LKD**. Od tu in še prej od samih lovcev ter lovcev - vodnikov lovskih psov in njihovih lovskih interesov pa mora izhajati prihodnost lovske kinologije! Zelena avtonomija slovenske lovske kinologije ni samo omenjeni pravilnik. Je pa gotovo pomemben temelj in napačno spisan bi bil zelo nevaren! Zato nikar mrcvariti obstoječega, ne tako slabega pravilnika! Potrudimo se raje pogovarjati o poteh, ki naj nas pripeljejo do cilja. Pa ne tam nekje po vrhovih in pod vplivom KZS, temveč pri psu, njegovem vodniku in lovskem tovarišu, s katerim skupaj lovita, in v okviru lovske organizacije! S tistimi, ki želijo s svojim časom, zanesenjaštvom in iz svojega žepa prispevati za lovskega psa, ne pa za škodljive interese in razprtije, še najmanj pa za »avtogol«, ki bi si ga zabili s pravilnikom, kakršen se trenutno poraja!

*Nostrifikacija – Rodovnike psov, ki so kupljeni v tujini (izvojni – eksportni rodovnik), morajo lastniki nostrificirati (vpisati v slovensko rodovno knjigo – SLR) na KZS najkasneje ob prvem sodelovanju na katerikoli kinološki prireditvi. Nostrifikacija je potrditev veljavnosti tujega rodovnika in se ga vpiše na originalni rodovnik. Vpis v slovensko rodovno knjigo KZS mora biti overjen s podpisom vodje rodovne knjige in žigom KZS. Ob nostrifikaciji KZS vse podatke iz originalnega rodovnika prepíše v SLR. Vir: <http://www.kinoloska.si/faq/osnove-vzreje/>.

Marijan Likar,
vodnik lovskih psov

Foto: Jemnej Lukončič

Beagle

Predvidena legla lovskih psov

Brak-jazbečar (SLRBj):

O: 5/I, m: 5/II, 27. 5. 2018,
David Gazvoda,
Pečke 4, 2321 Makole.
O: 5/I, m: 4/I, 9. 6. 2018,
David Gazvoda,
Pečke 4, 2321 Makole.

Beagle (SLRBig):

O: 4/I, m: 5/I, 24. 4. 2018,
Martin Keblič,
Male Dole 47, 3212 Vojnik.
O: 4/II, m: 5/II, 2. 5. 2018,
Janko Logar,
Pod bregom 2,
2380 Slovenj Gradec.

Kratkodlaki istrski gonič (SLRGik):

O: 3/I, m: 5/I, 22. 3. 2018,
Edvard Markjoli,
Neblo 16 a, 5212 Dobrovo.

Resasti istrski gonič (SLRGir):

O: 5/II, m: 5/I, 30. 5. 2018,
Darko Pungersič,
Vinji Vrh 813,
8220 Šmarješke Toplice.

Nemški prepeličar (SLRPr):

O: 5/I, m: 4/II, 14. 5. 2018,
Zdravko Novak,
Tomačevica 23 a, 6223 Komen.

Srbski tribarvni gonič (SLRGt):

O: tuj plemenjak, m: 3/I, 15. 5. 2018,
Vladimir Škrabl,
Partizanska c. 39 b,
3250 Rogaška Slatina.

Hanovrski barvar (SLRHb):

O: tuj plemenjak,
m: 5/I, 12. 5. 2018,
Gregor Hodnik,
Ob Belci 2,
4264 Bohinjska Bistrica.

Bavarski barvar (SLRBb):

O: 5/III, m: 5/I, 20. 5. 2018,
Alojz Drmovšek,
Cesta 9. avgusta 31, 1410 Zagorje.

Brandl brak (SLRBrb):

O: 5/I, m: 4/I, 8. 5. 2018,
Boštjan Jejčič,
Šmarje 48 b, 5295 Branik.
O: tuj plemenjak, M: 4/I, 6. 6. 2018,
Damjan Purg,
Breg 35, 2322 Majšperk.

Angleški špringer španjel (SLRšš):

O: tuj plemenjak, m: 5/I, 8. 5. 2018,
Klara Sotenšek,
Naselje na Šahtu 12,
1412 Kisovec.

Kinološka zveza Slovenije

Mali oglasi

Orožje in lovška optika

Prodaj lovsko risanico Mauser, 6,5 x 68, s str. daljnogledom Kahles, 3-9 x 42, z nastavitvijo paralakse (cena 1.200 €); **strelni daljnogled** Docter, 8 x 56, z osvetljenim križem, računom in jamstvom (500 €), **dvogled** Swarovski Habicht, 7 x 42 GA (500 €); **barvno piko** Aimpoint Micro - H1 z montažnimi deli

Picatinny (450 €). Tel.: 041/315-679.

Prodaj tricevko, 16-16/7 x 65 R, s str. daljnogledom Zeiss Jena, 6 x 42. Puška (letnik 1971) je odlično ohranjena, kupljena je bila v Borovljah od puškarja Franca Sodie. Sem prvi lastnik. Cena: 2.100 €. Tel.: 051/398-220.

Prodaj kratko repetirno risanico (»štuc«) s polnim olesjem,

kal. 9,3 x 62. Puška je izdelek Puškarstva Meglič. Opremljena je s strelnim daljnogledom Kahles, 6 x 42, in merki za hitro streljanje. Kupcu priložim 50 nabojev. Cena: 1.350 €. Tel.: 040/796-713.

Prodaj odlično ohranjeno bo-roveljsko bokarico, kal. 16/7 x 65 R, s str. daljnogledom Zeiss, 6 x 42, in menjalnimi cevmi, kal. 16/16. Cena po dogovoru. Tel.: 031/618-130.

Prodaj češko bokarico, kal. 16/7 x 57 R, s str. daljnogledom Kahles, 6 x 42 in repetirno risanico CZ, kal. 7 x 64, s str. daljnogledom Hawke, 1,5-6 x 44 IR. Cena po dogovoru. Tel.: 041/518-394.

Prodaj risanico Steyr Mannlicher, kal. 7 x 64, z montiranim str. daljnogledom Swarovski 3-12 x 50 in z barvno piko Aimpoint 9000 L 2 MDA na isti montaži; ter bok šibenico Franchi, kal. 12/12, z injektorji. Tel.: 041/808-938.

Prodaj malo rabljeno precizno repetirko Mauser, kal. .308 Win. Puška ima po naročilu izdelano kopito, timney sprožilec, Leupold montažo in strelni daljnogled Tasco Euro-Class 6 x 44. Cena: 600 €. Tel.: 041/777-106.

Prodaj argentinsko repetirko Mauser, model 1909, kal. 7,65 x 53 Argentino; **švedsko repetirko** Mauser, model 96, kal. 6,5 x 55 in **pištolo** Beretta, model 70, kal. 7,65. Tel.: 068/160-557.

Lovski psi

Prodaj mladiča, psa in psičko pasme istrski kratkodlaki gonič, stara dva meseca, cepljena, čipirana in tetovirana, potomca staršev z vzrejno oceno 1/1. Oče je potomec evropskega prvaka goničev v delu, s katerim je prvenstvo osvojil priznani mednarodni kinološki sodnik Jurij Rihtaršič. Tel.: 031/613-302.

Naprodaj so nemški ptičarji - žimavci, stari tri mesece, potomci odličnih delovnih staršev. Tel.: 031/508-932.

Na voljo je še nekaj mladičev nemških žimavcev, poleženih 21. 1. 2018. Tel.: 041/717-464.

Naprodaj so tri psičke pasme slovaški kopov, odličnih delovnih staršev. Stare so devet tednov in so primerne za od-dajo. Tel.: 041/956-717 (Štefan Gorenčič).

Prodaj izredno lepa mladiča pasme istrski kratkodlaki gonič, psa in psičko, stara 3 mesece, potomca staršev z vzrejnima ocenama 5/I. Tel.: 031/613-302.

Prodaj beagla, starega 9 mesecev, izredno obetajočega, lepega in vodljivega; prvaka med vsemi najlepšimi v pasemski starostni skupini od 6 do 9 mesecev na razstavi lovskih psov Snežnik 2018. Tel.: 031/613-302.

Drugo

Broške, gumbi, prstani in uhani iz rogovja - izdelki umetnostne obrti. Franc Barbič, Verje 53, Medvode. Tel.: (01) 362-12-30; 031/770-675.

Izdelam vam krmilnice in valilnice za ptice duplarice

JUNI					
Datum	Luna	Sonce		zora/mrak (navt.)	
		vzide	zaide	začet	konec
1. Pe	23:09	7:33	5:14	20:46	3:48 22:13
2. So	23:51	8:24	5:14	20:46	3:47 22:14
3. Ne	-----	9:18	5:13	20:47	3:46 22:15
4. Po	0:29	10:16	5:13	20:48	3:45 22:16
5. To	1:01	11:16	5:12	20:49	3:44 22:17
6. Sr	1:30	12:18	5:12	20:50	3:44 22:18 ☾
7. Če	1:57	13:21	5:12	20:50	3:43 22:19
8. Pe	2:23	14:27	5:11	20:51	3:42 22:20
9. So	2:49	15:34	5:11	20:52	3:42 22:21
10. Ne	3:16	16:44	5:11	20:52	3:41 22:22
11. Po	3:47	17:57	5:11	20:53	3:41 22:23
12. To	4:22	19:11	5:10	20:53	3:40 22:24
13. Sr	5:04	20:25	5:10	20:54	3:40 22:24 ☽
14. Če	5:54	21:34	5:10	20:54	3:40 22:25
15. Pe	6:54	22:35	5:10	20:55	3:40 22:25
16. So	8:02	23:25	5:10	20:55	3:40 22:26
17. Ne	9:15	-----	5:10	20:56	3:39 22:26
18. Po	10:30	0:08	5:10	20:56	3:39 22:27
19. To	11:43	0:43	5:10	20:56	3:40 22:27
20. Sr	12:54	1:14	5:10	20:56	3:40 22:27 ☽
21. Če	14:03	1:41	5:11	20:57	3:40 22:28
22. Pe	15:10	2:08	5:11	20:57	3:40 22:28
23. So	16:15	2:35	5:11	20:57	3:40 22:28
24. Ne	17:19	3:02	5:11	20:57	3:41 22:28
25. Po	18:21	3:33	5:12	20:57	3:41 22:28
26. To	19:20	4:07	5:12	20:57	3:42 22:28
27. Sr	20:16	4:45	5:13	20:57	3:42 22:28
28. Če	21:06	5:29	5:13	20:57	3:43 22:28 ☽
29. Pe	21:50	6:18	5:13	20:57	3:43 22:27
30. So	22:30	7:11	5:14	20:57	3:44 22:27

(več vrst), **pasti za lov pol-hov** (več vrst), **netopirnice**. Tel.: 041/255-878 ali (01) 895-15-96.

Kupim ali zamenjam lovsko literaturo od 1910 do 1946 in vse lovske knjige, ki so izšle od tega leta. Tel.: 051/611-377.

Prodaj šablone za srnjaka, lahko tudi za jelena. Tel.: 041/648-072.

Najlepša slovenska knjiga 2015

Plava

— knjiga o plavi ribi

KLEMEN KOŠIR

Nagrajeni priročnik po znižani ceni.

178 STRANI
12 OPISOV PLAVIH RIB
43 RECEPTOV

cena 26€ (prej 32€)

Naročilo knjige po telefonu 041 276 868 ali na plavariba.si

Prodaj Lovsko-ribiški slovar
dr. Janka Lokarja, faksimile iz leta
1937. Cena: 14 € s poštnino. Tel.:
041/683-891.

**Prodaj kakovostno navadno
jelenjad** iz obore za nadaljnjo
rejo. Možnost dostave. Tel.: 051/
652-682.

**Prodaj valilna jajca fazanov,
rac mlakaric ter mlade
fazane in race mlakarice.** Tel.:
041/717-464.

**Kupim lovski krog št. 54 in
prodaj št. 58.** Za višino 174 cm
in obseg 100 oziroma 108 cm.
Tel.: 041/497-271.

Lovska zveza Slovenije

**LD Borovnica, Lovska zveza Slovenije,
Komisija LZS za lovsko kulturo in odnose
z javnostmi, Sekcija oponašalcev jelenjega
rukanja v sodelovanju z Občino Borovnica**

organizirajo

ENAJSTO DRŽAVNO IN PETO ODPRTO MEDNARODNO PRVENSTVO V OPONAŠANJU JELENJEGA RUKANJA,

ki bo v soboto, 14. julija 2018, ob 15. uri na prireditvenem prostoru
ob *Dnevu borovnic* v Borovnici.

Letošnje tekmovanje bo potekalo v naslednjih disciplinah:

- A: oglašanje starega jelena, ki išče košute,**
 - B: oglašanje jelena s tropom košut,**
 - C: izzivanje mladega jelena in odgovor starega jelena ob tropu košut.**
- Rezervna disciplina: **oglašanje jelena po roko.**

Prva nagrada: odstrel medveda do 100 kg.

Vsi zainteresirani tekmovalci boste ob **prijavi do 7. julija 2018** na
elektronski naslov ldborovnica@gmail.com ali po telefonu 041/215-198
(Jože Korošec) dobili še vse potrebne dodatne informacije.

Društvo ljubiteljev ptičarjev in Vzrejna komisija
v sodelovanju z LPN Fazan – Beltinci organizira

6. MEMORIAL VLADIMIRJA PLENIČARJA UPORABNOSTNA PREIZKUŠNJA V DELU PO UMETNI KRVNI SLEDI ZA VSE PASME PTIČARJEV

po sedaj veljavnem pravilniku o uporabnosti preizkušnji v delu po umetni krvni
sled. Zbor udeležencev: 23. junija 2018 ob 8. uri pred upravo lovišča LPN Fazan
– Beltinci. Preizkušnja je namenjena predvsem vodnikom ptičarjev, za katere ni
prijavnine. Število psov je omejeno na 12. Vodnik mora imeti s seboj vso potrebno
opremo za psa in zase, veljavno lovsko izkaznico, člansko izkaznico DLP, originalni
rodovnik in obvezno veterinarsko potrdilo o cepljenju proti steklini. Prijavo s fotokopijo
obeh strani rodovnika pošljite na naslov: Lidija Šmigoc, Bukovci 4, 2281 Markovci.
Na istem naslovu dobite prijavnico (Obr. P. št. 1), info: mobilni 031 616 283 ali mail:
siviljstvo.smigoc@gmail.com

Zadnji rok prijave: 18. junij 2018.

LD ARTIČE
organizira

TEKMO V STRELJANJU NA GLINASTE GOLOBE,

ki bo v soboto, 23. 6. 2018, od 14. ure in v nedeljo, 24. 6., od 9. ure
pri lovskem domu v Arnovem selu 25.

Trening bo v petek, 22. 6. 2018, od 17. ure.

Pravila tekmovanja

- Ekipa bo sestavljena iz petih strelcev iste LD ali SD. Štel bo rezultat treh najboljših.
- Prijavnina bo znašala 10 €.
- Za ekipni rezultat bo štel prva serija 15-ih golobov, ki bo veljala tudi za posamezni rezultat. V primeru enakega rezultata bo veljal rezultat četrtega strelca.
- Za posamezni rezultat bosta štel najboljši seriji po 15 golobov. Število serij je neomejeno.
- V primeru enakega rezultata bo veljal naslednji najboljši rezultat.
- Prijave bomo sprejemali na dan tekmovanja do ure, ko bo tekmo še mogoče izpeljati.

Nagrade

Ekipno: prve tri ekipe bodo prejele pokale.

Posamezno:

1. mesto: 500 € + pokal
2. mesto: 300 € + pokal
3. mesto: 200 € + pokal

Informacije: 031/759-755, 031/773-630.

Vabljeni!

Lovska zveza Slovenije

ZLD Ljubljana in Komisija za lovsko kinologijo LZS
organizirajo

TEČAJ ZA VODNIKE KRVOSLEDCEV VSEH LOVSKIH PASEM 2018

Tečaj bo potekal 22., 23. in 24. junija 2018 v lovišču LD Borovnica.

Zbrali se bomo v petek, 22. junija 2018, v lovskem domu LD Borovnica. O uri zбора in ceni
tečaja, ki ga je treba plačati po predhodni prijavi, bodo prijavljeni obveščeni naknadno.

Tečaj je namenjen usposabljanju vodnikov, ki imajo lovske pse pasme, primerne za šolanje in
delu po krvni sledi in se želijo ukvarjati z iskanjem ranjene divjadi.

Od udeležencev pričakujemo, da vodijo psa lovske pasme, ki obvlada osnovne vaje
ubogljivosti in ima opravljen preizkus naravnih zasnov (PNZ) za svojo pasemsko skupino.

Prijave so mogoče v lovskem informacijskem sistemu Lisjak ali na e-naslov:
info.lisjak@gmail.com. Prijavite se lahko do 12. junija 2018.

Dodatne informacije lahko dobite pri Božu Pavčiču (041/278-851).

Vabljeni!

Vzrejna komisija Kinološke zveze Slovenije za barvarje
in Zveza lovskih kinologov Pomurja

organizirata

9. junija 2018 v lovišču LD CANKOVA

24. DRŽAVNO SAMOSTOJNO TEKMO PO KRVNEM SLEDU za barvarje.

Zbor udeležencev bo ob 8. uri pred lovskim domom LD CANKOVA.

Prijave: do 6. junija 2018 po e-pošti: bojan.debersek@gmail.com

Informacije: Bojan Deberšek (041/730-551)

Organizator si pridružuje pravico omejiti število sodelujočih psov.

Bojan Deberšek

Vzrejna komisija Kinološke zveze Slovenije
za barvarje

Vabljeni!

LOVSKA DRUŽINA BLED
prireja v nedeljo, 10. 6. 2018,

6. SEJEM RABLJENE LOVSKE OPREME

Vabljeni na Bled, kjer se bomo ponovno družili
ljubitelji rabljene lovske opreme, lovske literature
in lovskih umetnih izdelkov. Gotovo se bo za vsak
okus našla kakšna zanimivost!

Prireditev bo v lovskem domu
na Bledu (Gostilna in pizzerija Grajska Preža)
med 9. in 13. uro.

**NE ZAMUDITE,
UDELEŽBA JE BREZPLAČNA!!!**

Lovski dom bo odprt eno uro pred začetkom prireditve. Ker je prostor
omejen, bo prednost pri izbiri prostora imel tisti, ki bo prej prišel.

Kontakt: Ludvik Hajdinjak, starešina LD, 070 136 317,
lovska.druzina.bled@gmail.com

LOVSKA DRUŽINA BRASLOVČE

vabi na

tradicionalno meddružinsko lovsko
strelsko tekmovanje v počastitev praznika

DNEVA DRŽAVNOSTI

v ponedeljek, 25. 6. 2018, z začetkom ob 9. uri, ki bo

NA STRELIŠČU BOŠTUNOVEC, Povrh 83, Braslovče.

Pot do strelišča bo označena iz smeri Celje–Ljubljana, izvoz Šentrupert, smer Logarska dolina. Strelišče je od avtoceste oddaljeno okrog 4 km (po asfaltni cesti).

PRAVILA TEKMOVANJA – po PRAVILNIKU O LOVSKEM STRELSTVU LZS

ČLANI in ČLANICE:

- ❖ 15 glinastih golobov – lovski položaj (za članice je položaj poljuben)
 - ❖ 5 strelav na tarčo srnjaka ob fiksnem kolu z MK-puško z optiko ali brez
 - ❖ 5 strelav na tarčo merjasca, prosto, z MK-pušk, z optiko ali brez
- Tekmovanje bo ekipno in posamezno, v kombinaciji. Tekmovalce bodo tričlanske ekipe iste lovske družine.

VETERANI (od 55 do 65 let) IN SUPERVETERANI (od 65 let naprej):

- ❖ 15 glinastih golobov – lovski položaj
 - ❖ 10 strelav v tarčo (1 + 5) sede, ob fiksnem kolu z MK-puško z optiko ali brez
- Veterani in superveterani bodo lahko tekmovali tudi v članski konkurenci, rezultat streljanja na glinaste golobe pa se bo upošteval v veteranski oz. superveteranski konkurenci.

POKALI IN NAGRADE

V članski konkurenci bodo ekipe prejele pokale do tretjega mesta, posamezniki pa poleg pokalov še lepe praktične nagrade (do desetega mesta). Članice bodo tekmovalce v posamični konkurenci. Prve tri bodo prejele pokale (do petega mesta pa tudi nagrade). Veterani in superveterani bodo prejeli pokale do tretjega mesta, prav tako pa tudi lepe praktične nagrade (do petega mesta).

NAGRADNO TEKMOVANJE

Streljanje na glinaste golobe – na izpadanje za lepe praktične nagrade.

Za hrano in pijačo ter dobro počutje bo poskrbljeno!

TEKMOVANJE BO V VSAKEM VREMENU, SAJ SO VSA STRELIŠČA POKRITA!

- ❖ **INFORMACIJE:** 041/479-582 (Sebastjan Urankar).
- ❖ **URADNI TRENING:** dan pred tekmovanjem od 16. ure naprej.

*Vljudno vabljeni!
Lovska družina Braslovče*

Lovska zveza Slovenije, Zveza lovskih družin Gorenjske,
Občina Jezersko, LD Jezersko

vabijo na

TRADICIONALNO SMUČARSKO TEKMOVANJE – 24. Poletni lovski vseslovenski veleslalom – za pokal jezerskega kristalnega gamsa. Tekmovanje bo na Skutinem ledeniku 10. junija 2018 z začetkom ob 10. uri.

Moški (lovci) bodo razvrščeni v starostne tekmovalne skupine, ženske (lovke) pa bodo tekmovalce v enotni skupini. Mladi tekmovalci, t. i. »bodoči lovci«, do 17. leta starosti se lahko tekmovanja udeležijo v spremstvu staršev, sorodnikov ali drugih lovecvev tekmovalcev.

Prijave in informacije: LD Jezersko, Pod Turni 150 a, 4206 Zg. Jezersko, Jure Markič, vodja tekmovanja: jure.markic@iol.net, 041/721-021, Boris Meško, tajnik: boris.mesko@gmail.com, 040/440-766, Janez Močnik, blagajnik: mocnik@amis.net, 031/652-709.

Vplačila startnine v višini 20 € na TRR LD Jezersko, SI 560 7000 0000 530 971. Mladi tekmovalci bodo tekmovali brezplačno.

Za tekmovalce bosta urejena transport smučarske opreme in ob zaključku tekmovanja lovska malica pri lovskem domu LD Jezersko. Vsak tekmovalce bo tudi simbolično zavarovan. Tekmovalci bodo tekmovali na lastno odgovornost. Organizator tekmovanja ima v primeru slabega vremena ali drugih nepredvidenih situacij pravico tekmovanje odpovedati ali prestaviti.

Vabljeni!

LIFE
Lynx

Vabimo vas na predstavitev projekta LIFE Lynx,

ki bo 14. junija 2018 ob 19. uri
v Kulturnem centru Kočevje,
Trg zbora odposlancev 62, 1330 Kočevje.

Po končanem predavanju bo premiera
dokumentarnega filma

*Risova pot,
zgodovinski dokumentarec
o naselitvi risov leta 1973 v severne Dinaride.*

Poleg rednega študija
vas v avgustu in
septembru vabimo
k vpisu na programe
izrednega študija:

STROJNIŠTVO

**GOZDARSTVO in
LOVSTVO**
Edini v Sloveniji

POSLOVNI SEKRETAR*

* Možnost študija na daljavo

Raven izobrazbe: VI/1

Trajanje študija:

dve leti.

Na programu strojništvo traja
študij dve leti in pol.

ŠOLSKI CENTER POSTOJNA
VIŠJA STROKOVNA ŠOLA

Predstavitve študijskih programov
bo potekala v

torek, 11. 9. 2018, ob 16.30

na Višji strokovni šoli Postojna,
Ljubljanska cesta 2.

Vpis bo potekal do 30. 9. 2018
Predstavili bomo programe in
odgovarjali na vaša vprašanja.

Erasmus+

www.vspo.si

Poglejte tudi na Facebook

Informacije:

vs.postojna@guest.arnes.si

05 7212330

Optics trade

Specializirana internetna trgovina za lovsko in športno optiko ter montaže.

www.optik-trade.si
031 770 520

69,00 €

www.avantura.info
Avantura Trade d.o.o.
Notranjska 4, 8230 Postojna
05 726 40 70
info@avantura.info

Sistem vas bo opozoril na gibanje živali po poteh s pošiljanjem signala na vaš ročni sprejemnik. Deluje na razdalji do 100 m, senzor ima doomet do 10 m pod močnimi koti do 90°.

Senzor za lov CALIBER HUNTING

KROJASTVO

ROŽMAN

Slavnostne lovske kroje, srajce (tudi z dolgimi rokavi), telovnike, plašče hubertus in pelerine izdelujemo po meri.

Branko Rožman, s.p.
Erjavčeva 5, Brežice
GSM: 031/544 808

Povsem vodotesen **LOVSKI DALJNOGLED**
Dobra vidljivost v mraku **SANJU 8x42 WPR**
Polnjen z nitrogenom
Gumirano ohišje
10-letna garancija
Ugodna cena: 210,00 €

INFORMACIJE IN NAROČILA
BELUGA, d.o.o., LJUBLJANA; Tel.: 01/25 10 880 ali 041/72 60 11

DOG

ELEKTRONSKE ovratnice za učenje psa
ovratnice proti lajanju
nevidne ograje

PROFESIONALNA KVALITETA
DOSTOPNE CENE
EVROPSKI IZDELEK
3 LETA GARANCIJE

M-NET, d.o.o., TEL: 040 760 760

akcija -20%

www.dogtrace.si
e-mail: info@dogtrace.si

Selekcijski lov v Južni Afriki z odstrelom 20 glav divjadi za 3.500 €:
5 x kudu, 5 x impala, 10 x warhog. Termin: oktober–november.

J. Afrika: 11-dnevni safari v 6 dneh lova, z odstrelom 6 vrst divjadi, vsemi prevozi, tudi letalskim iz Ljubljane, za 3.890 €. Termin: 6.–16. 9. Ugodnost za zgodnje prijave: *brezplačen odstrel trofejnega gnuja!*

Južna Afrika: 5-dnevni safari in odstrel bivola za 9.500 €.

Rusija: 6 dni lova v jeseni za 1.990 € + odstrel: los 2.500 €, sibirski srnjak 1.100 €. Termin lova naše skupine: 30.9.–8. 10. 2018.

Kozorog v Kirgiziji: 5 dni lova, odstrel 1 kozoroga ne glede na trofejno vrednost za ceno 5.980 €.

Hrvaška: 890 € za uplen jelena trofejne vrednosti 150 CIC, 1.490 € s trofejo v medalji. V Sloveniji 1.230 € in 1.950 € za enako močni trofeji.

Pasat, d.o.o., Dolenjska cesta 11, 1000 Ljubljana
www.pasat.si > info@pasat.si > tel.: 01 428 37 40 > GSM: 041 728 143

TEHNOOPTIKA

SMOLNIKAR d.o.o.
Brdniška ulica 13,
1291 Ljubljana-Crnuče
tel./fax: 01/426 32 72
e-mail: tehnooptika@siol.net
www.tehnooptika-smolnikar.si

NIKON Prostaff5 8x42
Akcijska cena: **199,00 €**

NIKON Prostaff 3-9x40 NP
Akcijska cena: **190,00 €**
Cene veljajo do razprodaje zaloge

Servis dvogledov in strelnih daljnogledov!

KAHLES

UDOBNO LAHKOTNO IN ZANESLJIVO

NOVO

HELIA rangefinder 8x42, 10x42

Lahkotni HELIA RF združuje briljantno optično kakovost z zanesljivim določanjem razdalje do 1.500 m. Odlikuje se z intuitivnim rokovaljem in uporabnimi lovskimi funkcijami, npr. kompenzacijskim kotom streljanja in načinom skeniranja.

Neslišna kombinacija –
zaščitna torbica in usnjeno-
volneni trak Waldkauz®

kahles.at